

Het Hooglied

TER INLEIDING.

Voorwoord.

Een der minst begrepen Schriftboeken is het Hooglied, het lied der liederen, zoals het Hebreuws zegt. Het wordt niet verstaan wat de handelende en optredende personen betreft, dus naar de uiterlijke uitlegging, het wordt ook niet juist gezien naar de symbolische strekking. Het wordt, wat het mystieke betreft, voor de uiting van het diepst geestelijke leven gehouden. En toch is het dat nog niet. Dat het een toepasselijke strekking heeft, aanvaarden we gaarne. Maar die kan eerst gezien en aanvaard worden, als er een goede uitlegging en symboliek gegeven is. We willen daartoe een poging doen en hopen enig licht te kunnen geven. Veel daarvan is ontleend aan de *Companion Bible*, ontworpen door Dr. BULLINGER, wiens werk in veel opzichten voortreffelijk mag heten. Enkele uitleggende gedeelten zijn van J. VAN ANDEL, *Salomo's Hooglied*. We geven dus geen oorspronkelijke bewerking, maar zijn in hoofdzaak bemiddelaar tussen genoemde schrijvers en de lezers. Gemakshalve drukken we het Hooglied in het geheel af. Dat zal het inzicht bevorderen en de Schrift naderbij brengen. En dat is het hoofddoel.

De Naam.

Hoofdstuk 1 vers 1: *“Het Hooglied hetwelk van Salomo is”*.

Hiermee opent het boek waarover we willen handelen. Om te beginnen is het nodig over dit vers enkele opmerkingen te maken en te spreken over de naam en de auteur van het boek.

De Nederlandse naam is “Het Hooglied”. In het Hebreuws heet het: “Lied der liederen”. Dit betekent: “voornaamste, voortreffelijkste lied”. Men dient te denken aan andere dergelijke uitdrukkingen, zoals God der goden, Heere der heeren, Koning der koningen, Vorst der vorsten, hemel der hemelen, enz. Hiermee wordt een rang, een graad aangewezen. Zo ook met: lied der liederen. Dat is het lied bij uitnemendheid te midden van andere ook goede liederen. Het vormt dan ook een boek apart en geen enkel O.T. deel geeft ons zulk een inblik in de leer over de Bruid als dit lied. Het heeft tevens een zedelijke, een geestelijke, een allegorische en een profetisch-typische betekenis. Zo munt het uit in velerlei kwaliteit.

Auteurschap.

Over het algemeen denkt men, dat dit Bijbelboek Salomo tot auteur heeft. Dat staat toch in de St. Vertaling zal men zeggen. Zeker, deze vertaling zegt: *“Het Hooglied hetwelk van Salomo is”* en zo moet men er wel toe komen het aan hem toe te kennen. Laat ons opmerken, dat de St. Vertaling hier niet deugt. “Van Salomo” is onjuist overgezet.

In het Hebreuws staat niet de tweede naamvalsconstructie, maar een voorzetsel (de letter l) dat betekent: “voor” of “tot”, zoals in vele psalmopschriften en in de uitdrukking: *“Voor de opper zangmeester”*. Salomo behoeft de auteur niet te zijn. Het is eerder dat hij het niet is, maar is het voor hem, te zijnen behoeve, geschreven evenals Ps. 72: 1 waar we dezelfde term hebben, die hier vertaald is door: *“Voor Salomo”*. Een tweede bewijs daarvoor is het betrekkelijk voornaamwoord (asher), bij ons vertaald door: “hetwelk”. Nu heeft het betr. vnw. wel een brede rij van betekenissen, afhankelijk van de gebruikte werkwoorden, maar als het zonder werkwoord gebruikt is zoals hier, kan het betrekking hebben op het onderwerp, hier dus: het lied der liederen. Er staat dan niet: “Het lied der liederen dat van Salomo is”, maar: “Het lied

der liederen dat **voor** Salomo is". Salomo is niet de auteur. Het is niet door maar voor hem geschreven. God zal eenmaal de verborgen schrijver wel tot zijn recht doen komen en aantonen, dat zijn werk juist was. Dat hij nu ongenoemd is, vindt mogelijk zijn oorzaak hierin dat hij voor Salomo, verborgen moest blijven omdat hij zijn nederlaag uitbeeldde.

Verklaringen.

Van het Hooglied is in de loop der tijden meer dan één verklaring gegeven. We noemen daarvan de letterlijke, de zedelijke, de allegorische of symbolische en de typisch-profetische. Over alle verklaringen een enkel woord.

De **letterlijke verklaring** gaat uit van de gedachte, dat het Hooglied berust op werkelijke feiten. Salomo vertoefde eens buiten op het land en ontmoette daar een buitengewoon schone herderin. Hij voelde zich zeer tot haar aangetrokken en bracht haar in de Koninklijke tenten. Hij spiegelde haar alles voor, doch zij bleef haar beminde trouw. Dat deed zij ook toen zij naar Jeruzalem meegevoerd werd. Haar geliefde volgde haar, wat haar te meer pal deed staan. Eindelijk liet Salomo haar gaan. Er is geen reden om deze verklaring te verwerpen. Integendeel, ze is alleszins aannemelijk.

De **zedelijke verklaring** ziet in het Hooglied een verheerlijking van de trouw tussen geliefden die verloofd zijn en verder van de ware liefde tussen man en vrouw. Het laatste is dan meer de toepassing die uit het voorgaande voortvloeit.

De **allegorische of symbolische verklaring** verwerpt de voorgaande niet maar acht ze van minder belang t.o.v. wat de zinnebeeldige leert. Echter... deze verklaring gaat bij verschillende richtingen uiteen.

1. De Joodse uitleggers zien in het Hooglied de verhouding getekend tussen Jehovah en Israël. Ze zien in Salomo dan Jehovah, in de Shoelamitische de Bruid.
2. Roomse uitleggers zien hier God en Maria in en verder de Kerk of liever elk waar gelovige, liefst non, die zich geheel aan God overgeeft.
3. Protestantse uitleggers zien er in getekend de verhouding van Christus en de Kerk. Ook bij deze laatste stelt Salomo God of Christus voor.

Ons bezwaar tegen deze allegorische uitleggingen is, dat zij de ruwste vleierijen en de taal van een verleider leggen in de mond van hem, die God of Christus voorstelt, Salomo, wat onverenigbaar is met Gods of Christus' heiligheid en waardigheid (zie hfdst. 6: 4-10, 13; 7:9). Het is heiligschennis de taal der verleiding te leggen in de mond van Hem, op Wiens lippen geen bedrog geweest is en Die sprak als geen anderen spraken. Zulk een allegorische uitlegging moet daarom verworpen worden. We willen in het algemeen genomen de allegorische uitlegging vervangen door de typisch- profetische.

De **typisch-profetische uitlegging** aanvaardt de letterlijke als uitgangspunt en ziet daarin meerdere groepen optreden, die bijzonder in de eindtijd en in antitypische vorm weer naar voren zullen komen, maar niet overgaan op andere groepen buiten Israël. De typisch-profetische uitlegging is zo een vereniging van alle uitleggingen met uitzuivering van de fouten der andere verklaringen. Ze ziet met de Joodse uitleggers, dat het hier gaat om Israël al neemt ze niet aan, dat hier Jehovah en Israël in bruidsverhouding getekend worden. Ze ziet met de allegorische of symbolische verklaring in, dat Christus er in optreedt en een gelovig deel, al verwerpt zij dat dit de Christelijke Kerk is. Ze beperkt alles tot Israël en wel in het bijzonder tot de toestand van Israël in de eindtijd.

De hoofdpersonen.

Om dat te zien, moet men een blik krijgen op de hoofdpersonen. Vroeger zag men er slechts

twee, de Koning en de Shoelamitische. Dat waren de voornaamste, dacht men. Gaandeweg is er een nieuwe verklaring opgekomen, die de Herder naar voren brengt en deze, en terecht, mede tot hoofdpersoon maakt. Hij beheerst feitelijk alles. Door en om hem blijft de Shoelamitische staande. Salomo verliest zijn hoofdrol en komt in een geheel ander licht te staan. Hij is niet meer de vertegenwoordiger der Goddelijke liefde maar der verlokken verleiding. De ware liefhebbende en geliefde is de Herder. Hiermee komt in alles een wending. Salomo wordt hiermee type van de verleider, die de "Bruid" wil verlokken. Hierin zien de meeste aanhangers der nieuwe visie dan de "Kerk". We moeten echter een stap verder gaan en niet de "Kerk" maar de Bruid uit Israël zien. Het geheel krijgt dan een profetische strekking. Salomo is dan type van de Antichristus, de Shoelamitische is type der Bruid, haar moeder is Israël, de Herder is Christus. De Bruid zal in de ure der verzoeking, waarna de uitverkorenen ook bijna verleid zullen worden, een grote verzoeking moeten doorstaan. Zij blijft staande en overwint door haar liefde tot de goede Herder, Wiens Bruid zij is. Hij draagt de banier boven tien-duizend. Ook de overige groepen krijgen hun plaats.

Dat uit het Hooglied ook een geestelijke toepassing te trekken is, is duidelijk. Men vergeet niet, dat deze als regel persoonlijk en hoogstens een enkele maal groepsgewijs kan zijn. Ze is deze, dat men Christus trouw moet blijven in de ure van verzoeking. De volle vervulling blijft echter voor Israël en ziet op de eindtijd, waarin Israël, de Bruid, en andere groepen weer op het wereldtoneel zullen optreden of zijn opgetreden.

Het Lichaam de Bruid.

Men zal ons vragen of het Hooglied dan niet is voor het Lichaam van Christus. Als groep, neen. Het Lichaam toch is de Bruid niet. Vele vereenzelvigen beide; dit leidt tot grote verwarring. Het is hier niet de plaats daar diep op in te gaan. Toch moet er met een enkel woord iets van gezegd worden.

Het Lichaam van Christus is **een absolute verborgenheid**, het is tot op Paulus verborgen geweest in God. **Nergens is er in het O.T., noch in schaduw ook maar iets van geopenbaard, dat er na Christus nog anderen, en dat zondaren, geplaatst zouden worden aan Gods Rechterhand.** Zelfs met de Bruid is dat niet het geval. Zij mag geplaatst worden aan 's Konings rechterhand, Ps. 45: 10, maar wordt dat niet aan 's Vaders rechterhand. Er is immers tweeërlei troon, die des Vaders, die des Zoons, Op. 3: 21. De laatste is mede voor de Bruid, de eerste voor de Gemeente die Christus' Lichaam is. Dat nu is nimmer in het O.T. geopenbaard. Ook niet in het Hooglied. De Roomse en Protestantse allegorie moeten we dus verwerpen. Op grond der Paulinische leer. De Gemeente die Zijn Lichaam is, is niet de Bruid. Deze was geen verborgenheid en wordt gevonden in historie en type; het Lichaam nergens. In God verborgen betekent niet: geopenbaard of gesymboliseerd in het Hooglied. De Schrift heeft hierin voor ons het laatste woord. De Bruid is het Lichaam niet, de Bruid is een groep uit Israël, het Lichaam een groep uit alle volken, de eerste is afgeschaduw in het O.T., het laatste nergens. Het Lichaam wordt eerst aan Paulus geopenbaard na het voorlopig afsluiten van Israëls historie in Hand 28.

De Groepen.

We noemden reeds de drie hoofdpersonen. Laat ons thans al de sprekers noemen. Totaal zijn dat er zeven:

1. De Shoelamitische.
2. Salomo.
3. De Herder.
4. De dochters van Jeruzalem.
5. De inwoners van Jeruzalem.
6. De metgezellen van de Herder.
7. De broeders van de Shoelamitische.

Stille figuranten zijn: de moeder der Shoelamitische, de meisjes van het dorp, het vrijwillig volk.

We zullen nu het boek gaan bespreken. Als basis daartoe geven we eerst de structuur ervan, ontleend aan de Companion Bible.

Satan

VOORWOORD.

We schreven een studie over Satan, de Mens der zonde en de Valse Profeet. We zullen in- een reeks van artikelen de voornaamste gedeelten over elk hunner in U.d.S. opnemen. Later zal D.V. het geheel als brochure worden uitgegeven.

INLEIDING.

I. Benamingen.

In O. en N.T.

Aan het geestelijke onzichtbare wezen dat meestal Duivel of Satan genoemd wordt, geeft de Schrift meerdere andere namen. We noemen slechts enkele; in de brochure kan men de meer volledige opsomming vinden.

In het O.T. vinden we o. a. Satan, Slang, Morgenster, Zoon des Dageraads, Verzegelaar der som en Overdekkende Cherub. In het N.T. komt o. a. voor: Satan, Duivel, Slang, Draak, Beëlzebub, God dezer eeuw, Boze. Er zijn meer namen voor hem en ook aanduidingen. We gaven hier de belangrijkste.

De naam Satan betekent eigenlijk: "tegenstander". Hij wordt niet uitsluitend van de Duivel gebruikt. In Num. 22 heet de Heere een satan St.V.: tegenstander. De Filistijnen noemden David een satan, 1 Sam. 29: 4 (tegenpartijder). David noemt de zonen van Zeruja zo, 2 Sam. 19: 22. Zie voorts 1 Kon. 5: 4, 11: 14, 23 en 25 (tegen- of wederpartijder).

De tekst van 1 Kron. 21: 1 moet even apart gezien worden. Volgens 2 Sam. 24: 1 porde de Heere David aan het volk te tellen. In 1 Kron. 21: 1 lezen we: "***Toen stond de Satan tegen Israël op en porde David aan***". Meestal wordt dit zo verklaard dat de Satan het deed en de Heere dit toeliet om Israël er door te straffen. We geloven, dat dit onjuist is en men in "de Satan" van 1 Kron. 21 de Heere van 2 Sam. 24 moet zien aangewezen. Dan moet in 1 Kron. 21 vertaald worden: "***En de Tegenstander stond op tegen Israël***".

Waarop we dit gronden? Op de teksten van Zach. 3:1 en Job 1 en 2. Overal staat hier in het Hebreeuws het bepaalde lidwoord, waarmee het woord Satan tot een eigennaam wordt voor de Duivel; in 1 Kron. 21 en de voorgaande teksten ontbreekt dit en is het: **een tegenstander**.

Satan zien we optreden in Zach. 3:1, waar hij Jozua de hogepriester beschuldigt en in Job 1 en 2, waar we de naam 13 maal vinden. In hfdst. 1 zien we Satan komen in het midden der zonen Gods en beluisteren we een gesprek tussen hem en de Heere; in hfdst. 2 wordt dit herhaald en zien we Satan tevens aan het werk tegen Job.

De naam "Duivel" komt in het O.T. wel voor in de St.V., maar is daarin geen aanduiding van de Satan. Zie hiervoor de brochure. In het N.T. komt hij meerdere malen voor. In dit verband

moeten we opmerken, dat de St.V. hier jammergenoeg alles onduidelijk maakt. Men heeft twee woorden door duivel(en) vertaald, n.l. diabolos, de Duivel en daimon, demon. Christus noch iemand anders heeft ooit de Duivel uitgeworpen. Het waren demonen of ook wel een demon. Slechts eenmaal staat dat de Duivel (Diabolos) in iemand gevaren is. Dat was in Judas (Joh. 13: 27). Demonen zijn heel andere wezens dan de Duivel (zie brochure).

Voor de andere namen zie men ook de brochure.

Het Koninkrijk Gods en Het Koninkrijk der Hemelen

(vervolg)

K. G. EN K.d.H. GELIJK.

De term: K.d.H. komt alleen in Mt. voor. Geen der andere evangelisten gebruikt hem. Dit komt, omdat Mt. In het bijzonder voor Israël geschreven is en de benaming: K.d.H. een samenvatting is van het woord van Dan. 2:44, waarin gezegd wordt, **dat de God des hemels een Koninkrijk zou oprichten**, dat in de eeuwen niet verstoord zou worden. In de andere evangeliën komt in de gelijkkluidende teksten de term: Kon. Gods voor. Hieruit dient men niet de conclusie te trekken, alsof het K.G. steeds zou samenvallen met het K.d.H. Men kan alleen zeggen: Het K.G. kan samenvallen met het K.d.H., maar is er niet altijd toe beperkt. Evengoed als Den Haag Nederlands grondgebied is, maar nog niet Nederland zelf, evengoed is het K.d.H. Gods rijkgebied, maar daarom nog niet al Gods rijkgebied. Strikt genomen, zijn het twee sferen, die elkaar als regel niet dekken. Alleen in de Evangeliën vallen ze meer samen. Wie in Den Haag woont, woont in Nederland. Wie in Nederland woont, woont daarom nog niet in Den Haag. Voor de bewoners van Den Haag vallen het grondgebied van Nederland en dat van Den Haag samen, voor de overige bewoners van Nederland niet. Wie in het K.d.H. is, is ook in het K.G. Niet omgekeerd, omdat het K.G. zich verder uitstrekt dan het K.d.H.

VERSCHIL IN SFEER.

Het K.d.H. in ruimtelijke zin, is Israëls rijk, dat tot gebied heeft Kanaän, tot hoofdstad Jeruzalem, tot Koning Messias, Het is, althans in toekomstige vorm, Messiaans. **Thans bestaat het niet.** Israël is verstrooid en woont niet in Kanaän (we bedoelen als volk of voor het merendeel). Van een arbeiden in het K.d.H. is dus, strikt genomen, geen sprake.

In geestelijke zin genomen is het arbeiden in het K.d.H. het Israël bekend maken met Christus als de door God gegeven Davidische Koning en het Hem aanvaarden als Koning Israëls. Hierbij komt dus ter sprake de oprichting van Israël en de wederoprichting der vervallen hut van David met het doel, die oprichting mede voor te bereiden door Israël daarmee in kennis te stellen. In zoverre velen de Griekse Schriften lezende Joden dit doen, kan er in geestelijke zin sprake zijn van het andermaal nabij komen van het K.d.H. In reële zin zal dat eerst geschieden, als Christus Zich gaat openbaren, naar de aarde wederkomt, Israël gaat vrij maken door de oordelen, in het boek Openbaring meegedeeld, en eindelijk bezit neemt van de Davidische troon.

Het K.G. in ruimtelijke zin, is veel uitgebreider. Het omvat hemelen en aarde. Op aarde beslaat het alle gebied, dus ook Kanaän. In dat land vallen K.d.H. en K.G. dus samen, verder niet.

In geestelijke zin is het K.G. op aarde die sfeer, waarin Gods wil t.o.v. hemelen en aarde bekend gemaakt wordt. Hieronder valt dus alle evangelie, alle bekend maken met Christus, en ook met de eerste waarheden, door Paulus geopenbaard. Vanzelf ook het Christus bekend maken als Messias. Men ziet, dat hier de geestelijke sferen ook samenvallen, maar de geestelijke zijde van het K.G. weer ruimer is dan die van het geestelijke K. d H. (Geestelijk = het bekend maken van de waarheden Gods).

Uit een en ander volgt, dat men in het K.G. kan ingaan zonder in het K.d.H. in te gaan. M.a.w. dat men sommige dingen uit de Schrift kan zien en Israëls herstel ontkennen, Het is een eigenaardig feit en toch bestaat het. Vanzelf ziet men dan niet de sferen, die er zijn en vereenzelvigt alles. Dan zegt men: Den Haag is Nederland, wat waar is. Dat het ook in Nederland is, ziet men niet. Voor vele gelovigen is het K.d.H. gelijk aan het K.G., terwijl het een sfeer is in het K.G. Het zijn twee sferen, voor een deel in elkaar schuivend. Beide vallen samen in de Persoon van Christus, daar Deze is Messias, Israëls Vorst en tevens God, als Israëls Jehovah. Toch moet men onderscheid maken. Een voorbeeld heldere dat op.

De Duitse Keizer was eertijds Keizer van Duitsland en Koning van Pruisen. Niemand, ter zake kundig, zal zeggen, dat dit hetzelfde is. Als Koning van Pruisen had hij aangelegenheden, die niet het gehele Duitse rijk aangingen, maar alleen Pruisen. Als Keizer van Duitsland had hij bezigheden, die het hele rijk aangingen. Een Duitser had met hem te maken als Keizer, een Pruis als Koning. Een Pruis was in dubbele zin zijn onderdaan: als Pruisisch burger, als Duits burger. Een Duitser (Beier, Bader, Sakser, enz.) was alleen zijn onderdaan in algemene zin.

Zo nu ook met het K.d.H. en het K.G. Een Israëliet is een dubbel onderdaan van Christus, n.l. in het K.d.H. en in het K.G. De Heidenen zijn alleen Zijn onderdanen in het K.G. In Christus liggen beide sferen vast. Ook daarom moet Christus God zijn, anders is er geen eenheid in beide Rijksgebieden. Een Pruis leerde de Keizer kennen in zijn arbeid voor Pruisen en voor Duitsland. Zo moet een waar Israëliet Christus leren kennen als Koning Israëls en Koning der Koningen. Een Heiden leerde Hem kennen in Zijn Bezitter zijn van de aarde en kon Hem alleen door Israël leren kennen als Israëls Koning.

Dit alles betreft nu de toestand op aarde. Het K.G. is echter nog van ruimer omvang. Het omspant ook de hemelen. En die hogere zijde nu kan en door iemand uit het K.d.H. en door iemand uit het K.G. (op aarde) ook gekend worden. Hiertoe is geloof nodig in God, Die de doden levend maakt en roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren. Dit houdt ook in, dat Hij een hogere bestaanswijze kan geven om in hogere sferen op te stijgen.

Elia behoorde tot het K.d.H., want hij was Israëliet. Hij is echter opgevaren in het hemelse deel van het K.G. Henoeh behoorde niet tot het K.d.H., want Israël was er toen nog niet. Toch is hij evenals Elia opgevaren. Vele Heiden gelovigen behoren niet tot het K.d.H. Ze zullen eenmaal echter wel opgenomen worden in de lucht en zo behoren tot de hogere sfeer van het K.G. Het hogere kan tot het lagere afdalen, niet het lagere *zonder meer* tot het hogere opstijgen. Daartoe is een transformatie nodig, alleen te verkrijgen op de weg des geloofs en de werking van Gods Geest.

NOG EEN ANDERE SFEER.

Buiten het K.G. is nog een andere sfeer. Er is in Col. sprake van het Koninkrijk van God en van de Zoon Zijner liefde (1:13). Dit noemt Paulus in 2 Tim. 4:18 in de grondtekst het overhemelse Koninkrijk. Hierin zitten de overhemelse tronen, heerschappijen, overheden en machten. Dit is een andere Rijks sfeer. En in die sfeer zette God nu Christus aan Zijn rechterhand. En met Christus de Gemeente, die Zijn Lichaam is. Hierover spreekt Paulus in zijn latere openbaringen. Dit ligt niet in de hemelen. Daarover willen we hier niet verder handelen, maar volledigheidshalve, tot onderscheiding van de sferen, moest dit punt ter sprake komen.

UIT DE SCHRIFTEN

Deel X

Nr. 2

Febr. 1935

Het Hooglied (Vervolg)

Structuur.

De structuur, de innerlijke bouworde van het Hooglied is als volgt.

- A1** 1: 1-11. Inleiding. De Shoelamitische afgedwaald. Door Salomo van haar tehuis en haar Geliefde (een herder) meegevoerd naar de Koninklijke tenten daar in de nabijheid opgeslagen.
- B1** **C1** |1: 12-2: 7. De Shoelamitische en haar Geliefde bij elkaar.
D1 2: 8-3: 5. De Shoelamitische en haar Geliefde gescheiden.
- B2** **C2** 3: 6-5: 1. De Shoelamitische en haar Geliefde bij I elkaar.
D2 5: 2-8: 4. De Shoelamitische en haar Geliefde gescheiden.
- A2** 8: 5-14. Het slot. De Shoelamitische van Salomo naar haar tehuis en haar Geliefde (de herder) teruggekeerd.

Verhalend overzicht.

Nu in het kort het verhaal. De sleutel van het Hooglied is te vinden in hfdst. 8: 5-14, in het slot dus. Het verhaal ontwikkelt zich geleidelijk er wordt steeds meer licht over de personen geworpen tot ze aan het eind duidelijk voor ons staan. Dan blijkt dat we het volgende hebben:

In Sulam.

In Sulam leefde een gezin, bestaande uit een vermoedelijke weduwe met verscheidene zonen en één dochter. Zij bestonden van landbouw en veeteelt. De broeders hielden bijzonder veel van hun zuster en hadden bijzondere zorg voor haar. Zij beloofden haar, dat haar voorzichtigheid en deugd zeer door hen beloond zou worden, hfdst. 8: 8-14.

De jonge Herder.

De dochter was herderin, 2: 8. Toch een prinsendochter, 7:1. Eens, terwijl zij de kudde weidde en naar de gewoonte der herders en herderinnen in de namiddag lag te rusten onder een boom die haar tegelijkertijd beschermde tegen de warme zuiderzon, maakte zij kennis met een bevallige jonge Herder, met wie zij later verloofd raakte, 1:7, 2: 16, 6:3.

De liefde.

Op een zekere lentemorgen nodigde de jongeling haar uit hem te vergezellen in het veld. Haar broeds luisterden deze uitnodiging af en daar ze bezorgd waren voor de naam van hun zuster, zonden zij haar, om deze ontmoeting te verhinderen, uit om de wijngaard te verzorgen, 2: 15. Het meisje troostte haar beminde en zichzelf met de verzekering, dat hoewel ze nu persoonlijk gescheiden waren, er onlosmakelijke banden bestonden waarover haar broers geen controle hadden, 2: 16. Zij vroeg hem haar 's avonds op te komen zoeken, 3:1. Hij kwam niet. Zij vreesde dat hem onderweg iets overkomen was en ging er op uit om hem te zoeken, 3: 2. Zie vond hem, 3: 4. De avond was voortaan de enige tijd waarop zij van elkaars gezelschap konden genieten, daar zij overdag in de wijngaard moest zijn.

Bij Salomo.

Op een zekere keer bij het binnengaan van een tuin of hof, had zij een toevallige ontmoeting

met Koning Salomo, 6: 11, 12, die in de nabijheid van het dorp een zomerverblijf had ingericht, 6: 6-11. Getroffen door de schoonheid der maagd, leidde de Koning haar naar zijn Koninklijke tent, 1: 2-4 en trachtte haar daar met behulp van de hofdames, 1: 3-8, door verlokende vleierijen en beloften voor zijn gevoelens te winnen; echter zonder gevolg, 1: 6-11. Bevrijd van 's Konings tegenwoordigheid, zocht het meisje spoedig haar geliefde Herder te zien, 1: 12-2: 7. Maar de Koning liet haar niet gaan. Integendeel, hij nam haar mee naar de hoofdstad, in de hoop haar met zijn pracht en praal te verblinden, 3: 1-11. Ook dit baatte hem niet. Het meisje deelde haar Geliefde, die haar naar de hoofdstad gevolgd was, 4: 1-5, en een onderhoud met haar had kunnen regelen, mee, dat zij er naar verlangde de opzichtige weelderige omgeving te verlaten en naar haar eigen huis terug wilde keren, 4: 6. Toen de Herder dit hoorde, prees hij haar onafgebroken, 4: 7-16 en zij gaven zoveel blijk van wederkerige gehechtheid, dat verscheidene hofdames er door aangedaan waren, 6:1.

De sterke verzoeking. Trouw gebleven.

De koning liet haar nog niet gaan. Hij wilde nog steeds haar genegenheid winnen en wachtte op een andere goede gelegenheid. Toen trachtte hij haar wederom door vleierijen en aanlokkingen over te halen. Zij overtroffen alles wat hij reeds eerder gezegd had. Zo wilde hij zijn doel bereiken en haar de zijne te maken, 6:4-7: 9. Hij beloofde haar tot de hoogste rang te zullen verheffen, haar te plaatsen boven al zijn bijvrouwen en koninginnen indien zij de zijne wilde worden. Zij bleef haar ondertrouw (verlovings) beloften trouw, weigerde al zijn aanbiedingen op grond van het feit, dat haar genegenheid naar een ander uitging, 7: 10-8: 4. De Koning was ten slotte overtuigd, dat hij haar onmogelijk kon winnen. Hij liet haar toen heengaan. De herderin keerde nu in gezelschap van de door haar beminde Herder naar haar geboorteplaats terug, 8: 5-14.

Terug naar huis.

Op de terugweg bezochten zij de boom, waar zij elkaar het eerst ontmoet hadden, 8:5-7; zij vernieuwden elkaar daar hun beloften van trouw. Bij haar veilige aankomst thuis beloonden haar broeders haar rijkelijk, zoals zij haar beloofd hadden, 5:8,9.

Dit is de korte uitlegging. De toepassing is een aansporing tot trouw en getrouwheid aan Hem Die ons liefheeft en Zichzelf voor ons heeft gegeven, om pal te staan in de hevigste verzoeken en zwaarste beproevingen. We komen hierop terug.

I. A. DE INLEIDING.

Overzicht der inleiding.

We gaan thans over tot de bespreking der delen en der verzen. De inleiding loopt van vs. 1-11. In structuur gezet vinden we:

- A1**   **E1** 1. Een lied voor Salomo over de Shoelamitische.
  - F1**   **G1** 2-4. De Shoelamitische houdt een monoloog over haar beminde (een herder).
    - H1** 5, 6. De hofdames (die haar verachten) door de Shoelamitische beantwoord.
  - F2**   **G2** 7. De Shoelamitische houdt een monoloog over haar beminde (de Herder).
    - H2** 8. De hofdames beantwoorden de Shoelamitische.
- E2** 9-11. Salomo's bewondering van de Shoelamitische.

In deze inleiding horen wij allereerst de Shoelamitische spreken. Uit de latere verzen blijkt dat ze meegevoerd is naar Salomo's tenten en daar moet blijven. Ze houdt daar een monoloog over haar Geliefde, vs. 2, 3 en smeekt hem te komen om haar te bevrijden, vs. 4. Zij weer-

spreekt de verachting der hofdames, vs. 5, 6, smeekt haar Geliefde haar te zeggen waar zij hem vinden kan, vs. 7. De hofdames antwoorden haar daarop ironisch, vs. 8. Ondertussen komt de Koning en begint zijn bewondering voor haar uit te spreken, vs. 9-11.

De Shoelamitische. Monoloog.

1:2-4. *“Hij kusse mij met de kussen zijnsmonds, want uw uitnemende liefde is beter dan wijn. Uw oliën zijn goed tot reuk, uw naam is een olie die uitgestort wordt; daarom hebben u de maagden lief. Trek mij, wij zullen u nalopen. De Koning heeft mij gebracht in zijn binnenkamer. Wij zullen ons verheugen en in u verblijden, wij zullen uw uitnemende liefde vermelden meer dan den wijn; de oprechten hebben u lief.”*

Salomo, de minnaar van vele vrouwen, heeft de Shoelamitische voor zich trachten te winnen. Door wijn en vleierij, door kostbare geschenken, heeft hij getracht haar hem ter wille te doen zijn. Het baatte niet. Nu is hij voor een korte tijd heengegaan. De Shoelamitische stelt nu in haar monoloog hem tegenover haar Herder. Die mag haar kussen, zijn uitnemende liefde (Hebreeuws liefden, liefkozingen) is beter dan de wijn die Salomo biedt. Zijn olie wordt verkozen boven de wijn. De olie werd oudtijds door toevoeging van reukwerk welriekend gemaakt en heet in Ps. 45:8: “vreugdeolie”.

Uw naam betekent hier: Uw persoon, zie Ps. 20: 2, 6, 8. De persoon van de Herder is haar als een olie die uitgestort wordt. Zijn persoon doet haar in liefde ontvlammen. Geen wonder dat de andere jonge meisjes van het dorp hem liefhebben. Zij kunnen niet nalaten hem te beminnen. *“Trek mij”*, roept de Shoelamitische in sterk verlangen uit, dat is: *“voer mij met u mee, laat ons samen vluchten”*. - *“Wij zullen u nalopen”* betekent: *“Ik zal met u vluchten om ergens een toevluchtsoord te vinden”*. - In vs. 4 beschrijft de Shoelamitische de omstandigheden waaronder zij zich bevindt en blijkt de reden waarom zij zo spreekt. De Koning heeft haar in zijn binnenkamer, in zijn binnenvertrekken geleid. In het: *“Wij zullen ons verheugen en in u verblijden, wij zullen uw uitnemende liefde vermelden meer dan de wijn”*, vinden we weer de meervoudsvorm der liefde. De Shoelamitische kan zich geen vreugde denken zonder hem en maakt als het ware de genieting met hem los van de genieting in hem. Hij moet delen in de vreugde die zij heeft in hem. De oprechten, Hebreeuws *“oprechten, hebben u lief”*.

De Shoelamitische tot de dochters van Jeruzalem.

1:5,6. *“Ik ben zwart, doch liefelijk, gij Dochters van Jeruzalem, gelijk de tenten Kedars, gelijk de gordijnen Salomo’s. Ziet mij niet aan dat ik zwart ben, omdat mij de zon heeft beschenen; de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken; zij hebben mij gezet tot een hoedster der wijngaarden; mijn wijngaard dien ik heb, dien heb ik niet gehoed.”*

De Shoelamitische weet dat de Dochters van Jeruzalem die als *hofdames* Salomo tot bijvrouwen zijn, haar verachtelijk gadeslaan. Hoe kan de Koning op dat landmeisje nu zijn zinnen zetten, zij is een kind van het land, haar gezicht is gebruind door de zon. Zij voelt de verachting op haar neerkomen, doch weet dat haar beminde haar toch lief heeft. Zij moge gebruind zijn door de zon, hij bemint haar, zij moge zijn als de tenten van Kedar, toch versmaadt hij haar niet. Alle tenten van Kedar waren zwart. Men leze vs. 5 en 6 niet zo alsof er stond, dat ook Salomo’s gordijnen zwart waren maar aldus: *“Ik ben zwart gelijk de tenten van Kedar, doch liefelijk gelijk de gordijnen van Salomo”*. Dan komt de vergelijking eerst tot haar recht.

In vs. 6 verklaart de Shoelamitische hoe het komt, dat zij zo gebruind is. *“Ziet mij niet aan”*, dit is: *“kijk niet op mij neer omdat ik zwart ben: de zon heeft mij beschenen, dat is de oorzaak”*. Met die zwarte kleur ben ik niet geboren, zij is ontstaan door de natuur daarbuiten. Ik had daar werk te doen. De kinderen van haar moeder zijn haar broers. We hebben reeds opgemerkt, dat die haar een wijngaard te bewaken gaven. Zij moest daar de kleine vossen van

gen die de wijngaard verdierven en de jonge druifjes opaten, hfdst. 2: 15. Dat was een harde arbeid en een grote vernedering voor iemand die van huis uit een prinsendochter was, hfdst. 7:1. Zij kon het werk niet volbrengen, hoedde de wijngaard niet, maar dat schijnt tevens de oorzaak geweest te zijn dat zij in Salomo's tent terechtkwam.

De Shoelamitische. Vervolg monoloog.

1: 7. *“Zeg mij dan, gij dien mijn ziel liefheeft, waar gij weidt, waar gij de kudde legert op den middag, want waarom zou ik zijn als een die zich bedekt bij de kudden uwer metgezellen?”*

De Shoelamitische gaat nu voort met haar monoloog. Zij richt zich tot de afwezige Herder en wil weten waar hij weidt. Dit kan geen betrekking hebben op Salomo, deze toch was geen herder. Zo zien we al direct bij het begin, dat niet hij de ware beminde is, maar we moeten zien naar een ander. Een koning zoekt men niet bij de schapen. De Shoelamitische weet, dat haar beminde op de middag rust, niet omtrekt met de schapen. “Er is een bepaalde reden waarom de Shoelamitische verlangt dat haar geliefde haar aan moet wijzen waar hij voor haar te vinden is. Het past immers niet, dat zij zelf uitgaat om hem te zoeken en elke herder die bezig is met zijn kudde te weiden, te vragen waar hij te vinden is. Dat liet zijn eer evenmin toe als de hare; Het zou haar de schijn geven, dat zij zich verlaagde. Omgekeerd zou het hem de schijn geven dat hij zich niet om haar bekommerde. Ook is er reden voor dat zij van haar geliefde verlangt, dat hij haar zegt waar zij hem op de middag vinden kan. Immers laat zij er de reinheid van haar liefde door uitkomen. Zal zij des nachts tot hem gaan?

“Het zou haar de schijn geven dat zij een vrouw was als Thamar die zich met onzuivere bedoelingen aan de weg waar de herderen voorbijgaan, gesluierd neergezet had, vergelijk Gen. 38: 15” (Citaat van Van Anandel met spellingverandering).

De Dochters van Jeruzalem.

1:8. *“Indien gij het niet weet, o gij schoonste onder de vrouwen, zo ga uit op de voetstappen der schapen en weid uw geiten bij de woningen der herders.”*

Dit is het ironische antwoord der hofdames. Niemand zal het u zeggen, maar er is wel een middel uw beminde te ontdekken. Word weer herderin, weid uw kudde geiten, volg de schapensporen en dan zult u hem vroeg of laat wel vinden. Zo wordt haar liefde bespot.

Salomo tot de Shoelamitische.

1: 9-11. *“Mijn vriendin, ik vergelijk u bij de paarden aan de wagens van Farao. Uw wangen zijn liefelijk in de spangen, uw hals in de parelsnoeren. Wij zullen u gouden spangen maken met zilveren stipjes.”*

Plotseling verschijnt de Koning weer en begint haar opnieuw te vleien. Hij wil opnieuw trachten haar te winnen. Hij prijst haar schoonheid en vergelijkt die bij de paarden en wagens van Farao. De Egyptische paarden stonden destijds zeer hoog aangeschreven, zij waren trouwens sterk, vurig en welgebouwd. Voor de krijgswagen gespannen, kwam hun fierheid ten volle uit. Waarschijnlijk geeft de Shoelamitische door de fiere houding die zij tegenover de koning aanneemt, zelf deze aanleiding om haar bij het Egyptische paard te vergelijken. Men kan toch aan haar zien, dat zij door geen vleierij zich zal laten winnen; de Herder wint het in haar hart van de Koning. Salomo vaart voort met haar bekoorlijkheid te prijzen. “De spangen” van welke hij spreekt, zijn sieraden die men gebruikt om iets te omspannen of bijeen te houden, zoals arm- en voetbanden, oor- en neusringen en dergelijke. Hier worden sieraden bedoeld die de wangen geheel of gedeeltelijk omsloten. Het snoer dat haar hals omsluit, is samengesteld uit parels, in de oude dagen niet minder hooggeschat dan thans. Opmerking verdient, dat de Ko-

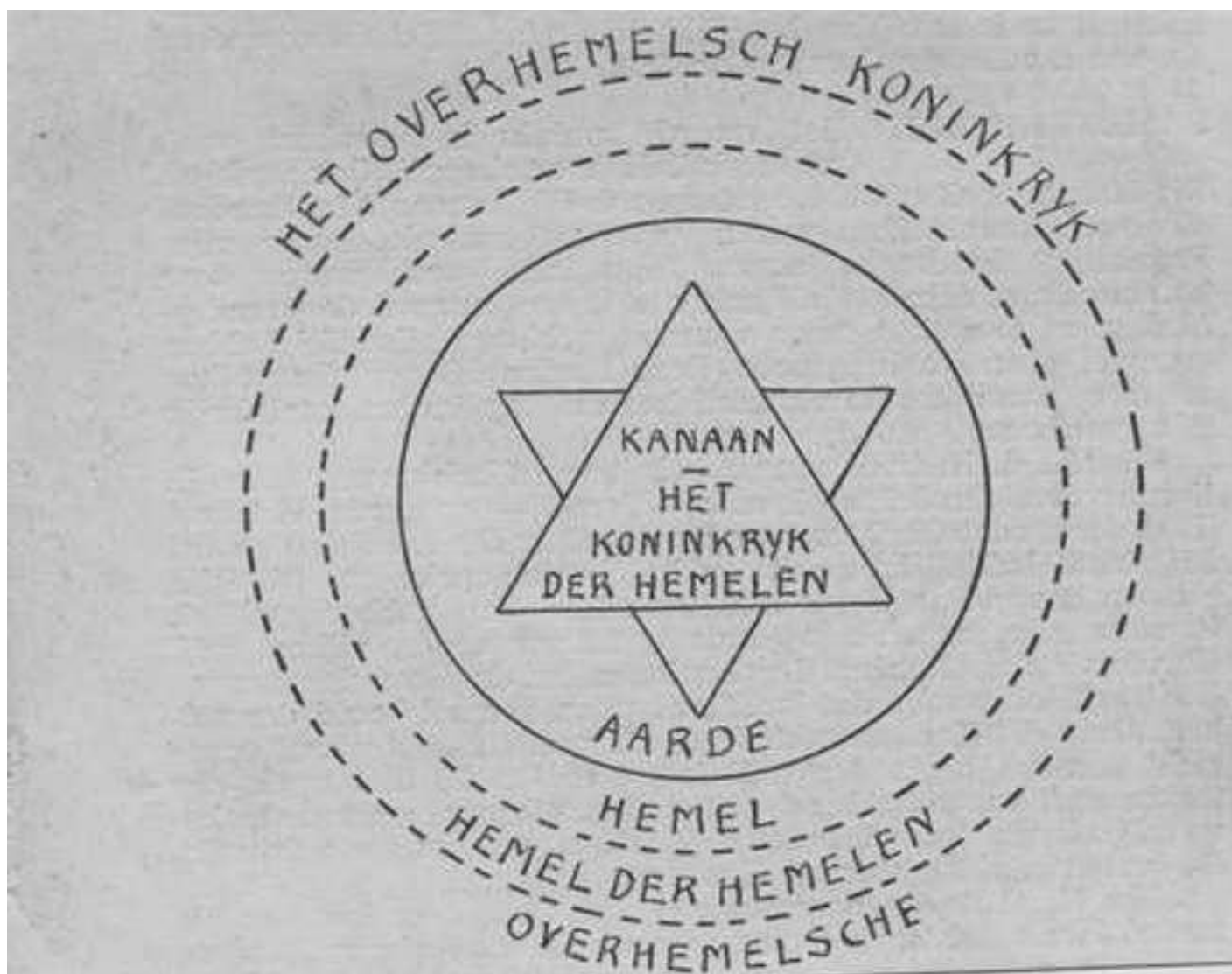
ning niet de sieraden prijst; dit toch zou zijn doel om het hart der maagd te winnen, eerder schade dan voordeel geweest zijn; neen, hij prijst wat de sieraden omvangen.

Voor de sieraden welke zij nu heeft, zal de Koning gouden laten maken met zilver gestippeld, haar hals zal hij omhangen met parelsnoeren. Hij zal haar dus schonere sieraden geven dan zij thans heeft. De Koning denkt dat zij zo wel te winnen zal zijn. Hoe vele andere meisjes heeft hij al niet door aangeboden sieraden gewonnen, haar zal hij dat ook doen. Uit haar trekken en houding ziet de Koning, dat hij niets wint. Zij is geen gewone maagd die hij om kan kopen. Het beeld van haar Geliefde blijft haar voor ogen staan, hem blijft zij trouw. De Koning trekt zich teleurgesteld terug, hij is niets gevorderd. Hiermee is de inleiding geëindigd.

Zoals gezegd ziet men bijna alle partijen optreden of noemen. De Shoelamitische, Jeruzalems Dochters, Salomo, de Herder, de moeder, de broeders, de herders, de dorpsmeisjes (de oprechten). We zien ook dat Salomo de geliefde niet is maar een ander. Dit inleidend gedeelte is een levendig toneel dat al direct het verlangen wekt de voortgang en afloop te weten. Die worden ons verder getekend.

Het Koninkrijk Gods en Het Koninkrijk der Hemelen (Slot)

OVERZICHT. Tot besluit het volgende overzicht.

VAN SFEER TOT SFEER. De onderdelen zijn sferen in sferen. Amsterdam is een sfeer in Nederland, dit in Europa, dit in de wereld. Zo is het K.d.H. een sfeer in de wereld, deze in het Rijk Gods in de hemelen, dit weer in dat der Overhemelen. Als regel geldt, dat wie de hogere sferen ziet, ook de lagere waarneemt. Niet omgekeerd. Wat voor de ene sfeer geldt, geldt nog niet voor de andere. De wetten van Nederland gelden niet in Europa.

In de weg des geloofs gaat God als regel van het mindere tot het meerdere. Dat is Zijn voortleiding. We kunnen hier niet diep op ingaan. In de eerste plaats niet, omdat dit te uitgebreid zou worden en ten tweede omdat dit, in dit stadium van uiteenzetting, verwarring zou geven.

Israëls 12 Apostelen riepen tot toebereiding in en voor het K.d.H., Paulus door zijn verdere bediening tot het Kon. Gods in de sferen der hemelen (opname); later leidt hij tot een nog hogere sfeer: het overhemels koninkrijk. In het geloof moeten telkens weerstanden overwonnen worden. Is weer een sfeer doorlopen (in de geest) dan heeft men de belofte uitgewerkt. Eerder is niet uitgewerkt, wat God heeft ingewerkt en kan God niet verder gaan. Zo bezien heeft deze

uiteenzetting zijn geestelijk nut en is het: Van heerlijkheid tot heerlijkheid veranderd als van des Heeren Geest. (2 Cor. 3:18)

SAMENVATTING.

Het woord koninkrijk betekent vaak soevereiniteit, heerschappij. Ook: gebied. Dit laatste vloeit uit het eerste voort. We kennen allen landen, die eens koninkrijken waren, maar het nu niet meer zijn. Frankrijk, Pruisen, Saksen, Hongarije, enz. waren eens koninkrijken, zijn het nu niet meer, hoewel de grondgebieden en de volken er op wonend, gebleven zijn. Zij hebben echter geen koning meer. Deze landen bleven, die volken evenzo, waar het karakteristieke, dat lag in het koninkrijk zijn, verdween.

Het K.d.H. is de soevereiniteit van Christus als letterlijk Koning over een letterlijk volk, Israël op aarde. Het heet K.d.H. omdat Christus van Boven uit neder zal dalen en het Rijk met Goddelijke macht en kracht zal oprichten. Dit Rijk zal een bestendige, maar niet oneindige duur hebben, politiek in sfeer zijn, d.w.z. staande tegenover andere rijken, omdat Christus is: de Koning der koningen en de Heer der heeren. Het heeft tot gevolg dat Israël zal staan aan het hoofd der volken. Over dit Kon. spreekt de O.T. profetie. Het wordt opgericht aan het begin der 1000 jaar van Op. 20, het begin der toekomstige eeuw en duurt niet maar 1000 jaar, maar de toekomstige aionen (eeuwigheden). Dit Kon. ontvangt rechtstreeks de wetten van Christus als Koning.

Het K.G. is de heerschappij van God, over hemelen en aarde. Waar het tegen gestaan wordt, is er afval van Hem en gaat er een werking uit van Hem om het weer te herstellen. De regering is zedelijk en geestelijk: door Woord en Geest.

Het overhemels koninkrijk is een nog hogere sfeer. Daarin zijn overheden en machten. Velen van hun zijn geestelijke boosheden.

UIT DE SCHRIFTEN

Deel X

Nr. 3

Maart 1935

Het Hooglied (Vervolg)

II a. DE SHOELAMITISCHE EN HAAR GELIEFDE TEZAMEN.

Overzicht van dit deel.

Eerst de structuur. Hooglied 1:12 – 2:7

- C1 II** 1: 12-14. De Shoelamitische tot haar geliefde Herder. Zij ontmoeten elkaar en wisselen hun beloften.
- J1** 1: 15. De geliefde Herder tot de Shoelamitische. (Gij zijt schoon.)
- I2** 1: 16-2: 1. De Shoelamitische tot haar geliefde Herder. (Gij zijt schoon.)
- J2** 2: 2. De geliefde Herder tot de Shoelamitische. (Gij zijt mijn vriendin.)
- I3** 2: 3-7. De Shoelamitische tot haar geliefde Herder. Dit deel eindigt met een bezwering de liefde niet op te wekken totdat zij dat zelf wenst.

De Herder heeft gehoord, hoe zij door Salomo is meegevoerd. Hij ziet gelegenheid tot de Shoelamitische door te dringen en haar te ontmoeten. Zij is nog steeds buiten in de Koninklijke tenten, nog niet in Jeruzalem. De Koning zit intussen aan tafel. Er volgt een onderhoud en wisseling van beloften en liefdesuitingen tussen hen. Aan het eind wendt de Shoelamitische zich tot de hofdames of bijvrouwen om de liefde niet op te wekken totdat het haar behaagt. Hier wordt de band tussen de geliefden versterkt,

De Shoelamitische tot de Herder.

1: 12-14.

“Terwijl de Koning aan zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus haar reuk. Mijn liefste is mij een bundeltje mirre, dat tussen mijn borsten vernacht. Mijn liefste is mij een tros van cyprus, in de wijngaarden van Engedi.” (Ronde tafel: lage rustbanken met kussens.)

De verleiding van de Koning was gestopt. Hij was heengegaan om het maal te gebruiken. Alleen gelaten komt plotseling haar Geliefde binnen. Geen wonder dat zij ontroerd en verblijd is. Haar nardus geeft nu zijn geur. De nardus is een welriekende olie, bereid uit Indische valeriana en zeer gewaardeerd. Bij deze olie vergelijkt de Shoelamitische nu haar Geliefde. De Koning moge zijn gaan eten, haar nardus is haar veel beter. Hij is niet alleen haar nardus, hij is haar ook een bundeltje mirre, dat op de borst gedragen wordt. Aanzienlijke vrouwen deden dat, zij hadden vloeibare of gedroogde welriekende mirre op haar borst. Hij is ook een tros van cyprus of cypres. De cypres is een hoge struik, die alleen in warme oorden groeit zoals in Engedi (bij de Dode zee). Deze struik brengt trossen van kleine, vierbladerige bloemen voort, geel van kleur, en een geur als van reseda. Deze trossen werden door vrouwen om de hals of op de borst gedragen. Deze vergelijking komt dus met de vorige overeen.

Onder drieërlei beeld ziet de Shoelamitische dus haar Geliefde: onder die van een nardus, een mirrestruik, een cypres-tros. Dat zij hier spreekt, blijkt uit de mannelijke vorm waarin “Mijn liefste” staat. - Volgens een opmerking van Honorius van Autun is Christus een nardus in de menswording, een mirrestruik in het lijden, een cypres-tros in de opstanding. (Een en ander uit

Van Andel.)

De Herder tot de Shoelamitische.

1: 15. *“Zie gij zijt schoon, mijn vriendin, zie gij zijt schoon, uw ogen zijn duivenogen.”*

Hier valt de Herder haar in de rede. Hij vindt haar schoon. Haar oog is oprecht en argeloos als dat van een duif.

De Shoelamitische tot de Herder.

1: 16-2:1. *“Zie, gij zijt schoon, mijn liefste, ja, lieflijk; ook groent onze bedstede. De balken onzer huizen zijn cederen, onze galerijen zijn cypressen. Ik ben een roos van Saron, een lelie der dalen.”*

De Shoelamitische neemt nu opnieuw het woord. Weer noemt zij haar liefste schoon. De “groenende bedstede” is Oudnederlands. Beter is: rustplaats of bed. De Shoelamitische bedoelt het woud. Dat vindt zij veel mooier dan Salomo’s tenten. Onder het groene loofdak is het mooier dan hier, want daar woont haar Geliefde. Hun tehuis is het woud met cederen en cypressen. *“Daar in dat door God gebouwde paleis is het haar beter dan hier.”* Van Andel. *“Ook is ons bed een loofdak, de binten van ons huis zijn ceders, ons paneelwerk is van cypressen.”* Leidse Vertaling (L. V.).

De Shoelamitische gaat dan voort: *“Ik ben een roos van Saron, een lelie der valleien.”* Zij vergelijkt zich bij een tweetal veldbloemen. Eerst bij een roos van Saron, de bloemrijke vlakte langs de Middellandse zee die zich ten noorden van Joppe tot aan de Karmel uitstrekt. De hier genoemde roos is waarschijnlijk de lieflijke anemoon of windroos die in het voorjaar genoemde vlakte overdekt. Naast haar groeit, evenals zij in het wild, de witte lelie, algemeen om haar maagdelijk schoon bekend; zij is de enige bloem die in Sarons vlakte tegen de tijd dat het gras zijn hoogte bereikt, nog boven het groen uitsteekt. Niet zonder reden vergelijkt de Shoelamitische zich met een in het wild groeiende bloem; zij wil er mee te kennen geven, dat zij een dochter van het land is, die in de omgeving van de Koning niet thuis hoort. (Van Andel)

De Herder tot de Shoelamitische.

2:2. *“Gelijk een lelie onder de doornen, alzo is mijn vriendin onder de dochters.”*

De Herder neemt de laatste vergelijking op. Hij vindt haar een lelie onder de doornen. Die behoort daar niet thuis; zo ook zij niet in deze sfeer te midden van de afgunstige bijvrouwen die haar verwonden met haar stekende opmerkingen.

De Shoelamitische tot de Herder.

2: 3-7. *“Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn liefste onder de zonen; ik heb grote lust in zijn schaduw en zit er onder en zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Hij voert mij in het wijnhuis en de liefde is zijn banier over mij. Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appels, want ik ben ziek van liefde. Zijn linkerhand zij onder mijn hoofd en zijn rechterhand omhelze mij. Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, die bij de reeën of bij de hinden des velds zijt, dat gij de liefde niet opwekt noch wakker maakt tot het haar lust.”*

Weer neemt de Shoelamitische het woord. Is zij slechts een veldbloem, hij is als een appelboom onder de bomen. Onze appelboom is in Palestina zeer zeldzaam, het klimaat is niet gunstig voor hem. We zullen hier dan ook niet te dient te denken hebben aan onze appelboom maar aan de oranje- of citroenboom, die een ereplaats inneemt onder de bomen. Hij geeft een aangename schaduw. Hem begeert de Shoelamitische, niet alleen om onder te rusten maar ook

is zijn vrucht haar zoet. De Shoelamitische zoekt beschutting bij haar Geliefde, wat hij geeft is haar zoet. Niet Salomo's vleierijen.

Nu gaat ze over tot een andere beeldspraak. Zij ziet voor zich hoe haar Geliefde haar voert in het wijnhuis, het huis van de vreugde. Daar is het feest voor haar bereid. Salomo moge van zijn dis genieten, de wijn van haar Geliefde is haar strelender. Zijn liefde is haar een banier. Die beschermt haar. Zij raakt zo in vervoering dat zij gevaar loopt te bezwijmen. Zij kan de geneugte der liefde niet dragen en roept de hulp in van de dochters van Jeruzalem. Ondersteunt mij met de flessen, versterkt mij met de appels, want ik ben ziek van liefde, zegt zij. Flessen zijn rozijn- of vruchtenkoeken, appels zijn mogelijk oranje- of granaatappelen. Hier zal wel bedoeld worden op de geur er van, minder dan op de gegeten substantie. De jonkvrouwen laten haar aan haar lot over.

Van haar Geliefde begeert zij dat hij haar in de armen neemt, de linkerhand om haar heen slaat, met de rechter haar omvat. Dat wekt de nieuwsgierigheid der dochters op. Zij willen het sterke landmeisje dat tegenover Salomo trots en fier was, nu in haar smachtende liefde zien. Zij komen dichterbij. Nu spreekt de Shoelamitische hen aan en bezweert hen niet weer te trachten haar liefde voor Salomo op te wekken. Het slot: **“totdat het haar lust”** wil niet zeggen dat zij liefde voor Salomo voelt, maar die liefde komt niet totdat het haar lust, dat is: **“totdat zij die schenken kan aan wie zij begeert”**. Uit dit vers blijkt dat we op het land zijn: de Dochters van Jeruzalem zijn bij de reeën of bij de hinden des velds. Salomo is dus niet in Jeruzalem, maar buiten. – Het is eigenaardig, dat het woord: U, betrekking hebbend op de Dochters van Jeruzalem, in de mannelijke vorm staat. Dit komt, zegt de Comp. Bible wel meer voor, maar als dit het geval is, vinden we dat het werkelijk vrouwelijke verloren gegaan is.

II b. DE SHOELAMITISCHE EN HAAR GELIEFDE GESCHEIDEN.

Overzicht van dit deel.

Eerst de structuur. Hooglied 2: 8 - 3: 5.

- D**   **J1** 2: 8-14. De Shoelamitische vertelt de hofdames over haar Geliefde, hoe hij eens gekomen is en haar vroeg met hem mee te gaan.
      K1 2: 15. Zij werd daarin verhinderd door haar Broeders.
          Deze gaven haar een taak in de wijngaard.
- J2** 2: 16, 17. De Shoelamitische vertelt de hofdames hoe zij wachtte of haar Geliefde in de avond zou terugkomen.
      K2 3: 1-3. Zij werd verhinderd door de wachters toen zij uitging om hem te zoeken.
- J3** 3: 4. De Shoelamitische vertelt de hofdames hoe zij haar Geliefde terug vond.
      K3 3:5. Zij wordt verhinderd door de hofdames en bezweert deze haar niet te hinderen zoals eerst (in 2:7, in 3: 5), wat zij toch deden (in 8: 4).

De Shoelamitische tot de Dochters van Jeruzalem.

2: 8-14. *“Dit is de stem mijns liefsten; zie hem, hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen. Mijn liefste is gelijk een ree of een welp der herten, ziet hij staat achter onze muur, kijkende uit de vensteren, blinkende uit de traliën. Mijn liefste antwoordt en zegt tot mij: Sta op mijn vriendin, mijn schone en kom. Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan. De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt, en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land. De vijgenboom brengt zijn jonge vijgjes voort, en de wijnstokken geven reuk met hun jonge druifjes. Sta op mijn vriendin, mijn schone en kom. Mijn duive, zijnde in de kloven der steenrotsen, in het verborgene ener*

steile plaats, toon mij uw gedaante, doe mij uw stem horen, want uw stem is zoet en uw gedaante is liefelijk.”

De Shoelamitische is in de tent achtergebleven. De Herder moest heen gaan, mogelijk uit vrees gegrepen en als vreemde indringer gestraft te worden. Van een afscheid lezen we niet, hij moest snel weg. Zijn bezoek heeft de Shoelamitische opnieuw gesterkt. Zij begint nu aan de Dochters van Jeruzalem de geschiedenis van haar liefde te vertellen.

Zij verplaatst zich in gedachten naar de tijd dat hij telkens tot haar kwam. Reeds van verre hoorde zij zijn stem. Daar zag ze hem springende en huppelende over berg en heuvel. Wat was hij vlug en lenig. Als een ree, beter: gazel, of als een jong hert. In korte tijd had hij de afstand tot haar doorlopen. Daar was hij bij haar, bij de muur van haar woning; de glans van zijn liefdevol gezicht wordt door het venster gezien, tussen de traliën door waargenomen.

Men lette er op dat de oosterse huizen geen vensters van glas hadden, maar door traliën afgezette openingen. Wat kwam hij doen? Haar uitnodigen met hem van de heerlijke lente te gaan genieten, in het vrije veld te gaan wandelen. De winter is voorbijgegaan met zijn vroege en spade regen (de eerste valt eind oktober of begin november, de laatste eind maart of begin april), Het is nu voorjaar en alles staat in bloei, de vogels zingen hun lied, de tortel laat zijn gekir horen. De vijgenboom begint jonge vruchten te zetten, de bloesems der wijnstokken geuren en vormen vrucht. Dat de Shoelamitische meegaat. In huis achter het getraliede venster lijkt zij op een duif die in de kloof der steenrotsen woont. Zij gaat mee naar buiten, naar het vrije frisse veld. Dan zal haar schone gestalte recht uitkomen, dan zal haar welluidende stem vrolijk voortgedragen worden. Die stem is zo zoet, die gedaante zo liefelijk. Gaat deze wandeling door? Neen, de broeders verhinderen haar dat, zij heeft wel wat anders te doen, zeggen zij. En hij kan beter haar daarbij helpen.

De broeders van de Shoelamitische.

2: 15. *“Vangt gijlieden ons de vossen, de kleine vossen, die de wijngaarden verderven, want onze wijngaarden hebben jonge druifjes.”*

De broeders vinden dat het werken in de wijngaard beter is. Waarom. Omdat zij het beter voor haar vinden. Zij moeten over haar waken. Haar moeder is wellicht weduwe, haar broers nemen de plaats van haar vader in en dragen haar een zwaar werk op. Van de voorjaarswandeling komt niets. Zij moet vossen vangen, jonge vossen die de bloesems kunnen vernielen.

De Shoelamitische en de Dochters van Jeruzalem.

2: 16, 17. *“Mijn liefste is mijn en ik ben zijn, die weidt over de leliën. Totdat de dag aankomt (L. V.: als de dag koel wordt) en de schaduwen vlieden; keer om mijn liefste, word gij gelijk een ree of een welp der herten op de bergen van Bether”.*

Al kan de wandeling niet doorgaan, zij zijn toch voor elkaar bestemd, Het is een wederzijdse liefde, zij heeft de zijne, hij de hare. Ook nu weer blijkt dat die “hij” niet Salomo is. Het is de gene die als de ree zo vlug, als het hertenwelp zo lenig is. - Zij moet nu afscheid van hem nemen. Hij komt terug tegen de avond. Dan zijn de schaduwen weg, dan is de hitte van de dag voorbij, dan is de dag gebroken, dan komt de koelte. Hij komt huppelend over de geurende bergen. Bergen van Bether betekent geurende bergen of bergen der scheiding. Keer om = keer weder.

3:1-5. *“Ik zocht des nachts (eig.: in de nachten) hem dien mijn ziel lief heeft; ik zocht, maar ik vond hem niet. Ik zeide: Ik zal nu opstaan en in de stad om gaan in de wijken en in de straten, ik zal hem zoeken, dien mijn ziel liefheeft; ik zocht hem maar ik vond hem niet. De*

wachters, die in de stad omgingen, vonden mij. Ik zeide: Hebt gij dien gezien dien mijn ziel liefheeft? Toen ik een stukje bij hen vandaan gegaan was, vond ik hem dien mijn ziel liefheeft, ik hield hem vast en liet hem niet gaan totdat ik hem in mijn moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene, die mij gebaard heeft. Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, die bij de reeën of bij de hinden des velds zijt, dat gij de liefde niet opwekt noch wakker maakt totdat het haar lust.”

De Shoelamitische gaat nu voort. De Herder was die dag heengegaan. Hij keerde 's avonds niet terug. Telkens zag zij naar hem uit. Tevergeefs. Eindelijk nam zij het besluit hem op straat op te zoeken. Men houdt hierbij in het oog, dat de Geliefde een herder was. De herders keerden 's avonds, als er in het open veld gevaar dreigde voor de kudde, naar de stad terug om daar te verblijven tot de volgende dag. Zo is het te verklaren dat de Shoelamitische de Herder in de stad zocht. Weer blijkt, dat niet Salomo de Geliefde is, hoe toch zou deze 's avonds op straat gezocht moeten worden. Dat kan wel met een herder, die er met zijn kudde intrekt. Men dient te er hierbij aan te denken, dat de stad een ommuurd dorp was.

De Shoelamitische zoekt eerst tevergeefs. Zij dwaalt rond. De wachters der stad vinden haar; mogelijk was zij bij naderende voetstappen ergens achter gevlucht, maar hadden de wachters haar schaduw weg zien glijden en haar zo lang gezocht tot zij haar ontdekt hadden. Zij ondervroegen haar mogelijk, maar lieten haar, toen zij hun vroeg of zij wisten waar haar beminde was, met rust. Zij kenden dus mogelijk beiden. Verder ging zij, totdat zij haar beminde vond, hem vasthield en met zachte drang thuis bracht. Zij leidde hem naar het vertrek van haar moeder die ingenomen was met de liefdevolle jongeling. Nog even vertoeft ze bij dat ogenblik. Dan kijkt ze op. Haar toehoorders zien meewarig, spottend, onverschillig of jaloers op haar neer. Sommigen ook met een boos oog. Dan richt ze zich andermaal tot hen met de waarschuwing niet te trachten de liefde voor Salomo op te wekken. Totdat de tijd daar is dat zij die kan uiten tot haar Geliefde. Meer en meer is zij besloten Salomo geen duimbreed toe te geven. De liefde is aangewakkerd, is sterker geworden na het bezoek, haar Geliefde heeft haar niet verlaten. Het overdenken van het verleden dient mede om de liefde aan te blazen.

Satan

II. DE (OUDE) SLANG.

Genesis 3.

Historie.

De eerste naam die de Schrift aan de grote tegenstander van God toekent is: Slang. Dit is een zinnebeeldige naam, die ons een van Satans karaktertrekken openbaart. Gaandeweg wordt meer van hem meegedeeld en het is voornamelijk het O.T. dat ons het hoge maar gevallen wezen uitbeeldt. Gen. 3 voorzegt ons slechts iets van zijn toekomst, niet van zijn verleden. Het zegt iets van zijn valsheid en leugenachtigheid, niet van de oorzaak er van. Dit hoeft ook niet; de Schrift is zeer aanschouwelijk: ze geeft eerst de feiten en geeft er dan meer licht over.

We vinden in Gen. 3 het bekende verhaal van de verleiding der eerste mensen tot positieve zonde. Echter, hoe eenvoudig het ook schijnt, het heeft al eeuwen lang aan de uitleggers moeilijkheden gegeven die de grond legden voor verschil van mening. Sommigen hebben het voor een fabel gehouden, anderen voor een mythe. Weer anderen hebben gemeend, dat Satan zich geïncorporeerd heeft in een letterlijke slang en door deze gesproken heeft. Ja, men gaat hierbij zo ver, dat men zegt, dat God aan Satan de macht gegeven heeft om het dier te doen spreken. Deze laatste mening is uitvloeisel van de star letterlijke opvatting van vs. 16: het op uw buik

gaan en stof eten.

Is er nog geen andere verklaring? 'Zeer zeker. En daarvan zijn wij voorstander. Wij menen, dat de Slang die in Gen. 3 optreedt, niet het slangdier tot medium gebruikt heeft, maar Satan zelf is geweest. Daarom spreekt Openbaring van: de Oude Slang. We willen dit trachten aan te tonen. Als inleiding daarvoor is het gewenst de structuur, de bouw, van dit hoofdstuk te geven. Deze is aldus:

A1 1-5. De Slang, Hebreeuws: Nachash. Aanleiding tot het oordeel des doods.

B1 6. De boom der kennis. Het eten er van.

C1 a1 7. Uitwerking op man en vrouw.

b1 7. Menselijke voorziening, schorten van bladeren.

D1 8-12. God ondervraagt de man.

E1 13. God ondervraagt de vrouw.

F1 14. Oordeel over de Slang.

F2 15. Belofte van het Zaad.

E2 16. Gods oordeel over de vrouw.

D2 17-19. Gods oordeel over de man.

C2 a2 20. Uitwerking op man en vrouw.

b2 21. Goddelijke voorziening — rokken van vellen.

B2 22-24. De Boom des levens. De verdrijving er van.

A1 24. De Cherubs. Bewaren de weg naar de boom des levens.

Men ga de evenredigheid van een en ander voor zover we er niet op wijzen, na en zie wat tegenover elkaar staat.

In Gen. 3 hebben we noch een allegorie d.i. een verhaal dat op vergelijkingen berust, noch mythe, een soort verdichting, noch legende, een verminkte overlevering, noch een fabel, een verhaal waarin redeloze wezens spreken, maar een letterlijk verhaal met historische feiten, dat door het aanwenden van stijlfiguren te meer beklemtoond wordt. De verwarring van gedachten en de tegen elkaar strijdende exegeses zijn ontstaan doordat men letterlijk genomen heeft wat door figuren is uitgedrukt of figuurlijk wat letterlijk is bedoeld. Een stijlfiguur, d.i. een figuurlijke uitdrukking of zegswijze, wordt nimmer gebruikt dan om de aandacht te vestigen op de werkelijkheid van de letterlijke betekenis, om die te meer te beklemtonen, ze intenser te maken en te meer als waarheid voor te stellen. Hoewel de gebruikte woorden dus strikt genomen niet waar zijn naar de letter, zijn ze te meer waar naar de waarheid die ze door hun betekenis en door de historische feiten er aan geven.

De Lieder der Graden

Vóór de psalmen 120 tot 134 lezen we: "een lied hammaäloth", d.i. "een lied der graden".

Wat betekent dit? De Schrift spreekt van die graden in 2 Kon. 20:8-11 en Jes. 38:8. Hiskia's leven wordt met 15 jaar verlengd en als teken ging de zonnenschaduw tien graden achterwaarts. Daarom zou hij op zijn snarenspeel spelen in het huis des Heeren (Jes. 38:20). Van daar dan die 15 Psalmen. Hiskia zelf maakte er 10 (overeenstemmende met het aantal graden).

Die van Salomo staat in het midden (Ps. 127) en in elk der twee groepen van 7 zijn er twee van David (Ps. 122, 124 en 131, 133). In elke groep van 7 komt de naam "Jehovah" 24 maal en de naam "Jah" 2 maal voor.

Men kan die 15 Psalmen in 5 groepen van 3 verdelen. De eerste van elke groep spreekt van nood, de tweede van vertrouwen in God en de derde van verlossing, zegen en vrede.

UIT DE SCHRIFTEN

Deel X

Nr. 3

Maart 1935

Het Hooglied (Vervolg)

III. a DE SHOELAMITISCHE EN HAAR GELIEFDE TEZAMEN. Hooglied 3: 6—5: 1.

Overzicht van dit deel.

Eerst de structuur. Hooglied 3:6- 5:1

- C2 L1** 3: 6-11. De inwoners van Jeruzalem zien de koningsstoet aankomen.
Opmerking van één van hen, vs. 6, van een tweede, vs. 7, 8, van een derde, vs. 9, 10, van een vierde, vs. 11.
- M1 N1** 4: 1-5. De geliefde Herder, die de stoet gevolgd is, komt in Jeruzalem om de Shoelamitische te bevrijden. Hij krijgt een ontmoeting met haar en drukt andermaal zijn welgevallen in haar uit. (Zijn bescheidenheid in tegenstelling met Salomo's grove vleierijen in 6: 4-10 en 7: 1-9).
- O1** 4: 6. De Shoelamitische stelt voor terug te keren. Zie 2:17.
- N2** 4: 7-16. De geliefde Herder biedt onmiddellijk zijn bijstand aan en is zeer verblijd over haar stoutmoedigheid en trouw, vs. 12-16.
- O2** 4: 16. De Shoelamitische zegt dat al wat zij heeft voor hem is.
- N3** 5:1. De geliefde Herder antwoordt zeer gepast: Ik kom.
- L2** 5:1. De Dochters van Jeruzalem (enkele der hofdames) moedigen hen aan en dringen er op aan dat zij het plan volvoeren.

Salomo keert van het land terug. De Shoelamitische wordt meegenomen. De Koning kon haar nog niet laten gaan. Hij zal nog een poging doen als hij in Jeruzalem is. Nu keert hij daarheen terug. De inwoners van Jeruzalem wachten op het voorbijtrekken van de stoet en maken verschillende opmerkingen. De Herder heeft de stoet gevolgd. Hij heeft de schapen achter gelaten, de Shoelamitische gaat hem boven al. Hij wil haar bevrijden maar moet eerst nogmaals weten of de Shoelamitische hem trouw zal blijven. Dat blijkt hem duidelijk bij een onderhoud dat hij met haar weet te krijgen. De Shoelamitische stelt voor naar hun dorp terug te keren. Nu wil de Herder haar dadelijk bijstaan en door haar schoonheid en trouw aangespoord, zal hij alles doen. Intussen wint de Shoelamitische er sommigen van de hofdames. Zij vatten genegenheid voor haar op, bemoedigen haar en dringen er op aan, dat zij heen gaat. Vanzelf zal de Koning haar die met een herder weggelopen is, wel verder met rust laten. Zo wordt alles voorbereid voor de ontknoping. Deze is echter nog niet direct daar.

De inwoners van Jeruzalem tot elkaar.

3: 6-11. Vs. 6. "Wie is zij die daar opkomt uit de woestijn als rookpilaren, beroekt (L. V.: omwolkt) met mirre en wierook en met allerlei poeder des kruideniers?"

Dit is de opmerking van een der bewoners van Jeruzalem die in de straten staan om Salomo's terugkerende koningsstoet op te wachten. Hij ziet een stofwolk, als een rookpilaar, uit de woestijn, het droge veld of het platteland, opkomen. Wie is dat, vraagt hij. Het schijnt een gro-

te stoet te zijn. Lastdieren en draagstoelen zijn zo nu en dan waarneembaar.

Vs. 7. *“Ziet het bed dat Salomo heeft, daar zijn zestig helden rondom van de helden Israëls, die allemaal zwaarden houden, geoefend ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard aan zijn heup vanwege de schrik des nachts.”*

Dit is de opmerking van een tweede burger. Hij acht het een geluk de Koning te mogen dienen. Wie 's Konings bijvrouw wordt, behoeft ook niet te vrezen, ook zij vindt bescherming.

Vs. 9, 10. *“De Koning Salomo heeft zich een koets gemaakt van het hout van Libanon, de pilaren derzelve maakte hij van zilver, haar vloer van goud, haar gehemelte van purper, het binnenste was bespreid met de liefde van de dochters van Jeruzalem.”*

Aldus een derde inwoner. Met koets wordt hier geen rijtuig bedoeld, maar een draagkoets. Die is een meesterstuk van kunst. Het hout is van Libanons cederen, Het is duurzaam; de pilaren waarop het gehemelte rust zijn van zilver, de vloer schittert van het goud waarmee hij belegd is, de koetshemel is met purper behangen, het binnenste is bekleed met sieraden die door de liefde van Jeruzalems dochters voor haar Koning zijn vervaardigd, haar handen hebben ze kunstig gewrocht. Wie zou niet gaarne bij een zodanig Koning willen zijn.

Vs. 11. *“Gaat uit, en aanschouwt, gij Dochters van Sion den Koning Salomo, met de kroon waarmede zijn moeder hem kroonde op de dag zijner bruiloft en op den dag der vreugde zijns harten.”*

Aldus een vierde inwoner. Hij wekt als het ware Sions dochters op de Koning blijde tegemoet te gaan. Hij zit in de schone draagkoets, en draagt de kroon die zijn moeder hem eenmaal op de slapen drukte op de dag zijner bruiloft. Ligt hierin een afkeuring besloten? Keurt deze spreker het af dat Salomo de vrouwen vermeerderd? De term: Dochters Sions komt alleen hier voor en in Jes. 3: 16, 17 en 4:4. Daar is het steeds in berispende zin. Moet dat ook hier zo opgevat worden? Het is zeer wel mogelijk. Kritiek (en ook juiste) is er altijd geweest.

De Herder tot de Shoelamitische.

4: 1-5. *“Zie gij zijt schoon; uw ogen zijn duivenogen tussen uw vlechten; uw haar is als van een kudde geiten die het gras van den berg Gilead af scheren. Uw tanden zijn als een kudde schapen die geschoren zijn, die uit de wasstede opkomen, die al tezamen tweelingen voortbrengen en geen onder hen is zonder jongen. Uw lippen zijn als een scharlaken snoer en uw spraak is liefelijk; de slaap uws hoofds is als een stuk van een granaatappel tussen uw vlechten. Uw hals is als Davids toren die gebouwd is tot ophanging van wapentuig, waar duizend rondassen aan hangen, allemaal zijnde schilden der helden. Uw twee borsten zijn gelijk twee welpen, tweelingen van een ree die onder de leliën weiden.”*

De stoet is voorbij, Salomo is in het paleis wedergekeerd, de Shoelamitische is nu in Jeruzalem. De Herder is haar echter gevolgd en ziet gelegenheid in haar verblijf door te dringen. Zij ontvangt hem met vreugde en hij ziet, dat de liefde niet alleen gebleven is maar vermeerderd. In gekuiste taal der liefde drukt hij zijn genegenheid voor haar uit. Wat hij in 1:15 begonnen is en maar zeer kort heeft kunnen zeggen, breidt hij nu uit. Hij herhaalt eerst hetzelfde en gaat dan verder om over haar schoonheid uit te weiden. Zijn toon is hartstochtelijker. Haar ogen worden weer vergeleken bij de ogen ener duif, reine argeloze spiegels der ziel.

“De lokken van haar hoofd doen denken aan de geiten van Gileads grazige weiden met hun zwartglimmende haren. Haar tanden worden vergeleken bij een kudde pas geschoren en gewassen schapen, zo rein zijn zij. Als tweelingen staan zij tegenover elkander; geen enkele

wordt er uit de rei gemist. Aan een scharlaken snoer doet de kleur van haar lippen denken, maar lieflijker nog, een welluidende muziek gelijk, is het woord dat over haar lippen komt. Haar slapen zijn gekleurd met het rood van een geopende granaatappel, het schijnt tussen haar vlechten door de sluier heen. Haar hals, slank en rank, is als de toren die David zich tot een wapenhuis bouwde waar de duizend schilden hangen, die de borst zijner helden dekken. Haar boezem is als een tweetal gazellen, neergevleid op de met leliën bewassen weide.” (Van Andel).

Men ziet dat bijna alle trekken aan het landelijk leven zijn ontleend. Alleen de toren van David is genomen uit Jeruzalem. De Herder heeft hem gezien toen hij in de stad kwam en vindt hem mede geschikt om een treffende vergelijking te maken. Dit gedeelte heeft veel overeenkomst met wat Salomo zegt in hfdst. 8: 4-10 en het is geen wonder dat de uitleggers daardoor in de war gebracht zijn. Alleen de structuur en scherp onderscheiden leidt hier tot helderheid. Mogelijk heeft Salomo de Herder tersluiks toegelaten om hem af te doen luisteren om zo doende uit te vissen hoe hij de Shoelamitische moest aanspreken. Zijn vleierijen zijn nabootsing van de woorden van de Herder, zij lijken er verbazend veel op. Toch weet de Shoelamitische dat het schijn is, geen werkelijkheid; klopt bij de Herder een hart der liefde, bij Salomo woelt een lichaam der lust.

De Shoelamitische tot de Herder.

4:6. “Totdat de dag aankomt en de schaduw vlieden zal ik gaan tot de mirreberg en tot de wierookheuvel.”

Dat onder de leliën de reeën worden geweid, roept bij de Shoelamitische de herinnering op aan de Herder zelf. Die weidt ook onder de leliën, hfdst. 2: 16. Zij valt hem nu in de rede en herhaalt haar woorden van 2: 17. Zij denkt weer terug aan de dag toen hij haar kwam uitnodigen ter voorjaarswandeling en hoe zij toen door de broeders verhinderd werd. Nu is zij het door Salomo. Haar hart is echter niet veranderd, weer wil zij, als de dag breekt en de schaduw vlieden, uitgaan naar de bergen met mirre begroeid en waar de wierookkruiden geuren. Daar weidt haar Geliefde de kudde. Zijn tegenwoordigheid maakt die bergen dubbel aange-naam. Zij wil meegaan.

De Herder tot de Shoelamitische.

4: 7-15. “Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u. Bij mij van de Libanon af, o bruid; kom bij mij van de Libanon af; zie van de top van Amana, van den top Senirs en Hermons, van de woningen der leeuwinnen, van de bergen der luipaarden. Gij hebt mij het hart genomen, mijn zuster, o bruid!; gij hebt mij het hart genomen met één van uw ogen, met één keten van uw hals. Hoe schoon is uw uitnemende liefde, mijn zuster, o bruid! hoeveel beter is uw uitnemende liefde dan wijn, en de reuk uwer oliën dan alle specerijen. Uw lippen, o bruid, druipen van honigzeem, honig en melk is onder uw tong en de reuk uwer klederen is als de reuk van Libanon. Mijn zuster, o bruid! gij zijt een besloten hof, een besloten wel, een verzegelde fontein. Uw scheuten zijn (als) een paradijs van granaatappelen, met edele vruchten, cyprus met nardus, nardus met saffraan, kalmus (muskaat) met kaneel, met allerlei bomen van wierook, mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste specerijen. O fontein der haven, put der levende wateren die uit Libanon vloeien.”

De Herder is nog niet uitgesproken. De Shoelamitische moge hem onderbreken, hij moet nog voort gaan. Zijn toon wordt nog sterker, zijn liefdesuitdrukkingen nog vuriger. Men voelt het: hier is zuivere liefde. Salomo's woorden halen het hier niet bij. De Shoelamitische is in 's Herders oog geheel schoon. Zij kome bij hem. Zij moet dan af van de Libanon en de Amana, de Senir en de Hermon. Zo noemt hij de hoge bergen van Jeruzalem. Zij moet weg, van de woningen der leeuwinnen, Salomo's bijvrouwen, die haar aanvallen met haar woorden, van de

woningen der luipaarden, Salomo en zijn knechten die haar listig ten val willen brengen. Weg van daar. Zij loeren op haar. (Amana is eigenlijk een rivier; daarnaar is ook een gedeelte van de Anti-Libanos geheten, de keten die evenwijdig loopt aan de Libanon). De Shoelamitische heeft het hart van de Herder geheel gewonnen. Zij is voor hem zijn zuster geworden, meer nog, zij is zijn bruid. We vinden deze benaming hier voor het eerst; in de volgende verzen wordt ze herhaald, zes maal. Eén van haar blikken, één van haar lokken, de keten die zich om haar hals slingert, was voldoende om haar zijn hart te schenken. Daarbij komt de beantwoorde liefde. Deze is hem beter dan wijn, de reuk van haar oliën dan specerijen. Als zij spreekt drupt er honigzeem van haar lippen, alles is even aangenaam als strelend, zachtheid en lafenis (honig en melk) komt uit haar mond, de reuk van haar klederen is als die van Libanon.

De woorden van vs. 12: een besloten hof, wijzen haar kuisheid aan, zij laat niemand toe; haar schoot is een wel, maar besloten, uit haar kan nieuw leven opborrelen, maar het is verzegeld tot tijd en het uur van de liefde. In de hof groeien schone planten, Het is een paradijs van granaatappelen, edele vruchten. Het Hebreeuwse woord door paradijs vertaald, betekent een lusthof. Zij werden aangelegd door de oosterse vorsten. De cyprus is de cypres; de andere zijn specerijbomen. Van die hof is zij zelf de vruchtbaar makende bron, zij is een fontein waarvan het water te vergelijken is met de kristalheldere levende wateren die van de Libanon vloeien.

De Shoelamitische.

4: 16. *“Ontwaak noordenwind, en kom gij zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn liefste tot zijn hof kwam en at zijn edele vruchten.”*

Weer valt de Shoelamitische de Herder in de rede. Hij heeft haar bij een hof vergeleken, zij neemt dit beeld over en voegt er de wens aan toe daaraan dan ook ten volle te beantwoorden. Daartoe roept zij de noorden- en de zuidenwind toe haar hof te doorwaaien. Zij spreekt niet van de oosten- of westenwind. De westenwind is de regenwind, die waait in de winter, de oostenwind is de verschroeiende droge wind die gevreesd wordt. De noorden- en zuidenwind worden begeerd; de eerste brengt koelte aan die in de lente wel eens in koude kan omslaan, maar toch nuttig is omdat hij de lucht zuivert; de laatste brengt warmte aan die de vruchten doet rijpen. Laat beide op hun tijd komen. Dan worden de geuren van specerijen met hen megedragen en lokken haar liefste tot die hof, opdat hij daar kan eten van de edelste vruchten. Die rijpen mede door de invloed van die winden. De westenwind zou regen geven, de oostenwind verschroeiing, de anderen dienen tot rijping.

Hier spreekt haar verlangen uit naar de komst van de Herder, naar de blijvende vereniging. Hier zien we de Bruid wachtend op de Bruidegom.

De Herder tot de Shoelamitische.

5:1. *“Ik ben in mijn hof gekomen, o mijn zuster, o bruid! Ik heb mijn mirre geplukt met mijn specerij, ik heb mijn honigraten met mijn honing gegeten, ik heb mijn wijn mitsgaders mijn melk gedronken.”*

Hier spreekt de Herder weer. Hij is gekomen, d.w.z. komt. Zo ook de andere werkwoorden, die wel een volkomen zijnde handeling uitdrukken, maar waarvan de werkelijkheid nog niet daar is. Ze geven een volle zekerheid aan. De Herder zal komen, zal zijn mirre plukken en zijn specerij, zal honig vinden en wijn en melk.

De Dochters van Jeruzalem.

5:1. *“Eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten.”*

Hiermee worden beiden in de rede gevallen door de dochters van Jeruzalem. Zij moedigen hen aan, spottend of ernstig gemeend. Hiermee wordt aan het samenzijn een einde gemaakt.

De Herder moet heengaan en de Shoelamitische nogmaals achter laten. Hij heeft haar echter de bruiloft aangekondigd. Zij is nu zijn bruid.

Satan (Vervolg).

De Glanzende.

Het Hebreeuwse woord voor “Slang” is “Nachash”.

Dit betekent: de schijnende, de glanzende. In het Chaldees is het de naam voor koper vanwege de glans van dat metaal. Hiskia noemde de koperen slang een nehustan, een stuk koper, 2 Kon. 18: 4. Zo betekent “seraf” een “brandende”, Jes. 6:2, 6 en omdat de slangen die Israël in de woestijn beten “vurig” waren, d.w.z. brandende beten gaven, heten ze letterlijk nacheshim (slangen) saraphim (brandende), Num. 21:6. Hier heet een slangdier een Saraf, in Jes. 6 duidt het een redelijk bewust wezen aan. In Num. 21:8 zegt de Heere: “Maak u een vurige slang”; letterlijk: een saraf. Mozes deed dit en maakte een koperen slang, een nachash van koper. Als nu saraf gebruikt wordt om een slangdier aan te duiden, dat een brandende beet kan toebrengen en ook een redelijk wezen uit hogere sfeer aangeeft omdat dit een vuurgloed uitstraalt, waarom kan dan ook nachash geen dubbele betekenis hebben, nl. van slangdier en slangwezen (Satan), omdat beide schijnende wezens zijn.

De Schrift laat verder zien, dat er ook overeenkomst is in zekere trek die beide gemeen hebben. Daarop wijst 2 Cor. 11. In vs. 3 daarvan lezen we **“Doch ik vrees, dat enigszins gelijk de Slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, also ook uw zinnen bedorven worden om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is.”** Dit geschiedde door valse apostelen. Daarvan zegt vs. 13 en 14: **“Want zulke valse apostelen zijn bedrieglijke arbeiders, zich veranderinge in apostelen van Christus. En het is geen wonder, want de Satan zelf verandert zich in een engel des lichts.”** Hier vindt men twee dingen: de schijnende en glanzende engel die Eva geïmponeerd heeft en zijn arglistigheid waarmee hij haar bedrogen heeft. Eva kwam door zijn verschijning zo onder de indruk, dat zij gaarne gehoor gaf aan zijn listige woorden. In Gen. 3: 1 vinden we de glans en de listigheid aangegeven door de woorden: “Slang” en “listig”. Voor ons bewijst zo o. a. 2 Cor. 11, dat de Slang van Gen. 3 geen slangdier maar een slangwezen is dat enige overeenkomst had met het bijzonder aan Israël bekende dier; uiterlijk door een zekere glans, innerlijk door arglistigheid.

Wie de structuur nagaat, ziet nog iets: de Slang van vs. 1 staat tegenover de Cherubs van vs. 24. Ook dit wijst er op, dat zal er balans zijn, de Slang geen slangdier is maar een redelijk wezen dat gesteld wordt tegenover andere redelijke wezens. Deze zijn van hoger orde; hij ook. We zullen bij Ez. 28 zien, dat hij de overdekkende Cherub heet. Zo staan deze cherubs in Gen. 3 tegenover een andere cherub, die in Gen. 3 door “Slang” wordt aangeduid. Men ziet, zo is er ook een aanwijzing in de structuur.

Listig.

Enige moeilijkheid geven de woorden: **“listiger dan al het gedierte des velds”**. Onder gedierte des velds verstaat de Schrift letterlijke dieren, zie Gen. 1: 25 (St.V. wild gedierte, wild staat er niet bij, dus: gedierte) 1: 30 (gedierte), 2: 19 (gedierte), 3:1, 14; 9: 2, 10, enz. Het woord “listig” is hetzelfde woord als in Job 5: 12 (arglistig), 15: 5 (arglistig) en Spr. 12: 16, 23; 13: 16; 14: 8, 15, 18; 22: 3 en 27: 12 waar overal “kloekzinnig” staat. Het heeft dus een neutrale betekenis, kan iets slechts of goeds uitdrukken. In het Hebreeuws is het woord een homoniem van naakt (aroem). Een homoniem is een woord dat gelijk gespeld wordt als een ander maar dat een andere betekenis heeft. (Denk aan onze woorden: haan (dier) en haan (van een geweer), portier (bediende) en portier (van een rijtuig), week (7 dagen) en week (zacht). Enz. In Gen. 2:

25 nu vinden we: *“En zij waren beiden naakt”* (aroem). Nu gaat 3: 1 voort: *“En de nachasch was listig (aroem) boven de dieren des velds.”* We kunnen het nu zo lezen: *“En zij (de man en de vrouw) waren beiden naakt (aroem) en zij schaamden zich niet (omdat zij nog geen positieve ongehoorzaamheid kenden). Maar de Slang die wijzer (aroem) was dan enig levend wezen van het veld, dat de Heere God gemaakt had en die positief het kwaad kende (maar zich niet schaamde) zeide tot de vrouw”*, enz. Ook als men het woord “beest” hier behoudt, staat er nog niet, dat de Slang een dier was, maar alleen dat hij arglistig (kloekzinnig) was boven al het andere dat God gemaakt had.

Wie de slang tot een slangdier maakt, moet aannemen óf dat Satan er in gevaren is en door dat dier sprak óf dat hij zijn bek opende zoals de Heere dat later deed met Bileams ezel. Het laatste is te veel eer voor hem. Het eerste wordt weerlegd door 2 Cor. 11, waaruit naar we menen duidelijk af te leiden is, dat hij als een engel des lichts is verschenen en Eva door zijn glans betoverd heeft.

Dat een schepsel, een diernaam heeft, is niet vreemd in de Schrift. Juda heet een leeuwenwelp, Gen. 49: 9, Issaschar een sterk gebeende ezel, vs. 14, Dan een slang, vs. 17, Naftali een hinde, vs. 21 Herodus een vos, Luk. 13: 32, Christus een Lam, Joh. 1: 29, een Leeuw Op. 5: 5. Waartoe zou Satan dan geen slang kunnen heten?

Jodenchristenen of Christenjoden?

Men hoort dikwijls zeggen dat Christus een “nieuwe godsdienst” heeft gesticht. Men stelt dan het jood-zijn tegenover het christen-zijn. De Schrift leert echter dat een jood, die in Christus gelooft, nog steeds een jood is.

Gedurende de tijd der Handelingen, en ook in de toekomst, is er dan ook een groot verschil, voor wat de aardse dingen betreft, tussen christenen uit Israël en christenen uit de Volken. De joden volgden de ceremoniën der wet, de anderen niet. Ook in de toekomstige aïoon is op aarde de gelovige jood nog steeds een jood. Het gelovige Israël heeft juist, als volk, nog een grote rol te vervullen: al de volken tot de wedergeboorte brengen. Het is dus juister te spreken van christenjoden dan van jodenchristenen.

Meer en meer worden de christenjoden bewust, dat ze joden blijven en de vorming van afzonderlijke vergaderingen van christenjoden begint men op verschillende plaatsen waar te nemen. Een boekje: “In Christus gelovend Jodendom”, van Dr Földér uit Boedapest, verdedigt ook die stelling.

In de hemelse en overhemelse sferen bestaat dergelijk onderscheid niet meer.

Het Hooglied (Vervolg)

III. b. DE SHOELAMITISCHE EN HAAR GELIEFDE GESCHEIDEN.

Twee onderdelen.

We komen nu tot het laatste hoofddeel. Dit loopt van hfdst. 5: 2-8: 4 en bevat twee onderdelen, nl. 5: 2-6: 3: Haar gesprek met de Dochters van Jeruzalem en 6: 4-8: 4: Haar gesprek met Salomo.

We hebben dus:

- D2**   **P1** 5: 2-6: 3. Gesprek met de Dochters van Jeruzalem.
          P2 6:4-8: 4. Gesprek met Salomo.

Overzicht, van het eerste onderdeel.

Eerst de structuur. Hooglied 5:2 – 6:3

- P1**   **Q1** 5: 2.-8. De Shoelamitische vertelt de hofdames een droom die zij eens had over haar Geliefde.
          R1 5:9. De hofdames zijn verwonderd over haar liefde en vragen: Wat is uw liefste meer dan een ander liefste?
Q2 5: 10-16. De Shoelamitische beschrijft hem aan haar en eindigt met:
          Zulk een is mijn liefste.
          R2 6:1. De hofdames wensen hem te zien en vragen: “Waar kunnen wij hem zoeken.”
Q3 | 6: 2, 3. De Shoelamitische zegt dat hij niet in Jeruzalem is, hij is naar zijn hof gegaan. Verder geeft zij geen bepaald antwoord.

De Shoelamitische tot de Dochters van Jeruzalem.

5: 1-8. “*Ik sliep, maar mijn hart waakte; de stem mijns liefste die klopte was: Doe mij open, mijn zuster, mijn vriendin, mijn duive, mijn volmaakte, want mijn hoofd is vervuld met dauw, mijn haarlokken met nachtdruppels. Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen? Mijn liefste trok zijn hand van het gat der deur en mijn ingewand werd ontroerd om zijnentwil. Ik stond op om mijn liefste open te doen en mijn handen dropen van mirre en mijn vingers van vloeiende mirre op de handvaten van het slot. Ik deed mijn liefste open, maar mijn liefste was geweken, hij was doorgegaan. Mijn ziel ging uit vanwege zijn spreken, ik zocht hem maar ik vond hem niet, ik riep hem doch hij antwoordde mij niet. De wachters die in de stad omgingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwonden mij, de wachters op de muren namen mijn sluier van mij. Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij mijn liefste vindt, wat zult gij hem aanzeggen? Dat ik ziek ben van liefde.*”

Met hfdst. 5: 2 begint het nieuwe gedeelte. De hoofdstuk- indeling is ook hier gebrekkig. Nu de Herder zich weg heeft moeten spoeden, begint de Shoelamitische een voorval uit haar leven te vertellen aan de luisterende Dochters van Jeruzalem. Zij was thuis bij haar moeder. Zij was reeds wat wij zouden noemen, verloofd. Zij had die avond op haar verloofde zitten wachten, maar slapensmoe zich ter ruste begeben. Haar gedachten zeiden, dat hij nu toch niet meer

kwam, haar hart hoopte nog steeds. Zij sliep in, maar haar hart waakte, dat is: elk geluid kon haar wakker maken omdat zij nog de inwendige hoop had dat hij komen zou. Daar hoort zij kloppen. Buiten riep een stem: Doe mij open. Zij ontwaakt. Neen, het was geen droom. Hij stond aan de deur van het huis en riep haar toe: Doe nu open. Hij dringt aan om binnen gelaten te worden, buiten toch dauwt het sterk, zijn hoofd was er nat van, het water drupte van zijn haar. Men ziet ook hier weer, dat dit Salomo's beeld niet kan zijn. De Herder noemt haar met vier namen.

“Hij heette haar zijn zuster en koos als met opzet dit woord om de reinheid zijner bedoelingen te laten uitkomen; hij kwam tot haar in als een broeder tot zijn zuster. Maar die zuster was tevens zijn vriendin met wie hij gemeenzaam en eensgezind pleegt om te gaan en een van zin en van gelijk streven is. Door haar duive te heten, prijst hij haar oprechtheid, terwijl de benaming: volmaakte een liefde tekent, die geen gebrek in de schoonheid van de geliefde ziet.” (Van Andel.)

“De Shoelamitische verzwijgt niet, dat zij niet terstond bereid was om haar Geliefde binnen te laten. Zij was uit diepe slaap gewekt en nog niet geheel wakker; daaruit verklaart zich, dat zij opzag tegen de moeite aan het opstaan van het bed en het openen der deur verbonden Haar rok had zij uitgetogen, haar voeten had zij gewassen; zou zij dus aan het verzoek van de geliefde voldoen, dan moest zij vooraf zich behoorlijk kleden en later opnieuw reinigen. En dat in de nacht! Men bedient te denken hierbij, dat het onder de oude Israëlieten, ten minste onder die welke niet tot de rijken behoorden, regel was om de rok uit te trekken als men zich te slapen legde en zich alleen met de mantel te dekken. De rok is hier het opperkleed dat men omsloeg. Het wassen der voeten was voor het ter ruste gaan nodig, omdat men in huis veeltijds ongeschoeid was.” (Van Andel.)

De Shoelamitische betoont zich traag. Van de Herder zien we geen ongunstige trekken, hij wordt ons getekend als volmaakt in liefde. De Shoelamitische heeft haar zwakheden. Een ervan komt hier uit, een andere in hfdst. 6: 19 waar zij zelf erkent zich onbedachtzaam te hebben laten meevoeren, terwijl zij haar werk moest doen: de broers hadden wel enige reden om wat scherp op haar toe te zien, zij maakte het er wel naar. De Herder wachtte nog enige tijd.

“Toen de geliefde merkte, dat de Shoelamitische zich niet haastte om hem open te doen, deed hij zelf moeite om binnen te komen. De Shoelamitische ten minste hoorde beweging aan het slot der deur; haar geliefde had de hand door de opening van het slot gestoken als wilde hij de grendelen die van binnen voor de deur aangebracht waren, wegschuiven. Dat bracht het hart der Shoelamitische in beweging; zij haastte zich en opende de deur. Maar te laat, de geliefde was weggegaan. Iets echter had hij achter gelaten; want toen de Shoelamitische het slot opende, drupte er mirre van op haar handen af. Naardien een minnaar zijn beminde welriekende olie bij zijn komst tot haar placht aan te bieden, had ook de geliefde der Shoelamitische zich van een flesje vloeibare mirre voorzien. Toen hij haar handen er niet mee zalven kon, omdat zij zelve zulks door haar toeven onmogelijk maakte, zorgde hij tenminste, dat het slot ze op haar handen liet druppen. Het moest haar doen zien, dat de begeerte om haar te ontmoeten, en niet de nachtelijke regen de eigenlijke beweegreden van zijn bezoek was geweest; anders toch zou hij geen mirre hebben meegenomen. Waarom had de geliefde niet gewacht? Omdat hij zijn geliefde leren wilde hem op prijs te stellen. Daarom gaf hij geen antwoord op haar roepen en zorgde hij, dat zij hem niet vond. Zijn liefde was geen zwakke maar een wijze liefde.” (Van Andel met kleine verandering van Sulammith in: de Shoelamitische).

Diep teleurgesteld blikte de Shoelamitische de straat op. Nu eerst beseft ze, wat zij heeft verloren: de Herder is weg. De Shoelamitische gaat ook de straat op, misschien kan ze hem nog inhalen en terug voeren. Ze tuurt en kijkt en zoekt en roept, er is echter niemand. Haar roepen

trekt de aandacht der voorbijgaande wachters. Zij vinden het ongewoon dat een vrouw zo alleen heen en weer loopt. Zij zijn niet zo welwillend als de eerste maal (3:3), mogelijk zijn het nu andere, want een vaste politiemacht was er toen nog niet, het kan in elk geval een andere wacht geweest zijn, daar ze elke vier uur werden afgelost (in het N.T. om de drie uur; zie Richt. 7: 19 en Hand. 12: 4).

Deze wachters slaan en wonden haar, zij achten haar een veile vrouw en rukken haar de sluier af, die zij had omgedaan voor de dauw, doch door hen beschouwd werd als teken der veilheid (Gen. 38:14). Smartelijk is haar verdriet, zij had het zich zelf op de hals gehaald. Toch werkt het ten goede: haar liefde wordt steviger gegrond. Nog denkt zij er aan terug, dat zij hem toen vergeefs heeft laten komen. En dan ontdekt ze een zondige karaktertrek, een zekere lichtzinnigheid van het de dingen gemakkelijk opnemen. Deze heeft haar ook in Salomo's macht gebracht. En daardoor en daarvoor heeft ook nu haar liefste zich zoveel moeite moeten getroosten. Dit wordt haar tot zonde en schuld, het maakte haar tevens ziek. O, wanneer de dochters van Jeruzalem hem zien, dat zij het hem zeggen; zij is ziek van liefde. Dat zij het doen, zij bezweert het. En die ziekheid is er door haar zonde. Hierin ligt dus een zekere schuldbelijdenis. Zijn komst alleen kan haar genezen.

De dochters van Jeruzalem tot de Shoelamitische.

5: 9. **“Wat is uw liefste meer dan een ander liefste, o gij schoonste onder de vrouwen? Wat is uw liefste meer dan een ander liefste, dat gij ons zo bezworen hebt?”**

Met stijgende verbazing en groeiende belangstelling, ja, met zich verdiepend medelijden hebben de Dochters van Jeruzalem haar aangehoord. Zij verwonderen zich over die gloed der liefde, die zij niet kennen. Voor haar was het meer de positie dan de liefde, meer het lichaam dan de ziel. Maar dit landmeisje bemint haar geliefde zo sterk, dat het schijnt alsof er geen minnaar met hem te vergelijken is. Zijn er dan geen andere beminnenswaardige jongelingen om zich voor die ene zich zo druk te maken, aldus sommigen. Wie is hij dan toch, aldus anderen. Toch knelt de bezwering. Zij zijn onder de indruk, al trachten sommigen er zich aan te ontworstelen. Zij hebben er de tijd niet toe. Want weer neemt de Shoelamitische het woord en bezingt in gloedvolle taal de deugden van haar geliefde. Hier begint haar triomf. Wat ten kwade scheen te moeten uitlopen, wordt ten goede omgebogen. Hier breekt haar liefde zich baan, hier gaat zij haar beheersen. Had zij eerst lief, nu verdiept deze zich tot in het innigst van haar wezen. En in volheid bloeit zij op. Daar verheft zich eerst wezenlijk de toekomstige bruid!

De Shoelamitische tot de Dochters van Jeruzalem.

5: 10-16. **“Mijn liefste is blank en rood, hij draagt de banier boven tienduizend. Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtste goud, zijn haarlokken zijn gekruld, zwart als een raaf. Zijn ogen zijn als der druiven bij de waterstromen, met melk gewassen, staande als in kasjes der ringen. Zijn wangen zijn als een bed van specerijen, als torens van reukwerk, zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre. Zijn handen zijn als gouden ringen, gevuld met turkoois, zijn buik is als blinkend elpenbeen, overtogen met saffieren. Zijn schenkelen zijn marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud, zijn gestalte is als de Libanon, uitgelezen als de cederen. Zijn gehemelte is enkel zoetigheid en al wat aan hem is gans begeerlijk. Zulk een is mijn liefste, ja, zulk een is mijn vriend, gij dochters van Jeruzalem.”**

“De jonkvrouwen verwonderden zich over de gloed van de liefde der Shoelamitische. De Shoelamitische bemint haar geliefde zo vurig, dat het schijnt als ware geen ander minnaar met hem te vergelijken. Er zijn toch wel meer beminnenswaardige jongelingen; zal men dan om één ziek van liefde worden? Wie is het, die waardig is, dat de schoonste der vrouwen, dat

de Shoelamitische, haar zusters bezweert om haar geliefde te zeggen, dat zij hem niet meer missen kan? Dat toch deed zij. Zij heeft haar zusters onder eed verbonden om aan haar verzoek te voldoen; vloek over de Dochters Jeruzalems, als zij het hare niet doen om de geliefde te zeggen, dat haar liefde tot hem niet verkoeld is, al scheen dit zo te zijn, omdat zij hem de deur niet terstond opende! Wat is uw liefste meer dan een ander liefste, dat gij ons zo bezworen hebt? Het is waarlijk niet bevreemdend, dat de jonkvrouwen zich juist met deze vraag tot de Shoelamitische richten. Geen vraag was trouwens meer geschikt om de Shoelamitische te prikkelen tot het verkondigen van de lof haars beminden. Haar lippen openen zich, zij, die tot haar eigen lof niets zeide en haar eigen zwakheid niet verborg, vloeit over van lof haars geliefden.” (Van Andel.)

“Haar liefste is blank en rood, de kleur der gezondheid siert zijn wangen, een glans ligt op zijn gelaat. Wij zouden hier van een kleur van melk en bloed gesproken hebben. Hoog is zijn gestalte; hij kan de banier dragen te midden van tienduizend krijgers om hem heen, want zijn gestalte steekt ver boven de hunne uit. Zijn hoofd is met fijn goud te vergelijken, zo edel en welgevormd is het; door ravenzwarte haren wordt het omkranst. Zijn ogen zijn te vergelijken bij die van duiven, als zij zich spiegelen in het water, of zo men wil, met juwelen, in melkwitte stenen ingelegd. Zijn wangen zijn als bedden, waarop hooggroeiende specerijen worden gekweekt; dat zijn de lokken van zijn baard, met specerijolie welriekend gemaakt. Zijn lippen zijn het rooskleurig woudroosje gelijk, zijn spraak is liefelijk als druipende mirre. (De buiging zijner handen doet aan een ring denken en de uiteinden der vingers aan goudstenen in deze ring ingevat. Zijn lijf is een elpenbenen borstwerk, wit en blinkend, terwijl de blauwe aderen, die door de huid heen schijnen, aan saffieren doen denken. Zijn schenken (benen) zijn als pilaren van marmer, rustende op gouden voetstukken; fier en statig is zijn gestalte als de berg Libanon en als de cederen die deze berg versieren. Zoet is de kus zijner lippen, ja er is niets aan hem dat niet begeerlijk is. Zulk een nu is de liefste en vriend der Shoelamitische. Nu weten Jeruzalems Dochters, waarom zij haar bezworen heeft om tot hem te zeggen dat zij ziek van liefde is.” (Van Andel.)

“Twee dingen hebben meegewerkt om de liefde der Shoelamitische zo sterk en vurig te maken dat zij er ziek van werd. Allereerst de kennis die zij opdeed van haar eigen ijverloosheid en gemakzucht die haar geliefde aanleiding gaven om weg te gaan. Daarna het gezicht dat zij verkreeg van het alle schoon te boven gaande schoon van haar geliefde.” (Van Andel.)

“Hoe kennelijk komt het hier uit, dat de Shoelamitische geenszins Salomo als haar liefste aanmerkt, maar van een ander spreekt. Als zij bedoeld had te zeggen ziek van liefde tot Salomo te zijn, hoe zouden de jonkvrouwen Jeruzalems dan hebben durven vragen: Wat is uw liefste meer dan een ander liefste. Zulk een belediging, of, zo men wil, onderschatting van Israëls grote koning zou niemand van de vrouwen uit zijn paleis zich veroorloofd hebben. Nog uit iets anders blijkt hetzelfde. Hoe zou de Shoelamitische ooit op de gedachte gekomen zijn om Salomo in de nacht te gaan zoeken in de straten der stad. Zij kon immers weten, dat een koning zich niet als nachtelijk zwerver aanstellen zou. Zijn persoonlijke veiligheid liet zo iets evenmin toe als zijn vorstelijke eer. Wij kunnen er nog bijvoegen, dat de voorstelling van een koning die des nachts aan de deur zijner geliefde klopt, om vanwege de dauw binnengelaten te worden, al te vreemd is. Ook laat zich niet wel denken, dat er grond bestond om Salomo te zoeken; een koning behoeft niet gezocht te worden; als de Shoelamitische haar geliefde dan overal zoekt, zo kan men veilig aannemen, dat deze een ander dan Salomo moet zijn.” (Van Andel.)

De dochters van Jeruzalem tot de Shoelamitische.

6: 1. “Waar is uw liefste heengegaan, o gij schoonste onder de vrouwen? Waarhenen heeft uw liefste het aangezicht gewend opdat wij hem met u zoeken?”

Hier komen de Dochters van Jeruzalem weer aan het woord. Zij willen de beminde met de Shoelamitische gaan zoeken. Waar kan hij heen zijn? Mogelijk weet de Shoelamitische zijn verblijfplaats. In de stoet kon zij hem wel niet vinden, maar daar buiten weet zij hem wellicht op te sporen. Dat zij meega.

De Shoelamitische tot de Dochters van Jeruzalem.

6: 2, 3. Mijn liefste is afgegaan in zijn hof tot de specerijbedden om te weiden in de hoven en om de leliën te verzamelen. Ik ben mijns liefsten en mijn liefste is mijn die onder de leliën weidt.”

De Shoelamitische geeft de Dochters van Jeruzalem geen bepaald antwoord. Haar liefste is afgegaan in zijn hof. In Jeruzalem moet men hem niet zoeken. Hij de zoon van het land, is niet in de stad, hij is naar hof en weide gegaan, hij verzorgt er schaaap en bloem.

“Maar mag de geliefde verre zijn, toch blijft de band bestaan. Zij is zichzelf kwijt, ten eigendom is zij genomen door hem, wie zij toebehoren wilde; ook is hij haar eigendom en met geen ander behoeft zij het recht op hem te delen. Haar traagheid om hem de deur te openen, toen hij haar bezocht, heeft geen vervreemding gebracht. De band der liefde is er niet losser door geworden.” (Van Andel.)

Satan **(Vervolg)**

Vers 15.

Zij die in de Slang een slangdier zien, beroepen zich verder op vs. 14, zij lopen echter vast met vs. 15. Vers 14 zegt: **“dewijl gij dit gedaan hebt, zo zijt gij vervloekt boven al het vee en boven al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten al de dagen uws levens.”** Dat wijst voor hen op een slangdier dat eerst poten heeft gehad, maar nu die óf verloren heeft óf ze verder heeft moeten meeslepen. In vs. 15 komen zij voor moeilijkheden. **“En ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en haar zaad, datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen.”** Hierin moet men ineens van het slangdier dat Satan dan gebruikt heet te hebben, overgaan op hemzelf; anders loopt alles vast. Immers zal Christus toch geen letterlijke slang (welke dan?) de kop vermorzelen en heeft geen letterlijke slang aan Christus de verzenen (d.i. hielen) vermorzeld. Dit gaat beslist niet op. En waarom het nodig is een dier dat aan Satan generlei weerstand kon bieden, de redelijke mens kan het meestal niet eens, te straffen door het voortaan op de buik te laten gaan, iets waarvan het als dier toch ook weinig besef gehad zal hebben, is ons een raadsel.

Hoe wij vers 15 verklaren? Het is niet letterlijk te nemen. Christus zal Satans letterlijk hoofd niet verbrijzelen om hem te doden. Ook heeft Satan Christus niet de letterlijke verzenen of hielen verbrijzeld, want geen been aan Hem zou gebroken worden, Joh. 19: 36. Met het laatste wordt figuurlijk Christus' lijden uitgedrukt, waardoor Hij echter niet is ondergegaan: iemand wiens hielen verbrijzeld zijn, kan genezen, is althans niet dood. Het drukt hier uit, dat Christus niet overwonnen is, al moge Hij dan ook getroffen zijn. Hij heeft slechts tijdelijk geleden. Christus zal ook eenmaal niet letterlijk Satans schedel verpletteren om hem te doden. Het drukt Satans ondergang uit. Geen benen schedel wordt verbrijzeld, maar al Satans listen en aanslagen waarvan het hoofd de zetel is, worden vernietigd. Dat zal zijn als Satan onder de voeten verpletterd zal worden, Rom. 16: 20. Dit zijn geen letterlijke voeten, maar betekent, dat de gelovigen volkomen macht over hem zullen hebben. Het verbrijzelen van Christus' verzenen is de welsprekendste en indrukwekkendste wijze om hier, in beeldvorm, Zijn lijden voor te stellen, doch tevens aan te wijzen, dat het van voorbijgaande aard zal zijn; het verpletteren van de kop drukt figuurlijk algehele ondergang uit. Wat letterlijke woorden hier nog niet

mochten uitdrukken, althans niet duidelijk voorzeiden, dat geschiedde in figuurlijke taal. Het betekent achteraf bezien dit: door Christus' dood maar daarop gevolgd opstanding wordt aan Satan eenmaal finaal de macht ontnomen en worden al zijn werken verbroken.

Vers 14.

Moet vs. 15 zo figuurlijk verklaard worden, letterlijk loopt men hopeloos vast. Dan ook vs. 14: **“op uw buik zult gij gaan”**. Dit betekent heel wat meer dan op een letterlijke buik te gaan en zich op huid en vlees langs de aarde voort te bewegen. “Verzenen” en “kop” zijn figuurlijk, zo ook “buik”. Het gaan op de buik wijst op Satans uiteindelijke vernedering. Het zich op de grond moeten neerleggen was steeds teken van onderwerping. In Ps. 44: 26 lezen we: **“Want onze ziel is in het stof nedergebogen, onze buik kleeft aan de aarde”**. Dit behoeft ook niet letterlijk zo te zijn, het wijst op vernedering en onderwerping. In Gen. 3: 14 wijst de figuurlijke taal veel meer de vernedering aan dan de letterlijke kan doen en verbergt tevens de wijze waarop het zal geschieden.

Zo ook met de woorden: **“stof zult gij eten”**. Dit is niet waar naar de letter, want slangen eten geen stof, maar waar naar het wezen. Het wijst op voortdurend falen, gedurige teleurstelling en achteruitgang en doding: Spr. 20:17 zegt: **“Het brood der leugen is de mens zoet, maar daarna zal zijn mond vol van zandsteentjes worden”**. Dit is geen letterlijk brood en zijn geen letterlijke zandsteentjes, maar iets heel onaangenaams. Het elkaar bijten en vereten en daarna van elkaar verslonden worden van Gal. 5: 15, is ook niet iets letterlijks. Ps.72: 9 zegt: **“zijn vijanden zullen het stof lekken”**. Ook dit is niet letterlijk op te nemen alsof zij met hun letterlijke tong het stof van de grond zullen gaan oplikken, Het is diep vernederd worden voor Hem. En zo nu ook met de uitdrukking: “stof eten”. Het is een diepe voortdurende vernedering.

Men ziet dat we zo een consequente verklaring krijgen die alle moeilijkheden overwint. Alleen zou men nog kunnen vragen, waarom de Slang hier steeds gezien wordt in verbinding met de dieren des velds. Hij was listiger dan zij en wordt nu meer vervloekt dan zij. Het is waarschijnlijk om Israël te leren, dat hij in wezen niet boven de mens staat. Hij moge dan wijzer zijn dan de dieren, hij wordt bij de mensen niet geteld. Hij is ook meer vervloekt dan de dieren en daarom te verachtelijker. God trekt hiermee zijdelings een veel scherpere grens tussen hem en de mens dan letterlijke woorden konden doen. Hij moge een stralende engel geweest zijn, hij is in wezen meer vervloekt dan enig dier.

Men zal tegen het bovenstaande, dat Satan in wezen minder is dan een mens opmerken, dat hij eigenlijk toch veel machtiger is dan deze. We geven dit volmondig toe. Hier echter gaat het daar niet om. Een generaal in volledig uniform is machtiger dan een kroonprinsje in de wieg. In rang staat deze boven hem als toekomstig vorst. Zo ook met Satan. In wezen d.i. als toekomstig heerser, staat de mens boven hem. De mens is heer van alles. Satan had een dienende functie moeten behouden. Zijn hoogmoed deed hem daaruit vallen en nu wacht hem de grootste vernedering tot ver beneden het dier zelfs.

Satan (Vervolg).

III. DE OVERDEKKENDE CHERUB.

Ezechiël 28

Vorst-Koning.

We slaan voorlopig Jes. 14 over en handelen eerst over Ez. 28.

Ez. 28 vormt voor vele uitleggers een grote moeilijkheid. Waarom? Omdat het niet in hun systeem past. Orthodoxe uitleggers kunnen hier Satan niet in vinden, omdat deze dan niet eindeloos gepijnigd zou worden, daar hij, volgens dit hoofdstuk, tot as op de aarde wordt. Andere, meer vrije uitleggers, die menen dat God Satan als zondaar geschapen heeft, willen er Satan niet in zien, omdat dan de zonde uit hem is. Nog anderen onthouden zich van een verklaring.

Wat wij geloven? Dat met de Overdekkende Cherub van Ez. 28 Satan wordt aangeduid al moge het dan ook gezegd worden van en tot de "Koning van Tyrus". We zullen dat nagaan.

Eerst de structuur.

G1 H1 1-2. De Vorst van Tyrus. Opdracht tot hem te spreken.

I1 2-6. Beschrijving. Het type: een mens (vs. 2, 9).

J1 7-10. Ondergang van deze Vorst.

G2 H2 11, 12. De Koning van Tyrus. Opdracht om tot hem te spreken.

I2 13-16. Beschrijving. Het Antitype; Satan.

J2 17-19. Ondergang van deze Koning.

Men moet er wel op letten, dat hier sprake is van twee verschillende personen. Het tweede gedeelte, vs. 11-19, is geen alleenstaande herhaling van het eerste, vs. 1-10, maar handelt over een ander. Eerst is er sprake van de *Vorst* van Tyrus, dan van de *Koning*.

In het Hebreeuws staan twee verschillende woorden (nagied en mèlek). Het eerste woord komt het eerst voor in 1 Sam. 9: 16: Saul werd gezalfd ten "voorganger" over Israël. Zo ook 10: 1, e. a. In 1 Kron 9: 11 is het vertaald door "overste", in vs. 20 weer door "voorganger", in 13: 1 door "vorst". Men ziet de nuanceringen. Een "voorganger" is een die voorgaat. We zouden tegenwoordig zeggen: een leider. Een "vorst" is een voorste, een eerste. Een "overste" is een die boven anderen staat. In 2 Kron. 32: 21 vinden we een tekst die het verschil tussen "vorst" en "koning" aangeeft. Daar lezen we: "*En de Heere zond een engel die alle strijdbare helden en vorsten in het leger des Konings van Assyrië verdelgde*". De vorsten blijken zo ondergeordend te zijn aan de koning. Al waren Saul en David ook "voorgangers" of "vorsten", boven hen stond de Heere, de Koning Israëls. (1 Sam. 8:7). Wel heten ook zij koningen, maar van Gods zijde waren zij slechts vorsten, leiders. We zullen dat verschil tussen vorst en koning ook in Ez. 28 in het oog moeten houden. We willen nu zien wat er van hen staat.

De Vorst.

Vers 1-11 handelen over de vorst van Tyrus. "*Mensenkind, zeg tot den Vorst van Tyrus: Zo zegt de Heere: Omdat uw hart zich verheft en zegt: Ik ben God, ik zit in Gods stoel in het*

hart der zeeën; terwijl gij een mens en geen God zijt, stelt gij nochtans uw hart als Gods hart; door uw wijsheid en door uw verstand hebt gij vermogen voor u verkregen..... uw hart verheft zich vanwege uw vermogen..... omdat gij uw hart gesteld hebt als Gods hart, daarom zie, Ik zal vreemden over u brengen, de geweldigste der Heidenen, die zullen hun zwaarden uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid en zullen uw glans ontheiligen, ter groeve zullen zij u doen nederdalen en gij zult sterven den dood eens verslagenen in het hart der zeeën. Zult gij dan wellicht voor het aangezicht uwer doodslagers zeggen: Ik ben God?, daar gij een mens zijt en geen God in de hand desgenen die u verslaat”, vs. 2-9.

Hier staat duidelijk dat de vorst van Tyrus een mens is geweest, geen God. Wel verhief zijn hart zich; hij waande zich een god, omdat hij zo wijs en verstandig dacht te zijn en zoveel vermogen van goud en zilver en schatten had verkregen, maar hij zou ter groeve nederdalen door in de strijd te sneuvelen. Zijn stad, Tyrus, werd, na 13 jaar belegerd te zijn, door Nebukadnezar verwoest. Later werd het op een eilandje gebouwde nieuwe Tyrus door Alexander de Grote ook verwoest. (Ez. 26 en 27).

De Koning.

Vers 12-49 spreken over de Koning van Tyrus. *“Mensenkind, hef een klaaglied op over de Koning van Tyrus en zeg tot hem: zo zegt de Heere: Gij Verzegelaar der som, vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid. Gij waart in Eden, Gods hof; alle kostelijk gesteente was uw deksel; sardisstenen, topazen, diamanten, turkooizen, sardonyxstenen en jaspisstenen, saffieren, robijnen en smaragden en goud; het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werd, waren zij bereid. Gij waart een gezalfde overdekkende cherub en Ik had u also gezet; gij waart op Gods heiligen berg, gij wandelde in het midden der vurige stenen. Gij waart volkomen in uw wegen van den dag af dat gij geschapen zijt totdat er ongerechtigheid in u gevonden is. Door de veelheid uws koophandels hebben zij het midden van u met geweld vervuld en gij hebt gezondigd; daarom zal Ik u ontheiligen van Gods berg en zal u, gij overdekkende cherub, verdoen uit het midden der vurige stenen. Uw hart verheft zich over uw schoonheid, gij hebt uw wijsheid bedorven vanwege uw glans; Ik heb u op de aarde heengeworpen, Ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld om op u te zien. Vanwege de veelheid uwer ongerechtigheden, door het onrecht uws koophandels, hebt gij uw heiligdommen ontheiligd; daarom heb Ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u heeft verteerd en Ik heb u gemaakt tot as op de aarde voor de ogen aller dergenen die op u zien. Allen die u kennen onder de volken, zijn over u ontzet, gij zijt een grote schrik geworden en zult er niet (meer) zijn tot in eeuwigheid.”*

Hierin worden ons heel andere dingen gezegd en het is ons een raadsel hoe Schriftonderzoekers kunnen beweren dat dit op een mens slaat. We wijzen om te beginnen op het volgende voor de hand liggende. Ten eerste wordt gezegd, dat deze Koning geschapen is, vs. 13. Ten tweede, dat hij een overdekkende cherub was, vs. 14. Ten derde, dat hij op Gods heilige berg was, vs. 14. Ten vierde, dat hij volkomen was in zijn wegen vanaf zijn schepping, vs. 15. Ten vijfde, dat hij op de aarde geworpen wordt, vs. 17. Ten zesde, dat hij tot as wordt op de aarde, vs. 18. We noemden de markantste (meest in het oog vallende) punten. Betreft dit nu een gewoon sterfelijk mens? Vers 2 zegt, dat de vorst van Tyrus een mens is. Dit neemt men letterlijk. Vers 14 en 16 zeggen, dat de Koning van Tyrus een cherub is. Waarom aanvaardt men dit dan ook niet letterlijk? Vers 2 zegt dat de vorst zit in het hart der zeeën. “Hart der zeeën” is een Hebreeuwse uitdrukking voor midden in het water, geheel door water omgeven. (Zie Spr. 30: 19). Voor de val der oude stad hadden de Tyriërs het grootste deel hunner schatten overgebracht naar een eilandje dat een kleine kilometer van de kust lag. Daar werd het nieuwe Tyrus gebouwd, in het hart der zeeën. De term is dus Hebreeuws letterlijk. Van de cherub staat dat hij in Eden, Gods hof, was. Waarom neemt men dit ook niet letterlijk? Tyrus was toch niet Eden Gods hof? Wie voor het Woord buigt, houdt deze verschillen in het oog en verdoezelt ze

niet. We willen nu een en ander nog nader beschouwen.

“De Verzegelaar”.

De “Koning van Tyrus” is voor ons Satan.

Hij heet in Jes. 14 de “Koning van Babel “. Dit zijn geen beperkingen van zijn koningschap, maar tonen de uitgebreidheid aan. Hij is de werkelijke “koning”. De aardse z.g. koningen zijn “vorsten” die onder hem staan. Hij beheerst ze en door hen leidt hij de volken. Dat de Schrift hem hier “koning van Tyrus” noemt en in Jes. 14 “koning van Babel”, bewijst, dat ze tot de diepere achtergrond der dingen doordringt en hem overal herkent. En tevens, dat zijn regering uitgaat van de centra der landen.

Deze “Koning van Tyrus” was eenmaal iets anders. Hij was de “verzegelaar der som”. In het Hebreeuws staat, “zegel van het bestek”. Het woord “som” is in Ez. 43: 10 vertaald door “bestek”. Dit “bestek” is de toenmalige wereld van 2 Petr. 3: 6, de wereld die er was voor Adam geschapen werd. Van die wereld was Satan het eind- en sluitstuk, het kroonstuk. Ze vond in hem haar schoonste sieraad. Een zegel is een sierlijk ingesneden voorwerp, iets waarmee men de dingen waarde geeft, iets waardoor men gezag heeft, iets waarin de naamletters van iemand vervat zijn. Dit alles was Satan in die toenmalige wereld. Ze had in hem haar eindpunt, hij had het gezag er over, hij droeg de tekenen van Gods vertegenwoordiger, hij gaf waarde aan de dingen. Het hele bestek culmineerde in hem, d.i. had in hem zijn hoogte- en eindpunt. Hij was dan ook vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid.

De plaats waar hij was, wordt ook aangegeven. Hij was in Eden, Gods Hof. Dit was niet het Eden waarin Adam gesteld werd. Deze had een hof in Eden, Gen. 2: 8. Uit Eden ging een rivier uit om de hof te besproeien, vs. 10. Het Eden van Ez. 28 waarin later de hof van Eden geplaatst werd, was een gebied vol van kostelijk gesteente; er worden er negen genoemd, vs. 13. De Septuaginta geeft er elf. Wellicht is er een regel weggevallen. Mogelijk moeten het er zelfs twaalf zijn. Alles waaruit men muziekinstrumenten maken kan als goud, zilver, koper was er toen reeds, vs. 13.

Misverstanden

We menen dat het goed is op enkele misverstanden te wijzen.

1. Sommigen zeggen, dat we “Bullinger’s leer” propageren. We geven integendeel resultaat van eigen onderzoek. Het is waar, dat een aantal van onze conclusies overeenstemmen met die van B., maar er is ook veel waarover B. nooit schreef. Verder gaan we niet akkoord met al wat hij leerde.

Daarbij had B. geen vaste “leer”, doch was steeds bereid vroegere overtuiging weer aan de Schrift te toetsen. Hij heeft veel gedaan om anderen het onderzoeken gemakkelijk te maken.

De algemene neiging der gelovigen is een groep te vormen, die zich vasthoudt aan een zekere leer. Zij bezitten een deel der waarheid en trachten alles daarmee in overeenstemming te brengen. Die groep denkt niet verder te moeten onderzoeken en verwerpt systematisch wat niet met zijn leer overeenstemt. Vrij onderzoek wordt dan een gevaar voor de vrede en het bestaan van die groep.

Zo komt men dan tot de merkwaardige toestand, dat men als protestant moet onderzoeken, doch als men die plicht volbrengt geheel alleen komt te staan.

We bekennen B. te volgen in zo ver wij ons ook houden aan een steeds vrij blijvend onderzoek, dat dus regelrecht tegen alle sektarisme ingaat. We gaan niet uit van een stelling, om ze

dan trachten te bewijzen en tegen alles vol te houden op grond der Schrift, doch onze opvatting is een gevolg van ons onderzoek en we behouden steeds het recht die opvatting te wijzigen en uit te zuiveren. We hebben geen ander vooropgesteld doel dan te weten wat de Schrift zegt en er naar te leven.

2. Men begrijpt niet hoe men kan geloven en toch steeds weer wil onderzoeken. Men kan dan nooit zeker zijn van iets, zegt men.

We zijn even goed verzekerd van een groot aantal geloofspunten als anderen. Het onderzoek betreft inderdaad niet zozeer die geloofspunten zelf als wel de wijze waarop zij onderling in verband staan. Zo geloven we in de wedergeboorte en de rechtvaardiging, doch vinden het nodig door onderzoek een steeds duidelijker wordende gedachte te vormen van wat wedergeboorte en rechtvaardiging is, hoe men ze verkrijgt, wat ze onderscheidt, enz. We geloven in de wederkomst des Heeren, maar we kunnen verder onderzoeken wanneer ze plaats heeft en wat er dan gebeurt.

Ons onderzoek versterkt en verdiept zo ons geloof en laat ons toe meer in overeenstemming met Gods wil te denken en te leven omdat we beter Gods plan zien en Gods Woord in al zijn delen leren begrijpen.

Daarbij is ons geloof een meer persoonlijke zaak en niet die van een kerk of “autoriteit”.

3. Men denkt steeds weer, dat voor ons slechts enkele brieven van Paulus waarde hebben en het overige van Gods Woord niet noodzakelijk is.

We zegen, dat Ef. Fil. Kol. en 2 Tim. in het bijzonder tot de *Gemeente der verborgenheid* gericht zijn. Doch we zien in die Gemeente een bijzondere groep gelovigen, die niet alleen wedergeboren en met Christus gestorven is, doch een volmaakte positie (niet wandel) bereikt heeft. Daarbuiten heeft men ongelovigen, wedergeborenen en gerechtvaardigden. Heel de Schrift blijft steeds nuttig, niet alleen historisch, doch op allerlei andere wijze. Overal, inbegrepen in het O.T., zijn er dingen, die steeds van toepassing blijven op hen, die zich in dezelfde toestand bevinden.

Het spreekt echter vanzelf, dat we b.v. een deel dat wijst op de noodzakelijkheid der wedergeboorte niet gaan toepassen op hen die reeds wedergeboren zijn. Daarbij leggen we steeds de nadruk op het feit, dat er in de Schrift ook vele nationale dingen staan, die slechts Israël als volk betreffen (zo b.v. de ceremoniën), en dat er ook vele dispensationele dingen zijn, d.w.z. dingen, die veranderen als de bedeling verandert (zo b.v. mocht de mens vóór de vloed geen vlees eten).

Doch zelfs dat wat niet tot ons gericht is, blijft nuttig. We verwerpen niets, we laten de dingen beter tot hun recht komen.

Zo geloven we, dat om volmaakt in Christus te zijn (en Paulus arbeidde om een ieder mens zo te stellen, Kol. 1: 28, 29), al het andere dienen moet. *Wij hebben dus de hele Schrift nodig.*

Zij, die onze houding vergelijken met de moderne kritiek, tonen of hun onwetendheid, of hun blindheid, of hun kwaadwilligheid.

4. Men heeft de gewoonte onze werken *niet* te onderzoeken, doch steeds te wijzen op wat een ander gezegd heeft van iets, dat min of meer gelijkt op wat wij schreven. Zo denkt men alles gezegd te hebben als men b.v. uit een Amerikaans tijdschrift een kritiek op B. overneemt. Of als men uit een Duits werk een kritiek op de “zieleslaap” citeert.

We vragen eerlijke kritiek van ons eigen werken, en wel na zorgvuldig onderzoek en op grond van de Schrift.

5. Men wijst op de conclusies waartoe we komen en houdt ze de mensen als een schrikbeeld voor. Men vraagt niet: “Wat zegt de Schrift?”, maar: “Wat zegt de belijdenis?” of: “Wat zeggen onze autoriteiten?”, of: “Wat zegt de overlevering?”, of: “Wat is onze innige overtuiging?”.

Moet men de waarheid verwerpen omdat men denkt dat de gevolgen slecht zijn? Is het niet door een dergelijke redenering, dat een Roomse niets wil weten van een leer, die b.v. de mis veroordeelt? Wat is er voor hem belangrijker en zekerder dan de mis? Hoeveel duizenden mensen worden er niet dagelijks door gezegend? Hoeveel ware godsvrucht en vroomheid staat er niet mee in betrekking? Voor een Roomse is het dus onnodig te onderzoeken of een leer die de mis veroordeelt juist is. Hij denkt zonder onderzoek te weten dat ze verkeerd is. Hij vraagt niet: “Wat zegt de Schrift?”.

Nu is die houding wel consequent voor een Roomse, want hij gelooft wat zijn kerk hem leert, maar mag een protestant zo redeneren? Men zegt natuurlijk: “Maar onze belijdenis is schriftuurlijk, dus kunnen we vanzelf alles verwerpen wat er niet mee overeenstemt”. Welnu, daar gaat het juist over. We beweren dat men de moed moet hebben zelfs de belijdenis weer eens aan de Schrift te toetsen. Is ze schriftuurlijk, dan heeft ze niets te vrezen. Doch wie beweert de volle waarheid te hebben? Is de belijdenis door God geïnspireerd? En drukt ze alles uit wat in de Schrift staat? Is ze niet door zondige mensen samengesteld? Geldt ook hier niet: **“Indien wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis Gods is meerder”**? Wij willen een zuiverder getuigenis geven en indien we daarin falen dan wijze men dit aan. Maar niet met geschreven of ongeschreven belijdenissen.

Anderen wijzen niet op een belijdenis, maar op de leer van hun kring en verwerpen alle verder onderzoek. Ze nemen het zelfs kwalijk, want dat kan slechts verwarring stichten!

6. Men beweert, dat we dit of dat “verliezen”, wat toch zovelen tot zegen geweest is. Ook hier gaat het weer over een gevolg. Wij vragen slechts: “Wat zegt de Schrift?” en denken niet in de eerste plaats aan verlies of winst, doch aan wat God verheerlijkt.

7. Men wijst er op, dat we wel wat verwaand zijn als we menen iets beter te weten dan al de gelovigen sinds twee duizend jaar en als we dingen verwerpen, die de eeuwen door als waarheid aangenomen werden.

Zo wijst men dan weer op de traditie en niet op de Schrift. Ons antwoord is, dat de meesten zich reeds in de eerste eeuw van Paulus hebben afgewend. We hebben daarvoor Paulus’ getuigenis en de geschriften der eerste eeuwen, en deze geschriften bewijzen het.

We vinden het helemaal niet merkwaardig, dat in deze “boze eeuw” waarvan Satan de god is, er steeds verkeerde zienswijzen waren en zijn.

We beweren overigens niet dat wij nu wel de volle waarheid bezitten. We maken gebruik van al het goede, al het Schriftuurlijke van andere gelovigen, stellen onze resultaten voor en nodigen uit tot verder onderzoek. Als men voor verwaandheid houdt dat we wijzen op afwijkingen waar men denkt dat de weg recht door gaat, dan moet men ook Paulus voor een verwaand mens houden, want die waagde het zelfs Petrus te bestraffen in aller tegenwoordigheid. En dat was nog wel de discipel die met de Heere op aarde verkeerd had.

8. Men verwijt ons “eenvoudige zielen” om te voeren en te verwarren. Kunnen we, na lang en grondig onderzoek, anders doen dan onze overtuiging doorgeven en er op wijzen, dat we steeds voor kritiek vatbaar blijven?

Zij die menen dat we anderen van een “gezonde” leer afvoeren, zouden moeten bewijzen, dat onze zienswijze niet schriftuurlijk is. We verzoeken hen vriendelijk ons te helpen anderen niet van de waarheid af te leiden.

9. Men heeft het ons kwalijk genomen dat we onze naam niet voluit schreven op onze werken. Waarom zouden we het wel doen? Het gaat toch niet over ons? En heeft iemand een goede reden om ons meer van nabij te leren kennen, dan kan hij dat altijd doen door zich tot de redactie te wenden. Die beantwoordt de lezers gewoonlijk ten volle ondertekend.

Anderen hebben gewezen op onze ouderdom, onze bezigheid, onze nationaliteit. Maar wat heeft dat alles te stellen met Gods Woord? Daarover alleen gaat het. Waarom doet men niet zoals de Bereërs, onderzoeken of de dingen alzo zijn. Voelt men niet hoe men geestelijke dingen met vleeselijke wapens bestrijdt?

10. We houden ons, in al deze dingen aan wat Paulus zei in 2 Tim. 2: 24-26: *“En een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leren, en die de kwaden kan verdragen; met zachtmoedigheid onderwijzende degenen, die tegenstaan; of hun God te eniger tijd bekering gawe tot erkenning der waarheid, en zij wederom ontwaken mochten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil”*.

Geloof en Daad

Het schijnt wel alsof menig gelovige denkt dat er niet meer dan geloof van hem gevraagd wordt. Alsof geloof een doel was en geen middel. Alsof er ook geen geloofswerken moeten zijn.

David overwon Goliath door zijn geloof in God. Maar hoe gebeurde dat? Ging David neerzitten, zeggende dat hij geloofde dat God Goliath zou overwinnen? Neen, hij nam zijn slinger en vijf gladde stenen uit de beek. Hij zei niet tot Goliath: “God zal u slaan”, maar: “Ik zal u slaan”. En David slingerde en doodde Goliath. David was een man van geloof, doch ook van daad. God werkte, doch door middel van David.

Zo moet het ook in ons leven zijn. Het geloof moet het middel zijn om tot daden te komen. We moeten geloofswerken doen. In 2 Tim. 3: 17 wijst Paulus er op, dat de mens Gods tot alle werk volmaakt toegerust moet zijn. Vooraf gaat in vs. 16 de wijze waarop dat te bereiken is: het nuttig gebruik der Schrift. En vanzelf: de aanvaarding door geloof wat God ons biedt. Geloof zonder werken is dood, zegt Jakobus. Dit geldt voor elke sfeer. Elke sfeer zal dus geloof en daad moeten vertonen. Elk lezer onderzoekte wat God in de kring waarin hij geplaatst is van hem vraagt tot uitwerking van zijn geloof. Dan zal dit gepaard gaan met daad.

UIT de SCHRIFTEN

Deel X

N° 7

Juli 1935

Het Hooglied

(Vervolg).

Overzicht van het tweede onderdeel.

Nu volgt het gesprek tussen de Shoelamitische en Salomo. Dit deel loopt van hfdst. 6:4-8: 4.

Eerst de structuur.

P2 S1 6: 4-10. Salomo komt met vleierijen, vs. 4-9. Wat zijn hofdames zeiden, was waar, vs. 10.

T1 6: 11, 12. De Shoelamitische verklaart, dat hij haar ontmoet had eer zij het wist. Zij trekt zich terug.

S2 6: 13. Salomo: Keer weder, keer weder.

T2 6: 13. De Shoelamitische: Wat ziet gijlieden de Shoelamitische aan.

S3 6: 13-7:9. Salomo hernieuwt zijn vleierijen.

T3 7: 10-8: 4. De Shoelamitische verwerpt hem. "Ik ben van mijn liefste." Zij roept haar liefste om haar mee te nemen en bezweert andermaal de Dochters van Jeruzalem de liefde niet op te wekken.

Plotseling treedt Salomo weer op. Hij wil nogmaals trachten haar te winnen door nieuwe vleierijen. De hofdames hebben hem van haar verteld. Ook van het onderhoud met haar liefste. Hij neemt termen van hem over met slechts kleine wijzigingen, verg. 6: 5,6 en 4: 1, 2; 6: 7 en 4: 2; 7: 3 en 4: 5; hij noemt haar ook zijn duive, zie 2: 14; hij noemt haar zijn volmaakte, 6: 9; zie 4: 7. Maar hij komt niet tot het: mijn zuster, 4: 9, niet tot het: o bruid, dat de Herder zesmaal gebruikt, 4: 8, 9, 10, 11, 12, 5:1. De Shoelamitische laat zich niet verleiden. Salomo moge haar voortrekken boven zijn koninginnen, bijvrouwen en meisjes der dardelheid, dit is voor haar een reden te meer hem te wantrouwen. Zij belijdt dat zij onwetend en achteloos bij hem terecht is gekomen en trekt zich terug. Salomo roept haar toe weder te komen. Zij doet dit noodgedwongen. Dan vernieuwt hij zijn vleierijen maar zakt hoe langer hoe meer naar het zinnelijke af. De Shoelamitische wil niet van hem weten. Zij is van haar liefste, deze is van haar. Zij wil heengaan en wederkeren. Salomo is machteloos, hij heeft het pleit verloren. Hij is niet zo laag gezonken, dat hij het bruut dierlijke laat overheersen en haar met geweld neemt. Haar liefde dwingt hem zulk een achtting af, dat hij haar de Herder gunt. Zij mag heengaan. Zo nadert de ontknoping. De Shoelamitische heeft de ure der verzoeking glansrijk doorstaan en is er door gelouterd geworden.

Salomo tot de Shoelamitische.

6: 4-10. *"Gij zijt schoon, mijn vriendin, gelijk Thirza, liefelijk als Jeruzalem, schrikkelijk als slagorden met banieren. Wend uw ogen van mij af, want zij doen mij geweld aan; uw haar is als een kudde geiten die het gras van Gilead afscheren. Uw tanden zijn als een kudde schapen die uit de wasstede opkomen, die al tezamen tweelingen voortbrengen en onder dezelve is geen jongeloos. Uw wangen zijn als een stuk van een granaatappel tussen uw vlechten. Er zijn zestig koninginnen en tachtig bijvrouwen en maagden zonder getal. Een enige is mijn duive, mijn volmaakte, de enige harer moeder, zij is de zuivere dergene die haar gebaard heeft. Als de dochters haar zien, zo zullen zij haar welgelukzalig noemen, de koninginnen en de bijvrouwen en zij zullen haar prijzen. Wie is zij die daar uitziet als de dageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als slagorden met banie-*

ren?”

Salomo begint te spreken als de Herder (4:1): Gij zijt schoon, mijn vriendin. Dan vergelijkt hij haar bij de twee schoonste steden des lands, Thirza, het zomerverblijf, Jeruzalem, de hoofdstad. De Shoelamitische is schoon als Thirza, liefelijk als Jeruzalem, maar ook schrikkelijk als een slagorde met banieren. Dit laatste zegt Salomo vanwege de fiere houding die zij tegenover hem aanneemt. Haar ogen houden hem in bedwang, zij is de ongenaakbare, koel, scherp, krachtig. Ook nu weer blikte zij hem onverschrokken aan; dat zij haar ogen van hem afwende, hij kan haar blik, waarin het vuur der verontwaardiging en de aanklacht der rechtsverkrachting spreekt, niet verdragen. Zij doen hem geweld aan.

Hier begint zich Salomo's nederlaag scherper af te tekenen en de Shoelamitische zich van haar kracht bewust te worden. Echter, Salomo gaat door. Hij zal spreken als haar beminde, mogelijk dat hij haar wint en door verdere bruuske bewoordingen en grovere vleierijen overtreft. Hij vergelijkt haar tanden met blank gewassen schapen, zij staan regelmatig tegenover elkaar, geen wordt er gemist. Sprak de Herder over haar slaap die rood is als een granaatappel, 4: 3, Salomo spreekt van haar wangen. Geen zijner zestig vrouwen, geen zijner tachtig bijvrouwen is met haar te vergelijken, geen zijner maagden overtreft haar. Uit dit gedeelte blijkt dat Salomo thans nog geen 300 vrouwen had en geen 700 bijvrouwen. We zien hem hier dus nog niet aan het eind van die weg der lusten. Salomo zegt verder, dat even dierbaar als zij haar moeder is, zij hem is. Wie haar ziet, moet haar gelukkig prijzen. Wat de hofdames van haar gezegd hebben, is waar. Haar aanblik is beminnelijk als de dageraad die een zachtrode tint aan de aarde geeft, ze is schijnend als de maan, zuiver als de zon, ja schrikkelijk als de slagorden met banieren. Weer boezemt haar houding hem dus ontzag in.

De Shoelamitische tot Salomo.

6: 1, 12. *“Ik ben naar de notenhof afgegaan om de groene vruchten der vallei te zien, om te zien of de wijnstok bloeide, de granaatbomen uitbotten. Eer ik het wist, zette mijn ziel mij op de wagenen van mijn vrijwillig volk.”* (Of: van een vorstelijk gevolg).

Uit dit vers vernemen we hoe de Shoelamitische in 's Konings verblijven gekomen is. Zij was heengegaan om haar hof te bezien, of wijnstok en granaatboom reeds uitbotten. Het was dus in het voorjaar. Haar broeders hadden haar opgedragen de wijngaard te hoeden, maar met een zekere achteloosheid was zij uitgegaan om de notenhof te bezien en de groene vruchten der vallei. Opeens werd haar nieuwsgierigheid getrokken door de wagens van de Koninklijke stoet. Die waren daar neergezet bij het zomerkamp. Zij zette zich op een ervan neder en was trots op haar vrijwillig volk dat zo de koning diende. Toen kwam Salomo aan. Hij werd direct door haar schoonheid getroffen. Zij wilde heengaan, doch de koning gebood haar te blijven. Zij moest mee naar een der tenten, werd later naar Jeruzalem gevoerd en raakte haar vrijheid kwijt. Hierop keert zij zich plotseling om en wil heen gaan uit de vorstelijke gevangenis. Zij heeft de uitgang reeds bereikt voor de koning bekomen is van zijn verbazing en haar terugroept.

Salomo tot de Shoelamitische.

6: 13. *“Keer weder, keer weder, o Shoelammith! Keer weder, dat wij u mogen zien.”*

Met deze woorden wordt zij teruggeroepen. De herhaling der woorden wijst op een sterk verlangen van de Koning haar hij zich te houden. Het klinkt haar echter als een bevel in de oren en spijtig keert zij terug.

De Shoelamitische tot Salomo en anderen.

6: 13. *“Wat ziet gijlieden de Shoelammith aan?”*

De Shoelamitische vraagt, wat er toch aan haar te zien is. Zij noemt zich de Shoelamitische. Shoelammith is, zoals we reeds vroeger zeiden, geen eigennaam, maar aanduiding van het inwoonster zijn van het plaatsje Shoelem. Daarom schreven we steeds: de Shoelamitische. Shoelem is mogelijk hetzelfde plaatsje als Soenem of Shoenem, ten noorden van Jizreël gelegen. Dit wordt vermeld in Joz. 19: 18; 1 Sam. 28: 4; 2 Kon. 4: 8. Het woord Shoelamitische vinden we in 1 Kon. 1: 3, 15; 2: 17, 21, 22; 2 Kon. 4: 12, 25, 36. Uit het genoemde plaatsje Soenem was Abisag de jonge dochter die bovenmate schoon was, 1 Kon. 1: 4 en David gediend heeft. Zou zij dezelfde zijn? In Hooglied 1: 8; 5: 9; 6: 1 wordt de Shoelamitische de schoonste onder de vrouwen genoemd. Zou Salomo haar dus enigermate gekend en haar weder ontmoet hebben? Het doet er niet toe. Eén ding is zeker: Haar naam vinden we niet in het Hooglied.

Salomo tot anderen.

6: 13. “Zij is als een rei van twee heren.”

In het Hebreeuws staat: Zij is als een rei van Machanaïm. Machanaïm betekent twee heeren. Jakob gaf de plaats waar twee legers engelen hem ontmoetten de naam van Machanaïm, Gen. 32: 2. De Comp. Bible geeft tot aantekening o.a. dit (vrij weergegeven): Het woord door “rei” vertaald (mecholath) komt van een woord chul (choel) rond zijn en is de gewone naam voor een cirkel (vandaar dat de St.V. rei heeft). Uit onderzoekingen in Palestina blijkt, dat er bij Machanaïm een aardrijkskundig bekken is, een weide of vlakte, “het effen veld” in 2 Sam. 18: 23 (zie 17: 24). Als we nu het woord vlakte nemen voor wat schoonheid die vlakte aanbod, kan het vers van Hooglied ook vertaald worden door: Zij is als het aanzicht (of het panorama) van Machanaïm, d.i. geeft een aanblik van schoonheid te zien als Machanaïm. O. i. is dit wat ver gezocht. Het woord mecholah komt slechts 8 maal voor en is steeds door rei vertaald. Als men hier leest: zij is schoon als de rei (of dans) van Machanaïm en dit in verband leest met het volgende, is alles natuurlijker. De rei van Machanaïm was een bijzonder schone rei waarbij alle lichaamsvormen goed uitkwamen. Zoals de dansen van later tijd en van heden hun namen hebben, hadden ze dat oudtijds ook.

Salomo tot de Shoelamitische.

7: 1-9. “Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij prinsendochter; de omdraaiingen uwer heupen zijn als kostelijke ketens, zijnde het werk van de handen eens kunstenaars. Uw navel is als een ronde beker (L.V.: welgerond bekken), die geen drank ontbreekt, uw buik is als een hoop tarwe, rondom bezet met leliën. Uw twee borsten zijn als twee welpen, tweelingen van een ree. Uw hals is als een elpenbenen toren; uw ogen zijn als de vijvers te Hesbon bij de poort van Bathrabbim; uw neus is als de toren van Libanon die tegen Damaskus ziet. Uw hoofd is als Karmel en de haarband uws hoofds als purper; de Koning is als gebonden op de galerijen. Hoe schoon zijt gij en hoe liefelijk zijt gij o liefde, in wellusten. Deze uw lengte is te vergelijken bij een palmboom en uw borsten bij druifstrossen. Ik zeide: Ik zal op den palmboom klimmen, ik zal zijn takken grijpen; zo zullen dan uw borsten zijn als druiventrossen aan den wijnstok en de reuk van uw neus als appelen. En uw gehemelte als goede wijn die recht tot mijn beminde gaat, doende de lippen der slapenden spreken.”

Salomo gaat voort met zijn vleierijen. Hij gaat de schoonheden der Shoelamitische beschrijven. Eigenaardiger wijze begint hij van beneden om naar boven op te klimmen. De vlugheid harer bewegingen toen zij zich omwendde om te vluchten gaf hem er wellicht aanleiding toe met haar voeten te beginnen.

Haar schone gangen vestigden de aandacht het eerst op de voeten. De schoenen zijn sandalen. De Shoelamitische bewoog zich vlug en sierlijk.

“Er was iets zo voornaams in haar houding dat men de dochter van het land vergat en haar prinselijke afkomst toeschreef. Ook beantwoordt het een aan het ander. De welving van haar heupen doet aan het werk eens kunstenaars denken, die kostelijke halssieraden vervaardigt. De welgeronde vormen van haar schoot zijn te vergelijken bij een ronde beker, steeds met wijn gevuld en haar lijf lijkt op een tarweschoof met veldbloemen tussen de banden die de aren bijeenhouden. De vergelijking van haar borsten met de tweelingen ener ree is ons reeds uit 4: 5 bekend. De elpenbenen toren waarbij de blankheid van haar hals wordt vergeleken, is niet nader aan te wijzen; dat men echter elpenbeen gebruikte om er huizen mede te versieren, blijkt uit 1 Kon. 22: 39. Ook van de vijvers van het Rubenietische Hesbon, bij de poort dezer volkrijke stad gelegen (Bath rabbim = de volkrijke poort), waarbij haar ogen worden vergeleken, weten wij niets naders. Slechts een ommuurde maar uitgedroogde vijver is in het thans verlaten Hesbon nog over. Bij de toren van Libanon die naar Damaskus uitziet, hebben wij te denken aan een versterkte wachttoren van welks hoogte men van verre de nadering van een vijand bespeuren kon. Haar hoofd lijkt de Karmel, de welbekende berg die bij de profeten steeds voor beeld der schoonheid geldt vanwege de wouden waarmee zijn kruin prijkt, door grasrijke dreven afgewisseld, terwijl kruiden en bloemen zijn voet bedekken. Wat van haar hoofd afhangt, de met purperen draden doorvlochten lokken, dient om haar bekoorlijkheid te volmaken. Niemand minder dan een koning is in die lokken gevangen.” (Van Andel).

Nog gaat Salomo door. Ook hij roemt haar bekoorlijkheid en aanminningheid. Zelfs geeft hij, om zo sterk mogelijk uit te drukken wat een genot het is haar te genieten, haar de naam van liefde; geliefde is hem te zwak. Slank en lang is zij als de palmboom; als druiftrossen aan de wijngaard zijn haar borsten.

“Hierop spreekt hij uit wat hij tot zichzelf gezegd had; bij zou de palmboom willen bestijgen en zijn takken aangrijpen. Haar borsten zullen hem als druiftrossen zijn, haar adem geurt als appelen, haar gehemelte is als edele wijn. Hier spreekt hij als wil hij haar omhelzen. Kostelijk is deze wijn, de slapenden ontwaken als hun lippen er mede bevochtigd worden.” (Van Andel).

Dit alles is type van de vleierij, die de Koning gewoon was te gebruiken bij andere vrouwen en die gewoonlijk daar door bezweken.

De Shoelamitische tot Salomo.

7: 10-8: 4. *“Ik ben mijns liefsten en zijn genegenheid is tot mij. Kom mijn liefste, laat ons uitgaan in het veld, laat ons vernachten op de dorpen. Laat ons vroeg ons opmaken, naar de wijnbergen, laat ons zien of de wijnstok bloeit, de jonge druifjes zich opendoen, de granaatappelbomen uitbotten; daar zal ik u mijn uitnemende liefde geven. De dudaim (liefdesappelen) geven reuk en aan (of: boven) onze deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuwe en oude; o mijn liefste, die heb ik voor u weggelegd. Och dat gij mij als een broeder waart, zuijgende de borsten mijner moeder. Dat ik u op straat vond, ik zou u kussen, ook zouden zij mij niet verachten. Ik zou u leiden, ik zou u brengen in mijner moeders huis, gij zoudt mij leren, ik zou u van specerij wijn (gekruide wijn) te drinken geven en van het sap van mijn granaatappelen. Zijn linkerhand zij onder mijn hoofd en zijn rechterhand omhelze mij. Ik bezweer u, gij Dochters van Jeruzalem, dat gij de liefde niet opwekt noch wakker maakt tot dat het haar lust.”*

De Shoelamitische gaat nu door de eindcrisis. Met een zacht doch beslist: Ik ben mijns liefsten en zijn genegenheid is tot mij weigert zij 's Konings verzoek. Hij kan de hoop wel op geven. Ze zou zich niet aan hem kunnen geven daar zij een ander toebehoort. Die is haar lief, zij is het hem. Zij ziet hem reeds in gedachten tot zich komen en weer vrij zijn.

“Meer nog, zij waant zich vrij als in de dagen van ouds toen zij nog bij haar moeder woonde, ver van het paleis waar zij zich thans een gevangene gevoelt. Zij nodigt hem uit tot een wandeling door de velden, een lange wandeling die vele dagen duurt, maar dit is geen bezwaar, de dorpen bieden nachtverblijf. Er is toch zoveel schoons in het veld te zien; de wijnstok begint te bloeien, de granaatappel bot uit. Daar zal de verbintenis voltrokken worden, zij is haars liefsten en geeft zich haars liefsten. De appels der liefde verspreiden reeds hun geur. Daarbij liggen oude en nieuwe vruchten op hem te wachten, zij heeft ze voor hem bewaard, op de plank, boven de deur van haar huis.” (Van Andel).

De dudaim was een plant waarvan de wortel vaak de vorm van een mannetje had. Men veronderstelde ook dat hij kon dienen als een soort “liefdesdrank” (C. B. Zie Gen. 30: 14- 17). De Shoelamitische heeft zich verder laten vervoeren dan de omstandigheden waaronder zij verkeerde, toelieten. Zij heeft zich ten volle geuit. In stralende vervoering stond zij daar voor de Koning. Dat is de ware bruidsgestalte, die andermaal opveert.

Nu kijkt zij om zich heen en komt wat tot de werkelijkheid terug. Haar geliefde is er niet. Och ware hij haar een broeder, dan zou zij vrij met hem kunnen omgaan, hem kussen voor elk oog zelfs op straat, zonder dat haar naam in kwade reuk zou gebracht worden. Dan zou zij hem bij de hand kunnen nemen en in haar moeders huis kunnen brengen, zij zou hem kunnen verkwikken met gekruide wijn en met het sap der granaatappelen, dat zij gewonnen had. Ze zou zich aan zijn voeten neerzetten om door hem onderwezen te worden in al wat begeerlijk is voor haar te weten. En dan zou hij, aan het eind, met zijn linkerhand haar hoofd ondersteunen, haar met zijn rechter omhelzen en de kus der reine liefde doen smaken.

Weer komt zij tot de werkelijkheid terug. Daar ziet zij mede om zich heen staan de Dochters van Jeruzalem. Zullen deze haar andermaal prikkelen tot liefde jegens Salomo. Zij bezweert haar nogmaals voor de derde maal (zie 2: 7 en 3: 5) dat niet te doen. Het is de tijd er niet voor. Zij voegt er niet bij: die bij de reeën of hinden des velds zijt, bewijs dat zij daar thans niet zijn. Ook zegt zij het nog wat anders: Waartoe de liefde opgewekt...

Salomo is geheel verslagen en ziet geen kans meer haar te winnen. Hij laat haar gaan met de Herder die inmiddels verschenen is.

Satan (Vervolg).

De overdekkende cherub.

Satan was daar een gezalfde overdekkende cherub. In Gen. 3 komen we voor het eerst de cherubs tegen. God stelde cherubs tegen het oosten van de hof van Eden, Gen. 3: 24. Wij zeiden al, dat deze cherubs tegenover de Nachash, de Slang staan. Dit wordt nu begrijpelijk: de latere Slang was eenmaal de overdekkende cherub. Hij was boven de andere.

Die andere zijn de vier “dieren” van Ez. 1: 5. Dat blijkt uit Ez. 10: 1, 4. “Dieren” moet zijn: levende (wezens). Het zijn wonderlijke wezens: elk had vier aangezichten, ook vier vleugels. Hun voeten glinsterden als de kleur van glad koper, vs. 7. Hier vindt men de reden waarom de Slang de glanzende heet. Hun aangezichten hadden de gelijkenis van dat van een mens, van een leeuw, van een os en van een arend. Zie ook 10: 14. Het zijn dezelfde als de vier “dieren” van Op. 4: 6, 7. Hier worden ze gezien met zes vleugels, vs. 8. Ze riepen steeds: **“Heilig, heilig, heilig is de Heere God de Almachtige Die was en Die is en Die komen zal”**. Dit vereenzelvigd hen o. i. met de serafs van Jes. 6, de “brandenden”. Een der serafs vloog tot Jesaja en had een gloeiende kool in zijn hand. In Ezechiël lezen we ook dat er vuur bij hen is, 10: 6,7. Hieruit blijkt dat we ze wel voor identiek kunnen houden.

De cherubs zijn de troondragers Gods. *“En over de hoofden dezer vier dieren was de gelijkenis eens uitspansels .... En boven het uitspansel hetwelk was boven hun hoofden, was de gelijkenis eens troons ... en op de gelijkenis des troons was de gedaante eens mensen daarboven op zijnde .... dit was de gedaante van de gelijkenis der heerlijkheid des Heeren “,* Ez. 1: 22-28. *“Daarna zag ik en zie, boven het uitspansel hetwelk was over het hoofd der cherubs, was .... de gedaante van de gelijkenis eens troons en Hij verscheen daarop”*, 10: 1. Men ziet, zo dat de cherubs de troon dragen. Om nu in het beeld te blijven, kan men Satan, als de overdekkende cherub, de figuurlijke baldakijn van de troon noemen, de symbolische troon-hemel. Hij overdekte de troondragers en stond nog hoger dan de cherubs. Echter — hij was dienaar, hij zat niet op de troon. Hij was wel het sluit- en pronkstuk der oorspronkelijke schepping, maar niet de ontwerper en uitvoerder van het bestek. Hij was geen Schepper. De afstand tussen Deze en Satan was die welke er is tussen meester en dienaar, tussen God en schepsel. Hij was wel een hoog schepsel, maar niet de Allerhoogste. Hij was zelfs niet het hoogste schepsel. Hij was echter wel het hoogste der toen bekende schepselen.

Deze overdekkende cherub was gezalfd, d.i. hij was tot zeker ambt ingezet. In Israël werden profeten, priesters en koningen gezalfd. Hiermee werden ze ambtsdragers. Ook de overdekkende cherub is tot ambtsdrager aangewezen. God had hem daarvoor gesteld, In vs. 18 is er sprake van zijn heiligdommen. Dit wijst er op, dat hij ook een priesterlijke bediening had: hij stond tussen God en het schepsel in en moest hen tot God leiden. Waar hij zo'n hoge plaats innam, mogen we in hem zeker ook wel een koning zien. Satan is dus, zo genomen, tot priester-koning der voorwereld gezalfd.

Hij vertoefde toen op Gods heilige berg, Hebreeuws Gods berg der heiligheid, vs. 14. Deze naam komt slechts hier voor. Een andere, er veel op gelijkende naam is: de berg Mijner heiligheid. Dit is Sion, zie Ps. 2: 6, 48: 2, Dan. 9: 16. Als we het goed inzien, is vroeger de berg waarop later Sion gebouwd is, Gods heilige berg geweest en de zetel van de overdekkende cherub en zeker ook van de andere cherubs. Daar wandelde hij in het midden van de vurige stenen, d.w.z., er was één en al blinkend en schitterend edelgesteente.

God heeft Satan volkomen geschapen. Hij was van het begin af geen zondaar zoals sommigen willen. Hij was volkomen in zijn wegen van de dag dat hij geschapen werd, vs. 15.

Het Hooglied

IV. Het Slot.

DE SHOELAMITISCHE KEERT WEDER. Hooglied 8: 5-14.

Overzicht van dit deel. De structuur geeft dit:

- U1 V1 18: 5. De metgezellen van de Herder zien hem naderen.
- W1 8: 5-7. De Shoelamitische en haar Herder bezoeken opnieuw de plaats waar zij elkaar voor het eerst trouw beloofden; zij vernieuwen hun beloften.
- V2 8: 8, 9. De broeders beraadslagen over de bruidschat hunner zuster. Wat zullen wij onze zuster doen? Zo zij een muur is (d. i. deugdzaam) wij zullen een paleis van zilver op haar bouwen, en zo zij een deur is, wij zullen haar rondom bezetten met cederen planken.”
- W2 8: 10-12. De Shoelamitische: Ik ben een muur (geen deur dus). Salomo heeft vele wijngaarden, ik wil de mijne houden.
- V3 8: 13. De geliefde Herder vraagt haar hun geschiedenis te vertellen.
- W3 8: 14. De Shoelamitische erkent hem als haar geliefde. Hij komt haastelijk tot haar. Nu niet langer over de bergen der scheiding 12: 8, 17) nu over de bergen der specerijen.

We zijn nu aan het slot van het Hooglied. De Shoelamitische heeft alle verzoeken van Salomo doorstaan; haar overwinning is beslissend geweest. Salomo ziet er geen voordeel in zijn pogingen te hernieuwen of voort te zetten. Zij mag het paleis verlaten en trekt blijde met haar geliefde naar Shoelem terug. De metgezellen van de Herder zien hem naderen, de Shoelamitische leunt op de arm van haar geliefde. Beiden gaan naar de appelboom, waar de Herder haar het eerst over zijn liefde sprak, daar vernieuwen zij de geloften van trouw. De liefde is sterk als de dood. Dan komen zij thuis. Weldra zal het huwelijk plaats hebben. De broeders van de Shoelamitische beraadslagen er over, wat zij haar ten bruidschat zullen geven. Zij vraagt de wijngaard die zij eenmaal bewaren moest. Dan verenigt men zich in gezellig samenzijn en vraagt de Herder zijn liefste aan de aanwezigen haar geschiedenis te vertellen. Zij zal dit zeker gedaan hebben. Aan het einde erkent zij hem nogmaals als haar liefste en vraagt spoedig te komen. Alle beletselen zijn weg, haar liefde is gerijpt, haar traagheid en achteloosheid zijn genezen, hij kome en neme haar tot zich...

De metgezellen van den Herder tot elkaar.

8:5. *“Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn en liefelijk leunt op haar liefste.”*

De Herder is heengegaan om de Shoelamitische te halen. Hij heeft zolang in Jeruzalem vertoefd tot Salomo haar vrijliet. Zijn metgezellen, de andere herders hebben al vaak naar hen uitgekeken. Telkens weer hebben zij gekeken of zij terug kwamen. Zij wisten het dat hij niet zou terug keren zonder haar. Eindelijk zien zij iets naderen en vragen elkaar: Wie is het die daar opklimt uit de woestijn, dit is: het vlakke platte land, in de zomer meer steppe. Deze vlakke zal wel die van Jizreël zijn liggend tussen Jizreël en Sunem. Zo komen zij nabij. De metgezellen zijn verblijd. Al voortgaande komen zij ook langs de plek der eerste kennismaking. Hier verblijven zij een korte tijd.

De Shoelamitische tot de Herder. 8: 6. "Onder de appelboom heb ik u opgewekt, daar heeft u uw moeder met smart voortgebracht, daar heeft zij u met smart voortgebracht die u geboord heeft. Zet mij als een zegel op uw hart, als een zegel op uw arm, want de liefde is sterk als de dood, de ijver is hard als het graf, haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen blussen, ja de rivieren zouden ze niet verdrinken; al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten."

De Shoelamitische staat stil onder de boom. Daar heeft zij de liefde in zijn hart opgewekt, zijn hart gewonnen. Hier in deze omgeving onder de schaduw van het geboomte is de Herder geboren. Bevallingen in de open lucht waren geen zeldzaamheid. Zo heeft 's Herders moeder ook hem ter wereld gebracht. Onder dezelfde oranjeappelboom waar hij geboren werd, werd ook zijn liefde opgewekt. En van deze boom zullen ook zeker de oranjebloesems de bruiloftsbloemen zijn. Dan vraagt de Shoelamitische haar geliefde haar als een zegel op zijn hart of arm te zetten. Andere vertaling zegt: Leg (in het Hebreeuws hetzelfde werkwoord). Leg mij als een zegel aan uw hart. Om dit te verstaan, dient men te weten, dat de Hebreeërs hun zegelring aan een koord plachten te dragen, dat om den hals gedaan, de ring ter hoogte van het hart deed afhangen. Ook bevestigde men hem wel aan een armband die de pols omsloot. Voor zo'n ring droeg men bijzondere zorg. Hij moest immers dienen bij tekening van stukken, hij bevatte de naamletters van de bezitter. Men moest hem dus zorgvuldig bewaren om er geen misbruik van te laten maken (Achad, Izebel, Nabath, 1 Kon. 21). Zo'n ring had dus grote waarde, hij moest nauw met hem verbonden blijven.

De Shoelamitische vraagt nu spoedig onafscheidelijk met haar geliefde verenigd te worden. De ware liefde toch is sterk als de dood, zij kan niet uitgeblust worden in dit leven, zij laat niet los. Zij is hard als het graf, de sheol, het onderaardse, het dodenrijk. Dit eist alles voor zich, niemand uitgezonderd. Zo eist de liefde het voorwerp der liefde geheel op. De liefde der Shoelamitische is als vurige kolen. Ja meer dan dat, zij is vlammen des Heeren, onuitblusbaar. Evenals op het altaar het vuur niet uitgeblust mocht worden, zo is deze liefde een vlam des Heeren, blijvend, onuitblusbaar. Vele wateren kunnen deze liefde niet uitblussen, rivieren haar zelfs niet doen ondergaan. Al bood iemand, b.v. Salomo, al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem daarom totaal verachten. Wie ruilt nu iets blijvends voor tijdelijk voorbijgaand bezit. Zo betuigt de Shoelamitische. Hoe verblijd zal de Herder geweest zijn dit te horen. Zijn blijdschap moet volmaakt zijn geweest.

De broeders van de Shoelamitische tot elkaar.

8: 8, 9. "Wij hebben en kleine zuster die nog geen borsten heeft; wat zullen wij onze zuster doen te dien dage als men van haar spreken zal. Zo zij een muur is, wij zullen een paleis van zilver op haar bouwen, en zo zij een deur is, wij zullen haar rondom bezetten met cederen planken."

Dat hadden de broeders eens tegen elkaar gezegd: Wij hebben een jonge, nog niet huwbare zuster, wat zullen we met haar doen. Als zij een muur is, dat is: onvatbaar voor de verzoeking, dan zullen we een paleis van zilver op haar bouwen. (Zulk een muur kan er voor tot grondslag dienen. Het paleis zal van zilver zijn, het zal in schoonheid blinken. Zij zou ook een deur kunnen zijn, welke wijkt als men er tegen duwt. Wat zullen we dan doen. Dan zullen we haar bezetten met cederen planken, sterk hout, om haar te beveiligen. De broeders vreesden dat dit laatste het geval zou zijn. Daarom hadden zij haar de wijngaard ter bewaring aangewezen. Mogelijk heeft de Shoelamitische deze beraadslaging gehoord, zij geeft er althans antwoord op. Zij is met haar liefste binnen gekomen of tegenwoordig.

De Shoelamitische tot haar broeders.

8: 10-12. *“Ik ben een muur en mijn borsten zijn als torens. Toen was ik in zijn ogen als een die vrede vindt. Salomo had een wijngaard te Baäl Hamon, hij gaf dezen wijngaard aan de hoeders, een ieder bracht deszelfs vrucht, duizend zilverlingen. Mijn wijngaard dien ik heb, is voor mijn aangezicht: de duizend zilverlingen zijn voor u, o Salomo, maar twee honderd zijn voor de hoeders van deszelfs vrucht.”*

De Shoelamitische antwoordt op de woorden der broeders: Ik ben een muur, vast dus, geen deur die in te duwen is. Zij weet dat zij overwonnen heeft en sterk is. Haar borsten zijn niet meer klein, zij is huwbaar. Die borsten zijn als torens.

Niemand kan er toe naderen dan die zij toelaat. Thans wordt er gesproken over de wijngaard. Salomo heeft een wijngaard in Baäl Hamon, dat heer der menigte of der volken betekent. Deze wijngaard is toevertrouwd aan de zorg van wachters of bestuurders. Zij moeten zorgen dat de koning er baat van trekt. Dat het geen kleine wijngaard is, blijkt uit de grote som die opgebracht moet worden: van elk der wachters ontvangt hij duizend zilverlingen. Ook de Shoelamitische had een wijngaard. Daarvoor heeft zij niet goed gezorgd, hij was bijna de Koning toegevalen en had door eigen schuld verloren kunnen gaan. Welnu, Salomo krijgt hem niet, de wijngaard blijft de hare. Van de opbrengst van haar wijnberg zijn duizend zilverlingen voor de Koning, zij komen hem toe. Twee honderd zilverlingen moet hij ter beschikking laten van de wachters, de andere acht honderd kan hij ontvangen als tribuut. Zo blijkt dat zij eigen meesteres is gebleven.

De Herder tot de Shoelamitische.

8: 13. *“O gij bewoonster der hoven, de metgezellen merken op uw stem, doe ze mij horen.”*

Te midden van een vrolijk gezelschap vraagt de Herder de Shoelamitische haar geschiedenis te vertellen. Hij verlangt daar naar. Dan toch zal haar trouw uitkomen en zij eer wegdragen. Hij is trots op haar, zij vertelde, hoe zij Salomo weerstaan heeft en vrij is heengegaan.

De Shoelamitische tot de Herder.

8: 14. *“Kom haastelijk mijn liefste en wees gij gelijk een ree (gazel) of gelijk een welp der herten op de bergen der specerijen.”*

Dit is het slotwoord der Shoelamitische tot haar geliefde. Zij is aan het vertellen gegaan; met aandacht hebben allen geluisterd, het slot is dat zij haar geliefde vraagt haast te maken en spoedig weder te komen. Eenmaal kwam hij als een ree, een welp der herten tot haar gesnel, 2: 17, de dag kome weldra waarop hij wederkome. Het woord door “kom haastelijk” vertaald betekent eigenlijk “vlieden”. We staan hier voor een moeilijkheid. Het Hebreeuws zegt: “Vlied mijn liefste”, dus juist het tegenovergestelde van wat de St.V. geeft. Bijna overal elders is het zo vertaald. Als men het neutraal neemt, d.w.z. de richting onbepaald laat, kan het opgevat worden als: “Spoed u”. Wil men het als een afscheidswoord beschouwen, dan betekent het: “Haast u nu naar huis” en ligt er de gedachte aan verbonden: maak spoedig alles klaar en kom dan tot mij om mij als de uwe tot u te nemen.

Satan (Vervolg)

Satans zonde.

Wat nu is Satans zonde geweest? Zijn hart verhief zich over zijn schoonheid. Zijn wijsheid werd bedorven vanwege zijn glans, vs. 17. Hij werd hoogmoedig (zie ook 1 Tim. 3: 6) en wilde aan God gelijk worden, zoals we uit Jes. 15: 14 leren. Toen kwam er ongerechtigheid in

hem en begon hij te zondigen, vs. 15 en 16.

De woorden “*door de veelheid uws koophandels*” kunnen verwarrend werken. De vertaling is hier niet juist. Het Hebreeuws werkwoord heeft twee betekenissen: koophandel en lasteren. Het laatste betekent dan: als een koopman overal met laster te koop lopen. Hierin vindt de naam duivel: lasteraar, zijn oorsprong. Het gevolg is geweest, dat deze laster, zeker wat betreft God, bij anderen wortel heeft geschoten en er andere wezens meegetrokken zijn. Zij zijn de Lasteraar gevolgd. Dat maakte hem nog hoogmoediger. Nu hij trawanten kreeg, wilde hij gaarne van zijn macht gebruik maken en de baas over hen blijven en begon hij te onderdrukken: geweld is onderdrukking, knevelarij gepaard gaande, met wreedheid, valsheid, enz. In uw midden betekent hier: in uw innerlijk. Satans hoogmoed had uitwerking op anderen. Dit had weer een terugslag op hem en zo ontstond in zijn binnenste de gedachte aan geweld. We lezen dus vers 16 aldus: “*Door de veelheid van uw (of door uw vele) lastering hebben zij uw binnenste met geweld (hier: lust tot onderdrukking) vervuld en gij hebt gezondigd*”. We zien hier zo een soortgelijk proces als in de mens: “*de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde.*”, Jak. 1: 15. Vers 18 moet men, in overeenstemming hiermee, dus aldus lezen: “*Vanwege de veelheid van uw lastering hebt gij uw heiligdommen, de heilige plaats waar hij woonde, ontheiligd.*” Men moet dus tweemaal “koophandel” vervangen door laster of lastering.

Het oordeel van Satan.

Wat er verder staat is in vs. 17, 18 en 19 is toekomstig. Satan is nog niet op de aarde geworpen, vs. 17, dat geschiedt eerst in Op. 12: 9 als Michaël tegen hem strijdt. Hij is nog niet voor het aangezicht der koningen gesteld om op hem te zien. Dat is eerst bij het begin van de 1000 jaar als hij in de afgrond gaat. Hij is nog niet tot as op de aarde gemaakt, vs. 18, dat kan eerst na “in alle eeuwigheid”, dat is: gedurende de aionen, gepijnigd te zijn. Geen dergenen onder de volken is nog over hem ontzet, vs. 19. Hij is er nog steeds, zodat nu niet geldt: gij zult er niet zijn tot in eeuwigheid, d.i. de duur der toekomstige aion. Dit alles is dus ook nu nog profetie. De voltooide tijden mogen gebruikt of bedoeld zijn om daarmee de gewisheid van de profetie aan te geven, vervuld is ze nog niet.

In Ez. 28: 11-19 vinden we veel van Satans levensloop. Hij werd volkomen geschapen, maar verviel tot hoogmoed. Dit stak anderen ook aan. Dit maakte hem weer tot geweldenaar en groter zondaar. Zijn lot is om eenmaal verworpen ja zelfs verbrand te worden en tot een smaad en ontzetting te worden voor de volken.

We kunnen er nog wat aan toevoegen. Satan komt niet alleen in de vuurpoel, maar wordt door een inwendig vuur verteerd: daarom heb Ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat heeft u verteerd.

Ook hier weer de voltooide tijd vanwege de zekerheid en het reeds nu ingegaan zijnde oordeel: dat van de inwendige gloed die hem verteert.

Wie dit alles nu onbevangen naleest, zal tot de slotsom moeten komen, dat dit zeker niet van een mens staat geschreven. Het geldt een geestelijk wezen dat cherub wordt genoemd. Nooit wordt een mens zo genoemd. Hier uit blijkt, dat het niet dezelfde persoon is als de vorst van Tyrus. Dit blijkt nog nader uit beider oordeel: de laatste sterft in de oorlog, door het zwaard, de eerste wordt eerst te kijk gesteld, daarna, en dat is veel later, tot as gemaakt op de aarde. Reeds hierom kunnen beide personen niet vereenzelvigd worden. Ez. 28, het tweede gedeelte, spreekt van een cherub. Wie deze cherub is, staat er niet rechtstreeks bij. Het is o. i. af te leiden uit Gen. 3 en verder uit de woorden, dat hij was in Eden Gods hof en dat hij er was voor de mens geschapen was. Dan blijft er geen andere conclusie over dan dat het Satan was, welke

conclusie we reeds hier boven trokken, nodig als ze was voor de uiteenzetting.

De Voleinding der Aionen

Heb. 9:26 is niet gemakkelijk te begrijpen. We doelen in het bijzonder op de uitdrukking: “maar nu is Hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen, door Zijns zelfs offerande”. Laat ons eerst enkele woorden onderzoeken.

“Voleinding” is de vertaling van “sunteleia”. Dit woord is verwant met “telos” (einde). Het verschil tussen beide ziet men uit Mat. 24:3 en 6. De discipelen vroegen naar de voleinding der aionen en de Heere Jezus sprak dan over verschillende dingen die moesten gebeuren, **“maar nog is het einde (telos) niet”**. Sunteleia wijst op de eindtijd, het eindigen; telos op het einde, het eindpunt.

“Eeuwen” is letterlijk “aionen” en onze lezers weten, dat de Schriften over een reeks van vijf aionen spreekt, waarvan er twee voorbij zijn, dat we in de derde leven, en er nog twee moeten komen. Heel de wereldgeschiedenis wordt omvat door deze vijf aionen. Hoewel goed geschapen, mist het schepsel zijn doel verwijderd zich van God en gaat alzo het verderf tegemoet: God wil het tot volmaaktheid brengen niettegenstaande de zonde. Als de aionen eenmaal geëindigd zijn, heeft God Zijn doel bereikt en is Hij alles in allen. Om tot het eindigen der aionen te komen moet dus de zonde overwonnen worden, te niet gedaan worden.

“Te niet doen” kan ook vertaald worden door “verwerpen”, zie b.v. Heb. 10:28.

“Door” is meer bepaald: “door middel van”.

Men heeft dit vers hoofdzakelijk op twee wijzen opgevat:

1. Volgens de Statenvertaling zou Christus in de tijd van het eindigen der aionen geopenbaard zijn, wat niet het geval is, omdat er nog aionen volgen. Christus kwam in Zijn eerste komst lang vóór het einde der aionen.
2. Volgens sommigen zou men hier moeten lezen, dat de zonde in het eindigen der aionen door God, die haar in de schepping zou ingebracht hebben, nu ook verworpen zou worden. **We houden de mening, dat God de Auteur der zonde is, voor een grove godslastering.**

Voor ons zegt de tekst noch het een noch het ander. Om de eerste betekenis te krijgen, moet men lezen: “*in* de voleinding”. Het Grieks gebruikt het voorzetsel “epi” in de derde naamval en hoewel dit de betekenis “ten tijde van” wel kan hebben, kan het ook anders vertaald worden. Waarom dan een moeilijkheid scheppen door aan de vertaling “in” vast te houden?

Voor de tweede betekenis moet men de gehele zinsbouw veranderen.

In het hoofdstuk “Zondigen alle mensen in Adam?” van het boek “Wat de Konkordantie leert” hebben we er reeds op gewezen, dat “epi” met de derde naamval dikwijls betekent: “naar aanleiding van”. Die betekenis past heel goed als het iets betreft, dat reeds in het verleden ligt. Zie b.v. de volgende teksten: Mat. 19:9 (om); Mark. 3:5 (over); 6:52 (op); Luk. 2:20 (over); 13:17 (over); Hand. 4:21 (over); 11:19 (over); 20:38 (over); 26:6 (over); 1 Cor. 1:4 (wegens); 2 Cor. 7:13 (over); 9:15 (voor); Fil. 1:5 (over); 3:9 (door); 1 Thes. 3:9 (wegens).

Als het de toekomst betreft, kan men beter zeggen: “met het oog op”. Zo b.v. in de volgende

teksten: 2 Cor. 5:4 (nademaal) Gal. 5:13 (tot); Ef. 2:10 (tot); Fil. 3:12 (waartoe); 1 Thes. 4:7 (tot); Jak. 5:1 (over). Daar nu het eindigen der aionen in de toekomst ligt, kunnen we heel goed vertalen: ***“maar nu is Hij eenmaal geopenbaard, met het oog op het eindigen der aionen, om de zonde te verwijderen door middel van de offerende van Zichzelf”***. Het einddoel van de openbaring van Christus is tot het eindigen der aionen te leiden en tot het “God alles in allen”. En dit is alleen mogelijk door de offerande van Christus.

Dit vers zegt dus niet dat de zonde eerst geheel op het einde der aionen zal verworpen worden zoals men gedacht heeft. De zonde kan heel goed ontbreken vóór dat het einde, de volmaaktheid bereikt is. Men moet inderdaad onderscheiden tussen een onvolmaakt en een zondig schepsel. In het begin der eerste aioon was de schepping wel onvolmaakt, doch daarom nog niet zondig. De zonde kwam door Satans hoogmoed en opstand. In de vijfde aioon is de schepping weer hersteld tot haar oorspronkelijke toestand van zondeloosheid, om dan op het einde tot de volmaaktheid te komen.

Op. 21 spreekt over de toestanden der vijfde aioon en we lezen er dat God Zelf bij de mensen is (vs. 3), dat er geen (“ouk: absoluut geen) dood meer is, noch rouw, noch geschrei, noch moeite (vs. 4). Dit alles kan slechts als er geen zonde meer is. Al het zondige is in de tweede dood tot zijn eind gekomen (vs. 8), niets onreins kan er in het Nieuw Jeruzalem doordringen (vs. 27). Maar het volmaakte is er nog niet, en er zijn dan ook nog volken, die moeten “genezen” worden (Op. 22:2). Niet van ziekte, maar ze moeten geholpen worden om de volle heerlijkheid dier aioon te verwerven. Men moet er wel aan denken, dat het woord “therapeuo” niet noodzakelijk wil zeggen: “genezen”, zoals wij het nu verstaan. Dat is slechts een bijzondere betekenis van dit woord. De algemene betekenis is: helpen, verzorgen. Men ziet slechts Hand. 17:25: “gediend”. In Op. 22:2 wordt niet het werkwoord, maar de naam “therapia” gebruikt. Dit woord komt nog voor in Mat. 24:45 (dienstboden); Luk. 9:11 (genezing) en Luk. 12:42 (dienstboden).

We zien dus dat de letterlijke vertaling van Heb. 9:26 geen moeilijkheid geeft en hier een belangrijke aanduiding wordt gegeven aangaande de laatste aioon.

Men heeft ons doen opmerken dat teksten zoals Op. 20: 10 “in de aionen der aionen” schijnen aan te duiden dat er nog zonde, dood, vijand is gedurende de 5^e aioon. Hierop antwoorden we dat het Grieks voor “in” het woord “eis” gebruikt en dit niet noodzakelijk “gedurende” wil zeggen. Dit blijkt onder meer uit Op. 19: 3 “eis de aionen der aionen; Op. 9: 15 “bereid waren eis de ure...”; 2 Pet. 2: 9; 3:7 “te bewaren eis den dag des oordeels”.

Het Hooglied

V. DE DIEPERE STREKKINGEN.

De drie andere betekenissen.

Na de letterlijke uiteenzetting komen we tot de diepere strekkingen van het Lied der liederen en willen we uitvoeriger nagaan de geestelijke, de allegorische (symbolische) en profetisch-typische betekenis.

A. De Geestelijke Betekenis.

De ziel gevonden door Christus.

De geestelijke betekenis van het Hooglied ligt op het terrein der Wedergeboorte. Wij komen er niet mee tot de hoogte der Paulinische Brieven: "rechtvaardiging door het geloof", "verzoening door Christus' dood". We vinden hier de levenservaring der ziel hoogstens tot aan het met Hem sterven, begraven worden en opstaan. Laten we dit nagaan.

De ziel is door Christus gevonden zoals de Shoelamitische door de Herder gevonden werd, 8: 5. De appelboom stelt hier de Adamietische sfeer voor. In die staat heeft de ziel de liefde voor Christus opgewekt. In die sfeer is Christus geboren. Hij heeft vlees en bloed aangenomen. En als Zoon des mensen verschijnt Hij en zoekt de ziel. Deze wordt gevonden, liggende in haar verlatenheid. Die ziel is zwartachtig doch liefelijk in Zijn oog. Die zwartheid is ontstaan door de dienstbaarheid der zonde en door het werk dat de mens ter volbrenging der wet des gewetens zocht te doen.

Die wet wordt gesymboliseerd door de broeders. Zij zijn de handhavers van het recht van Gods wet. Zij leggen op de wijngaard, het hart, te bewaken en vrij te houden van de kleine vossen. Dat doet de ziel, de ikheid, niet, 4: 6. Zo komt dat hart in zekere dienstbaarheid aan hem die later als verleider optreedt, 8: 11. In de dienstbaarheid van het eigen ik kan verandering komen: als de Shoelamitische de Herder huwt, zal zij niet meer uit behoeven te gaan; bij het zich verbinden van Christus aan de ziel ontstaat de eerste hoop vrijgemaakt te worden van de dienstbaarheid der verderfenis. Echter, daarmee is het hart nog niet bevrijd van Satans invloed. Salomo houdt de wijngaard onderworpen aan belasting.

Traagheid.

De ziel die door Christus gevonden is, is eerst zeer verblijd. Maar dan komt de vroegere traagheid weer boven. Christus verlangt toegang tot haar. Hij komt in de avondtijd, als het rustig is en duister. De ziel is dan ingesluimerd. Hij klopt, maar de ziel laat Hem wachten. En dan wijkt Hij, echter de sporen van Zijn komst achterlatend in de liefelijkheid van enige verkwikkende gave (hfdst. 3). Nu gaat de ziel uit om Hem te wekken. In de stad, in de beslotenheid van de oude natuur zoekt zij Hem. Daar vinden haar de wachters: zij stuit tegen de gewone conventie en conversatie en wil Jezus andermaal bezitten. In het begin laat men dat gebeuren, dan kan men wel vragen waar Jezus te vinden is, maar het antwoord blijft uit en men laat de ziel verder aan haar lot over. Deze zoekt verder tot ze Jezus andermaal heeft. Hij moet tot haar inkomen en haar verkwikken met Zijn wezen van liefde (hfdst. 3).

Echter, Hij blijft niet blijvend, Hij woont nog niet in het hart. En dan dwaalt de ziel weer af. Hoewel Zijn beeld in de gedachten hebbend, denkt zij dat zij zich wel enige vrijheid kan veroorloven. Zij gaat uit en volbrengt de taak niet. De ziel wil nu al onder haar kruis uitkomen. Ze zal niet verdwalen. Maar plotseling komt zij in handen van de verleider, die haar voor zichzelf wil toe eigenen (hfdst. 1). Ze komt in gevangenschap, verlost door eigen begeerte (6: 11). En dan ontstaat de strijd.

Telkens weer komt de verleider en wil haar ontrouw maken. En met beschuldigend geweten zit ze neer, peinzend over wat was en wat nu is. En dan rijst het beeld op van Hem, in Wien ze eenmaal haar heil en lust stelde en Wiens wezen liefde is en nu verre is. De ziel ziet zich wel zwart vanwege de dienstbaarheid, doch liefelijk. Zij gaat van Hem spreken tegen de mede verleidende krachten der wereld en zoekt Hem. Zij wil Hem weer vinden, dat geeft blijdschap en vreugde. Hij geve te kennen waar Hij is (1:8). Zo zoekt ze verder, bespot, gesmaad door anderen. Dan komt de verleider andermaal en spreekt meelokkende woorden. Maar de ziel voelt te goed dat dit schijn is en weet zich bovendien gevangen door de verleider. Hoe zal zij hem gehoor geven (9-11).

Vertroosting en druk.

In die benarde positie behaagt het Christus zich weer te openbaren. Nog niet ter bevrijding. De ziel wordt verkwikt, maar nog niet vrij gemaakt. Des te meer klemt ze zich aan Hem vast. Wel gaat Hij weer heen, maar de indruk die Hij achterlaat voert terug naar het verleden, naar de tijd der eerste min, toen Hij kwam om haar uit te voeren in de stralende lente Zijner natuur. De oude natuur hield echter gevangen. De ziel ziet in Hem de vrije als het welp der herten (gazellen). Hij kan steeds komen, Hij is vrij (hfdst. 2) Nu begint andermaal de overpeinzing aan wat vroeger was en nu werd.

Inmiddels blijft de ziel zuchten in ballingschap. Ze wordt niet vrij gelaten. Integendeel, de verleider omklemt haar nauwer. Zij wordt meegevoerd; tegen wil en dank komt zij nog sterker in 's vijands macht. De wereld prijst haar gelukkig, dat zij mee gaat in het gevolg van de verleider, maar zij zelf is in- en in ongelukkig (3: 6-11). Doch zie ook hier weer de liefde van Christus. Weer bezoekt Hij haar, troost haar, spreekt Zijn liefde uit voor haar. De ziel wordt nauwer aan Hem verbonden, er komt een belofte van toekomstige nog inniger verknochtheid, Hij kondigt zich aan als bruidegom, zij is Hem een gesloten hof geworden en heeft geleerd niet onbedacht meer af te dwalen. En de zielebruid jubelt in Hem (4:1-5:1).

Tweërlei beeld.

Weer begint de inkering tot zichzelf. Weer tekent de ziel het beeld af van Hem die tot haar kwam. En steeds hoger rijst Hij op in grootheid. In volle gestalte staat Hij daar afgebeeld, van hoofd tot teen uitgebeeld, al wat aan Hem is, is gans begerlijk. En de ziel vindt een rustpunt in het geloof: Ik ben Zijn, Hij is mijn (5: 2-6: 3).

Nog eenmaal komt de verleider. Nu in al zijn kracht. Hij wil de ziel nogmaals meevoeren, nu mede door de nabootsing der woorden van de Geliefde 6: 4-12. Maar dan ook wil de ziel met kracht bevrijd worden en stelt ze pogingen in het werk heen te gaan. 6: 13. Nogmaals beproeft de verleider de strijd te winnen. 7: 1-10. Maar steeds duidelijker tekent zich de nederlaag af en triomfantelijk is het ten slotte andermaal: Ik ben Zijn, Hij is mijn. 7: 10-8: 4.

En dan moet de verleider aflaten. En dan komt Christus en voert mee naar de plaats der rust. En dan bidt de ziel dat Hij haar toch altijd bewaren moge en haar dicht bij zich moge houden. Maar dan ook is de liefde in kracht ontwaakt en kan niet meer uitgeblust worden. Dan is de ziel gepantserd geworden en ziet uit naar de dag der vereniging. 8: 14.

“ Ten dele ”.

We vinden hier een geestelijke afdwaling, gevolgd door een geestelijke gevangenschap, een in banden zijn, bevrijd willen worden en terug willen keren tot de eerste liefde. Dat heeft tot gevolg: verdieping der liefde, loutering. En ook een vrijmaking. Die heeft echter niet eerder plaats dan nadat de begeerte tot afdwaling overwonnen en gedood is en de ziel alleen Christus begeert als het hoogste goed. Dan breekt de strik, dan springen de ketenen als vanzelf, dan is er een uitgaan in vrijheid.

De verleider is Satan met al zijn listige omleidingen. Hij gebruikt om voor zich te winnen de instrumenten die tot zijn dienst zijn, de “Dochters van Jeruzalem”. Later komt hij zelf om de ziel voor zich te nemen. Alleen door de blik op Christus komt er bevrijding. Dan keert de ziel terug tot de plaats harer rust en verhaalt de metgezellen, hen die er velen de weg der gerechtigheid wijzen, de onderherders van de Goede Herder, wat God aan haar gedaan heeft en hoe zij bevrijd is geworden. Neerliggend in banden, heeft ze de Heere aangeroepen: Och Heere, bevrijd mijn ziel. De Heere deed wel; Hij verloste uit de angsten, deed de koperen deuren springen, de ijzeren grendelen in stukken breken. Alleen het volle herstel toeft nog.

Wel beslist de Shoelamitische ten dele over haar wijngaard, wel bepaalt zij dat er zoveel zilverlingen zijn voor de hoeders van de wijngaard, maar de andere 800 zijn voor Salomo. De hoeders krijgen loon uit de wijngaard, er wordt naar de wet geleefd, maar de wijngaard is nog niet gelost, er ligt belasting op. De lossing er van wordt niet gezien. Er is geen volle vrijmaking. Het Hooglied geeft alleen het begin der oplossing en de inleiding tot een betere hoop; slechts een deel wordt de Heere toegewijd, het andere is nog in andere handen. We zien Christus alleen nog maar als Goede Herder, nog niet als de Grote Herder die uit de doden is wedergebracht. Hij heeft alles nog niet gelost en het land nog niet wedergebracht. Zo blijkt dat we met het Hooglied nog niet komen tot de Paulinische hoogte van de volkomen man bij wie alles vrijgemaakt wordt voor God. Dat kan alleen door het met Christus sterven en opstaan. Dan komt er een nieuwe schepping en wordt het gehele leven vrijgemaakt van de dienstbaarheid. In Hem dan. In het Hooglied zien we Hem wel als de Meerdere dan Salomo in liefde en beleid, maar Hij wordt nog niet gezien op de troon Zijner heerlijkheid om alles vrij te maken. Alles is nog “ten dele”.

Het Hooglied en het evangelie van Paulus.

Het Hooglied reikt dus niet zo ver als Paulus’ evangelie. Het Hooglied ligt, zoals we reeds zeiden, op het terrein der Wedergeboorte. De verzoening reikt verder. Het Hooglied geeft het wederkeren aan tot Christus, nog niet het met Christus één geworden zijn. Het sluit dan ook niet met de vereniging van Herder en Bruid, maar met het naar Hem uitzien. Het Hooglied geeft tot hoop de parousia, de wederkomst. Het ligt dus in de lijn van het Koninkrijk, van het komen van Christus tot de ziel.

Het Hooglied is de inleiding tot Paulus’ evangelie. Achter de bevrijding der ziel ligt het met Christus mogen sterven en opstaan. Daar lezen we in het Hooglied niet van. Daar is de liefde sterk als de dood; bij Paulus is zij sterker dan de dood en is alles van Christus. We lezen niet van de verzoening met God. Noch de Vader van de Herder, noch die der Bruid worden genoemd. Beide weglatingen wijzen er op, dat het in Adam tot zondaar gesteld en het met God verzoend zijn, niet geopenbaard wordt. Het Hooglied geeft een tussentaferreel aan. Er is wedergeboorte, nog geen volle toegang, er is liefde tot Christus, maar nog niet die, welke de kennis te boven gaat. Er is terugkeer tot Christus, nog geen toeleiding tot de Vader. We lezen niet van de dood van de Herder, alleen van de hoop op Zijn wederkomst. Paulus’ evangelie reikt hoger en geeft een nieuwe sfeer te zien: Gerechvaardigd in Zijn bloed, verzoend door Zijn dood. Hiervan vinden we in het Hooglied geen enkel spoor.

Satan

(Vervolg)

IV. DE MORGENSTER. Jesaja 14.

Tijd en omstandigheden.

Nu nemen we Jes. 14. Naar ons inzicht vinden we Satan ook hier besproken. We lieten Ez. 28 voorop gaan omdat dit nauwer aansloot bij Gen. 3 door het noemen van de hof van Eden en een breed overzicht geeft van Satans begin en einde voor zover de profeet dit mocht zien. We kregen er een heel overzicht door. Hiermee is Jes. 14 gemakkelijker te benaderen. Dit geeft andere bijzonderheden en staat meer stil bij een deel van Satans lot, nl. als hij in de afgrond komt (Openb. 20).

We geven eerst de structuur. We moeten echter opmerken, dat dit deel feitelijk met Jes. 13 één geheel vormt.

- K** L 14: 1-3. Profetie. Israëls herstel.
M c1 14: 4-8. De verdrukker houdt op.
d1 14: 9-11. Hoon van de doden.
c2 14:12-15. De verdrukker gevallen.
d2 14: 16-20. Hoon van de levenden.
N 14: 21, 22. Ontvolking.
O 14 ; 22. Verwoesting.

Elk der delen correspondeert met een deel uit Jes. 13. Dit handelt over Babels verwoesting. Het reikt echter ver heen over de inneming door de Meden en Perzen en spreekt over de dag des Heeren, vs. 9 die nog toekomstig is (zie Op. 1: 9, 10. Jes. 13:10, 11). Nimmer is Babel omgekeerd als Sodom en Gomorra, 13: 19. Dat is eerst als het met vuur verbrand wordt door het Beest en zijn vorsten, Op. 17: 16. Jes. 13: 20-22 is nog onvervuld.

Nu gaat hfdst. 14 verder met de profetie, dat God Zich over Israël zal ontfermen en het weer in zijn land zal zetten, waarbij dan de vreemdeling zich tot hen zal vervoegen en hen zal aanhangen, vs. 1. De volken zullen hen in hun land brengen, vs. 2. Dan zal Israël hen erfelijk bezitten in het land des Heeren tot knechten en tot maagden, zij zullen gevangen houden die hen gevangen hielden en heersen over hun drijvers, vs. 2. Dat is alles nog toekomstig, Jes. 49: 23, 60: 9-14, 61:5. En eerst dan, ten dage als de Heere hun rust zal hebben gegeven, van smart en van beroering, en van de harde dienstbaarheid, dan zullen zij deze spreuk opnemen tegen de Koning van Babel: *“Hoe houdt de drijver op, hoe houdt de goudene op. De Heere heeft de stok der goddelozen gebroken, den scepter der heersers, die de volken plaagde in verbolgenheid met een plaag zonder ophouden; die in toorn over de heidenen heerste, die wordt vervolgd zonder dat het iemand afweren kan. De ganse aarde rust, zij is stil, zij maken groot geschal met gejuich, ook verheugen zich de dennen over u en de cederen van Libanon, zeggende: Sinds gij daar nederligt, komt niemand tegen ons op die ons afhouwe“*, vs. 4-8.

Enkele aantekeningen: Voor “spreuk” kan men lezen: uiting, weergave wat in het gemoed leeft (zie Num. 23: 7, 18, 24: 3, 15, 20, 21, 23 Mich. 2: 4, Hab. 2: 6, Job. 27: 1, 29: 1). Voor “goudene” kan men, als men aanneemt, dat de Hebreeuws R eigenlijk een D moest zijn, ze gelijken veel op elkaar, lezen: de verdrukking, dat in deze zin logischer is te noemen. Voor de stok der goddelozen kan men als men het meervoud goddelozen opvat als een intensiteitmeervoud, d.w.z. een meervoudsvorm die eigenlijk sterk de goddeloosheid wil uitdrukken, lezen:

de stok des goddelozen. Bedoeld is dan de Koning van Babel. Zo ook voor: “de scepter der heersers”: “de scepter des heersers”. Dit vraagt het vervolg want in: “die de volken plaagde” staat “plaagde” in het enkelvoud en ziet dus terug op één goddeloze en heerser. Zo ook met: “die over de heidenen heerste”. Ook hier de enkelvoudsvorm. Voor: “die wordt vervolgd zonder dat het iemand afweren kan” is te lezen: die vervolgte met een niet sparende vervolging. Vers 8 betekent vanzelf, dat de drijver nu geen hout meer afkapte voor krijgsoeinden en de bomen verder liet staan. Zij worden sprekende ingevoerd, zinnebeeld dat de mens zich er over verheugde nu ook het geboomte bleef staan.

Hiermee is men enigszins georiënteerd (op de hoogte gesteld) onder welke omstandigheden en op welke wijze men, Israëel, zich hier uit. Men ziet tevens, dat dit veel verder reikt dan Nebukadnezar. Het is nog geheel onvervuld en heeft eerst plaats in de toekomst. Met de “Koning van Babel” kan dus niet Nebukadnezar aangegeven zijn. Het moet een ander zijn. Sommigen denken, dat het de Antichristus is; anderen, dat het de toekomstige koning van Babel in de eindtijd is. We geloven, dat beiden onjuist zijn en zullen dit hier eerst aantonen.

De Antichristus, men bedoelt het eerste Beest van Op. 13, de Antichrist is eigenlijk het tweede, zal met tien koningen tegen Babel, de grote Hoer oprukken en het verbranden, Op. 17. Hij kan het niet zijn want hij komt niet in de sheol maar in de vuurpoel. De toekomstige koning van Babel in de eindtijd is het ook niet, want hij is een der zeven hoofden van Op. 13 en hem treft geen apart lot buiten de anderen. Zo gaan beiden niet op.

De hoon der doden.

Vs. 9-11 geeft de hoon der doden weer.

“De hel (sheol) van onderen was beroerd om uwentwil, om u tegemoet te gaan als u kwam; zij wekt om uwentwil de doden op, de bokken der aarde, zij doet al de koningen der Heidenen van hun tronen opstaan. Die allen zullen antwoorden en tot u zeggen: Gij zijt ook ziek geworden gelijk wij, gij zijt ons gelijk geworden. Uw hovaardij is in de he1 (sheol) neergestort met het geklank uwer luiten, de maden zullen onder u gestrooid worden en de wormen zullen u bedekken.”

De profeet stelt in deze woorden zinnebeeldig de ontvangst van de “Koning van Babel” voor in de “hel “. De “hel” is de sheol, de hades , de grote verblijfplaats der doden. We zien, hoe hij zinnebeeldig met hoon ontvangen wordt. Evenals op aarde een vorst tegemoet wordt gegaan, zo zien we dat ook hier. De doden, Hebreeuws: de Rephaïm, mogelijk de grote reuzen van Deut. 2: 11, 20; 3: 11, 33. Joz. 12: 4, 13: 12, 15: 8; 17: 15; 18: 16 en andere tijden (zie Jes. 26: 14: overleden Hebreeuws Rephaïm) en 26 (overledenen) werden met de bokken der aarde, eenmaal de trotse, zelfzuchtige, harde heersers op aarde, met de overige koningen opgewekt om de “Koning van Babel” te ontvangen. De koningen der Heidenen worden nog op hun tronen gezien, wat zinnebeeldig hun praalgraf uitdrukt en hun Koninklijke eretekenen die met hen mee ten grave zijn gebracht. Zij allen ontvangen de “Koning” met schimp en hoon en zeggen: “Gij zijt ook ziek, d.i. zwak, mat, geworden, gelijk wij, gij zijt ons gelijk geworden.” Ook hij is in de Sheol gekomen. Al zijn hovaardigheid ligt ter neer, al zijn heerlijkheid is vergaan; de muziek die hem opvrolijken moest, heeft opgehouden en nu is hij in een plaats waar de maden en wormen heerschappij voeren en de doden doorgraven en verteren.

We zeiden reeds dat dit veel verder reikt dan Nebukadnezar. Het kan naar we reeds aanwezen, niet op de mens der zonde slaan. Deze toch is het (eerste) Beest van Op. 13 en dit wordt bij 's Heeren wederkomst in de poel des vuurs geworpen, Op. 19: 20. Het komt niet in de sheol of hades.

Dit is wel het geval met Satan. Hij immers wordt in de afgrond gesloten, Op. 20: 3. De afgrond is de Hades. Christus is in de afgrond geweest, Rom. 10: 7. Dit is de Sheol, Hand. 2: 27

en 31. En in die Hades, het rijk der doden, wordt nu ook Satan geworpen na vooraf gebonden te zijn. Daarna wordt de afgrond boven hem verzegeld, Op. 20: 3. Het inkomen daarin nu ziet Jesaja en hij laat hem, in dichterlijke verbeelding, ontvangen door hen die reeds daarin zijn. Nu moet Satan die het geweld des doods heeft gehad, onder de doden vertoeven; duizend jaar zit hij daar. Hij is niet dood, maar wordt bij de doden gebonden gehouden; zelf zwak en machteloos gemaakt, vertoeft hij daar bij hen die hij eenmaal ten grave deed nederdalen. De hoon en spot wordt niet ten onrechte gehoord.

Het Koninkrijk Gods en Het Koninkrijk der Hemelen

AANHANGSEL. In Mt. 13:43 is sprake van het Koninkrijk huns Vaders. Dit is o.i. het Koninkrijk Gods maar bezien vanuit het standpunt der geboorte uit God. Het is bestemd voor hen, die in Abraham de vader der gelovigen zien, aan wie God de wereld ten erfdeel beloofd heeft, Rom4:13. Het is voor hen, die de "hemelse roeping" deelachtig worden, Heb. 3:1. Het is de soevereiniteit over gehoorzame zonen, die mede zullen regeren. Nadat de Zoon gezeten is op Zijn troon, zullen zij mede zitten in Zijn troon. Dit is reeds vervat in Gen. 12:3. In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden. Het meerdere zegent het mindere; zo deze de volken, waarom zij dan ook boven hen staan.

Het Koninkrijk van de Zoon des mensen (Mt. 16:28) is het Koninkrijk der Hemelen, gezien als geregeerd door het (Zaad der vrouw, dus in verband met de opdracht aan Adam: Onderwerpt de aarde. Hierin ligt het bewijs, dat God in en door het K.d.H. voortzet, wat Hij met Adam bedoelde te doen: van uit een bepaald centrum een Rijk op aarde vestigen. Waar de mens uitviel, moet het geschieden door de Zoon des mensen. Zie ook Dan. 7:13, 14, 18, 21, 22.

Het eeuwig Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (2 Petr. 1:11) is wel hetzelfde als het Koninkrijk huns Vaders, dat nu gezien wordt als komende door het werk van Christus als Eerstgeborene onder vele broederen.

Het Koninkrijk van onze Heere en van Zijn Christus (Op. 11:15) is het K.d.H. opgericht aan het eind der oordelen van Op. 11 en dat een dubbel deel omvat: Het K.d.H. en het aardse deel van het Koninkrijk Gods.

Thans is God doende de Gemeente die Zijn (Christus') Lichaam is toe te bereiden voor het overhemels Koninkrijk, Daar zal het met Christus regeren over boven alle dingen. De heerlijkheid van het Lichaam overtreft alles, wat ooit aanschouwd is of zal worden. Daarin toch blinkt uit de uitnemende rijkdom van Gods genade. Tot dit toebereid is, moet alles wachten op nadere vervulling. Eerst dan komt het K.d.H. en zal het K.G. nader bevestigd en hersteld worden.

Het Hooglied

B. DE ALLEGORISCHE BETEKENIS.

Toestanden in Israël.

Onder de allegorische betekenis willen we verstaan het uitbeelden der toestanden in Israël onder Salomo's regering. Hiervan kunnen we slechts een enkele hoofdlijn geven, daar we die toestanden niet zodanig kennen, dat we kunnen aanwijzen, wat de allegorie, d.i. voortgezette uitgebeelde vergelijking, aanwijst.

Salomo symboliseert de regeringsvorm van die tijd. Die wordt toegejuicht door een groep die er profijt van trekt, de Dochters van Jeruzalem. Dat is dus de partij van het politieke voordeel, de utiliteitspartij, de materialistische groep in Israël. De wijngaard van Salomo zijn de landen buiten Kanaän die onder Salomo's heerschappij stonden. Baäl Hamon betekent dan ook: "heer der menigte, der volken". Hij heerste over al de koningen van de Eufraat af tot de grens van Egypte, 2 Kron. 9: 26. Om de volken van deze landen in bedwang te houden en de schatting te innen, was een korps ambtenaren en een bezetting nodig. Al onder David deden elke maand 24.000 ambtenaren dienst, 1 Kron. 27: 1; hij legde vanzelf bezetting in de overwonnen landen, 2 Sam. 8: 14. Salomo hoefde deze bestuursinrichting slechts over te nemen. De leiders nu van het staatsbestuur waren de hoeders van Salomo's wijngaard.

Israëls wijngaard.

De wijngaard van de Shoelamitische is Israëls land. Dat land nu had Israël niet gehoed. Israël had een koning begeerd, 1 Sam. 8. Samuel had hun onder het oog moeten brengen, dat zij o.a. de vrije beschikking over hun land zouden verliezen. De koning toch zou van hun akkers, wijngaarden en olijfgaarden de beste nemen om ze aan zijn knechten te geven. Ook zou hij hun zaad en hun wijn verdienen tot opbrengst voor zijn hovelingen en knechten, 1 Sam. 8: 14, 15. Het volk was bij zijn eis gebleven en God was het terwille geweest. Het zou de gevolgen ondervinden. Juist in Salomo's dagen viel het Koninklijke juk zwaarder dan ooit. Reden waarom het volk aan Salomo's zoon Rehabeam verlichting vroeg, 1 Kon. 12: 4. Israël had zijn wijngaard niet gehoed, de koning had er medezeggenschap over. De broeders zijn Israëls hoge geestelijke en burgerlijke ambtsdragers die mede door God gebruikt werden om Samuels profetie in vervulling te brengen. De Shoelamitische is het gelovig overblijfsel dat lichtelijk afweek. Zij waren zwartachtig geworden en hun schoonheid voor God had er onder geleden. Salomo's politiek won meer en meer in glans en het volk (de moeder der Shoelamitische) en het innig gelovige deel (zij zelve), kwamen op de achtergrond.

Het gelovige volksdeel.

De regeringspolitiek deed alles om dat volksdeel te verblinden en voor zich te winnen. Het bracht het in banden. Het liet zich niet winnen en zag in dat Salomo en zijn politiek niet was wat het hebben moest. Onwillekeurig er onder gekomen, hebben zij er geen vrede mee. Telkens weer wil Salomo het verleiden zich bij zijn politiek aan te sluiten, telkens weer stuit dit af. Het ziet een Ander voor zich, schoner dan Salomo, de Beloofde der Vaderen. Het weet zich Zijn erfdeel, niet dat van Salomo. En zo ontstaat het geestelijk conflict. Salomo beantwoordt niet aan de ware Davidszoon, hij wordt hun de verleider. Zijn politiek is er een van wereldgrootheid, niet van ware grootheid voor God. Hij kan de ware Davidszoon niet zijn.

Het oog des geloofs gaat uit naar de Ander aan David beloofd, Die wel op de achtergrond staat, maar voor het Bruidsdeel uit Israël des te scherper naar voren treedt en Die het gaat aanhangen met geheel zijn ziel.

De Shoelamitische moet Salomo van haar wijngaard ook 1.000 zilverlingen opbrengen. Zij heeft slechts één voorwaarde: Twee honderd zilverlingen zijn voor de wachters van haar wijngaard. Dit zijn de priesters die volgens de Wet het recht des volks op zijn land handhaven. De Koning die de tempel had gebouwd, moest nu een deel zijner inkomsten die hij uit Israël's land trok, ter beschikking stellen van Israël's geestelijke hoeders.

De Meerdere dan Salomo.

Het Hooglied werd te juister tijd aan Israël's Bruidsgroep gegeven. Het kon zich door deze uitbeelding des te meer vast klemmen aan wat David reeds gegeven had in de Messiaanse profetieën en uitingen. Het Messiaanse beeld werd nu verscherpt. Het Hooglied is zo gezien een waarschuwing voor Israël om niet aan Salomo's grootheid te gaan hangen. Er komt een Meerdere dan Salomo is. Zijn eerste werk zal zijn dienen door liefde, niet heersen door uiterlijke macht. In Salomo's dagen was er een sterke verzoeking om mee te doen aan de uitwendige wereldpolitiek en zich te verliezen in de grootsheid des levens. Nu wordt de eenvoudige Herder getekend, zachtmoedig en nederig. Voor Hem zijn de dieper zoekenden, Israël's gelovig overblijfsel, de Bruid. Deze wacht op de verschijning van de Goede Herder. Zo spreekt het Hooglied van de Messias, bijzonder in nederigheid, toen Salomo's wereldpolitiek aan het groeien was.

Toen zag het oog des geloofs reeds: Meer dan Salomo komt. Hij zal alles vrijmaken. Ook de wijngaard.

C. DE PROFETISCHE BETEKENIS.

Israël in de toekomst.

Ten slotte een woord over de profetisch-typische betekenis. Voor hem die Israël's toekomstig herstel ziet en Israël's wederinenting gelooft, heeft het Hooglied nog een vierde betekenis. Deze sluit zich wel nauw aan bij de derde, de allegorische, is daarvan feitelijk de voortzetting, maar kan, met het oog op de onderbreking, afzonderlijk onderscheiden worden. In Salomo's tijd had het Hooglied diezelfde strekking: het was tevens profetie voor de toekomst. Het heeft die strekking thans nog.

Wat in Salomo's dagen slechts een voorschaduw was, zal in de eindtijd tot volle vervulling komen. Is Salomo's regering wat symboliek betreft voor een deel de afschaduw van Christus' vredesrijk, wat wezen betreft, is het wegens zijn persoonlijke afval en grootsheid des levens, wegens zijn politiek, voorafschaduw van het rijk van de Zonde mens. Aan deze zullen ook de volken der aarde onderworpen zijn, hij zal ook gediend worden. Zijn wijngaard zullen zijn de koninkrijken der aarde. Met Israël zal hij ook een verbond sluiten, Dan. 9: 27, Israël's wijngaard komt ook onder hem. Hij zal veel moeite doen om geheel Israël te winnen. Velen zullen hem bijvallen: de voorstanders der welvaartspolitiek zullen hem verheerlijken, omdat alles zo goed gaat. Maar Israël's ware overblijfsel, het gelovig deel dat dieper zoekt, vindt in hem geen behagen. Het zal uitzien naar de ware Messias. En met het oog daarop is ook het Hooglied geschreven. Salomo is dan type van de verleider, hij is de Antichristus in de ure der verzoeking, de Shoelamitische is het Bruidsdeel dat uitziet naar een Ander die het heeft leren kennen uit de profetie. We weten dat de verzoeking ontzettend groot zal zijn. Maar zij, die het Hooglied verstaan, zullen, door allerlei moeilijkheden heen, toch staande blijven. De metgezellen van de Herder zullen zij zijn, die er velen rechtvaardigen, de leraars; de moeder van de Shoelamitische is het volk Israël's, de broers een deel der geestelijke leiders en handhavers der Wet, de wachters van de Antichristus dienaren, priesters. Na wat we zeiden over de allegorische betekenis, is de profetisch typische niet zo moeilijk. In de eindtijd zullen

alle groepen weer daar zijn die er in Salomo's tijd ook waren.

Besluit.

Gezien de allegorische en profetisch typische betekenis, leert ons het Hooglied dat de Bruid uit Israël is. Niet geheel Israël. De mening dat de Bruid de Kerk zou zijn, vervalt geheel als men Israëls herstel ziet. De Bruid is noch de "Kerk", die een verborgenheid is, noch geheel Israël, daar er ook andere groepen zijn. Hoewel niet dan terloops, willen we opmerken, dat er bij een gewone bruiloft niet twee partijen zijn, bruidegom en bruid, maar nog meer anderen. Daar kunnen zijn de ouders van bruidegom en bruid, hun broeders en zusters, hun verwanten, hun vrienden, de genodigden, de dienaars, toeschouwers, enz. De Bruiloft des Lams zal niet minder rijk gevarieerd zijn. Om de "Kerk", zelfs al ware zij de Bruid (doch dat zij verre) alleen in het oog te houden en ook niet te letten op de andere groepen, is zeer eenzijdig. Men zie alles breder, doch beperke de Bruid tot Israël. Aan Israël is het Hooglied gegeven en al moge onze ziel toestanden doorleven die beantwoorden aan wat het Hooglied geeft, daarmee is dit voor ons nog niet het eindpunt van Gods geestelijk onderricht. Er is meer. De Bruid is uit Israël. Niet uit de Heidenen. Groepen daaruit kunnen de broeders van de Bruidegom zijn of zelfs de maagden der Bruid, zij zelf is uit Israël. Ook weer niet geheel Israël, maar een deel van Israël, zij die gelovig hoopvol uitzien naar de in Christus gegeven beloften van Bezitter te zijn van de Davidische troon en de bevestiger der aan de vaderen gedane beloften. Het Hooglied leert ons duidelijk wie de Bruid is. Het zijn zij uit Israël die geleid worden door de Goede Herder, die Zijn stem horen, die Hem liefhebben met een rein hart, die met Nathanaël Israëlieten zijn waarin geen bedrog is, die alles in Hem begeerlijk vinden, die zeggen: Kom, Heere Jezus, ja, kom haastelijk. Nogmaals: Die uit Israël zijn. Geen anderen. Die staan tot Hem in een andere verhouding. Alle bewering alsof de gelovigen van onze bedeling de Bruid van Christus zijn, is dwaling voortkomende uit:

het niet juist kennen der Schriften,
het niet zien van wat God ons in Paulus schonk,
het niet recht snijden van het Woord,
van het door elkaar halen der bedelingen.

De gelovigen van deze bedeling hebben meer dan de Bruid uit het Hooglied. De Bruid ontvangt aardse zegeningen. Ze is een hof, die allerlei aardse vrucht geeft. De Gemeente die Zijn Lichaam is, wordt met hogere zegeningen gezegend; deze overtreffen die der Bruid veruit. Zo dient het Hooglied mede om het verschil aan te geven tussen die groepen en de onze. Deze waren geen verborgenheid tot op Paulus, het Lichaam is dat wel. En verblijden zich ook de Leden van het Lichaam, dat zij van Christus zijn, zij weten meer: Christus is Gods (1 Cor. 3:23). Zij mogen Zijn vervulling zijn (Ef. 1: 22,23).

"Mijn liefst is mijn, ik ben zijn... totdat de dag aankomt en de schaduwen vlieden", hfdst. 2: 16, 17; 4:6.

"O, dat mijn liefste tot zijn hof kwam," 4: 16.

Dat is de hoop der Bruid. De dag is de toekomstige eeuw. Het Lichaam wacht daar niet op. Lang voor de dag aanbreekt is het reeds bij Christus en wordt met Hem geopenbaard in heerlijkheid, Col. 3:3,4. Is de liefde der Bruid tot de Bruidegom groot, groter is die van Christus tot het Lichaam. Deze gaat de kennis te boven, vervult tot al de volheid Gods, Ef. 3:19. De Bruidsopenbaring is naspeurlijk, het Samenlichaam zijn behoort tot de onnaspeurlijke rijkdom. Gene is voor Israël, deze is voor de Heidenen, Ef. 3: 8. Gode zij gedankt voor Zijn onuitsprekelijke gave in de alles te bovengaande bedeling der verborgenheid gegeven en toebe-reid.

Satan (Vervolg)

Satans uitwerping en binding.

In vs. 12-15 wordt ons nog verder de toekomst van Satan beschreven. Daarin is de beschrijving van zijn val verweven. **“Hoe zijt gij uit den hemel gevallen”**. Dit kan niet van een mens gezegd worden. Geen mens is ooit nog uit de hemel gevallen of zal daaruit vallen, want geen natuurlijk mens is ooit in de hemel opgeklommen. Men kan eerst door opstanding naar het overhemelse varen of door opstanding en verandering in een punt des tijds naar het Vaderhuis in de hemelen. Maar geen zal ooit uit een van beide sferen uitgeworpen worden. Van Satan staat wel dat hij uit de hemel geworpen wordt. Ook Christus heeft dit voorzien, als we tenminste Luk. 10: 18. **“Ik zag den Satan ais een bliksem uit den hemel vallen”** op zijn toekomstige uitwerping mogen toepassen. Die uitwerping geschiedt, als Michaël tegen hem oorlog voert. Dan is de afloop deze: **“En de grote Draak is geworpen, namelijk de Oude Slang, welke genaamd wordt Duivel en Satan die de gehele wereld verleidt, hij is (zeg ik) geworpen op de aarde en zijn engelen zijn met hem geworpen.”** Dan wordt Jes. 14: 12 werkelijkheid en is het: **“Hoe zijt gij uit den hemel gevallen”**. En ook de volgende verzen: **“O Morgenster, gij Zoon des Dageraads! Hoe zijt gij ter aarde neergekomen, gij die de Heidenen krenktet en zeidet in uw hart: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen en ik zal mij zetten op den berg der samenkomst aan de zijden van het noorden. Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden. Ja, in de hel (sheol), zult gij neergestoten worden, aan de zijden van de kuil”**.

De naam “Morgenster” komt alleen hier voor. We zeiden reeds, dat sommige uitleggers menen, dat hiermee de afnemende maansikkel bedoeld is. Het kan alleen de afnemende sikkel zijn, omdat de wassende maar alleen 's avonds of in de voornacht aan de hemel staat. In het Hebreeuws is het één woord. Het woord “ster” komt er in het geheel niet in voor. Toch komt het ons aannemelijker voor hier aan de morgenster te denken. De afnemende maansikkel is geen verheven beeld om de schoonheid van Satan te beschrijven. Ook de bijvoeging “Zoon des dageraads” wijst daar o.i. op. De morgenster kondigt niet alleen de morgen aan, de dageraad brengt hem als 't ware voort. Vanzelf, van de aarde uit bezien. Dat is niet het geval met de maansikkel. Deze staat reeds de gehele nacht of de nanacht aan de hemel en kan zeer moeilijk “zoon des dageraads” heten. Veel beter: “zoon des nachts”. We geloven daarom dat de St.V. juist is.

Niet alleen Satan heet “Morgenster” ook Christus draagt die naam. In Op. 22:16 zegt hij zelf: **“Ik ben de wortel en het geslacht Davids, de blinkende Morgenster”**. En 2 Petr. 1: 19 zegt tot een groep gelovigen: **“En wij hebben het profetische woord dat zeer vast (Gr.: vaster) is en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt (als op een licht schijnende in een duistere plaats, nl. in de duistere tegenwoordige wereld, totdat de dag aanlichte, dit is dan de toekomstige eeuw, en de Morgenster, Christus opga) in uw harten.”** Men leze: het middengedeelte als een tussenzin. De Morgenster gaat niet op in de harten, maar men moet in zijn hart acht nemen op het profetische woord.

Het is opmerkelijk dat èn Satan èn Christus de naam “Morgenster” dragen. Echter — Christus heeft meerdere namen met anderen gemeen. Hij heet ook “Satan” d.i. Tegenstander (Num. 23). Hij heet Engel des Heeren en des Verbonds. Hij noemt zichzelf een mens, Hij heet Zoon des mensen evenals Ezechiël (want Mensenkind is in het Hebreeuws: Zoon des mensen). Hij heet God, Satan heet God dezer eeuw, enz. Zo deelt Hij meerdere namen met zondige schepselen. Ook die van Morgenster. Zijn meerderheid wordt hier aangegeven door het woord, “de”; Hij is de Morgenster, d.i. bij uitnemendheid.

Sommige uitleggers willen voor “Morgenster” wat anders lezen. Zij zeggen dat het een gebiedende wijs is van het werkwoord “huilen” en er dus moet staan: “*Huil gij zoon des dageraads*”. Nu is het waar dat de vormen van beide woorden gelijk zijn, maar het is geheel tegen de zin ingaande hier te lezen: “huil”. Men probeer slechts: “*Hoe zijt gij uit den hemel gevallen. Huil, Zoon des dageraads. Hoe zijt gij ter aarde nedergekomen, gij die de Heidenen krenktet*”. Dit klopt niet. Het woord “huil” is niet op zijn plaats. Het is pure inlegkunde dat hier te plaatsen. Zij die dit voorstaan, willen in de Morgenster niet Satan zien maar een toekomstig “Koning van Babel”. Al aangenomen dat het moest zijn “*Huil, Zoon des dageraads*”, dan nog moet de laatste term verklaard worden en uit het geheel bewezen, dat het hier een letterlijke koning van Babel betreft.

Voor ons staat de zaak anders. Geen enkel menselijk wezen in de Schrift heeft ooit geuit wat deze Zoon des dageraads wenst. De wereldveroveraars hebben wel de wereld willen beheersen, maar zelfs Nebukadnezar, de koning van Babel, komt in zijn droom niet verder dan een hoge boom die tot aan de hemel reikt, en die gezien wordt tot aan het einde der ganse aarde, Dan. 4:11. De mens is tevreden met de aarde. Hij komt niet verder omdat hij als natuurlijk wezen in het aardse staat. De “koning van Babel” van Jes. 14 gaat veel, veel verder. Hij wil niet alleen tot aan de hemel reiken, maar zijn troon boven de sterren Gods verhogen. Hij wil boven de wolken klimmen, ja de Allerhoogste gelijk worden. Over het uit de hemel vallen spraken we reeds. Dat is ook met geen mens het geval geweest, merkten we op. Wie dus bij de letter van Jes. 14: 14 blijft staan en zegt: dit betreft de koning van Babel, moet dezelfde letter van vs. 12 en 13 verkrachten.

Beter is het meerdere, het getuigenis van deze verzen, ook het meerdere te laten en in de koning van Babel de opperkoning Satan te zien. Dan komt men tot een veel beter geheel.

Nog een enkel woord over vs. 12. De nederwerping van Satan wordt in twee stukken beschreven: hij valt uit de hemel en wordt ter aarde nedergehouden. Dit wijst op twee zijden van één zaak: van uit de aarde bezien, is het een vallen, van uit de hemel bezien een nederhouden. Jes. 14 zinspeelt hier op Op. 12: 7. Daarin zien we Michaël tegen de Draak krijgen. Hij wordt overwonnen, vs. 8 en op de aarde geworpen, vs. 9. De voltooide tijd die we in Jes. 14 vinden, is de profetisch voltooide. In werkelijkheid moet het nog plaats hebben.

Men zou kunnen vragen: Hoe kan Satan, een geestelijk wezen, hij heet immers “geest” in Ef. 2: 2, plaatselijk zijn. We antwoorden hierop dit: men heeft een verkeerde voorstelling van geesten. Men denkt veelal, dat ze overal tegenwoordig zijn. We achten dit beslist onjuist. Een redelijk geestelijk wezen heeft als schepsel een zekere vorm en is daarmee plaatselijk. Het heet geen geest omdat het overal tegenwoordig is, maar omdat het een andere bestaanswijze heeft: het kan verschijnen en verdwijnen. Engelen heten ook geesten (Ps. 104), maar niettemin hebben ze toch wel een lichaam. Echter, geen aards, stoffelijk, maar een geestelijk. Zo menen we ook, dat Satan een lichaam heeft, geen aards stoffelijk, maar van een andere soort. We komen hierop nog nader terug.

De Verhouding der Gelovigen tot Christus

Christus is de Behouder van alle gelovigen: Dat wil echter niet zeggen, dat zij allen in dezelfde verhouding tot Hem staan. Deze verhouding kan veranderen in verband met het bijzondere karakter der bedelingen.

God is rijk in barmhartigheid. Uit de Schrift blijkt, dat Hij de verhouding tot het schepsel na het kruis zeer heeft verinnigd. Trad Hij met Israël in een betrekking van vorst tot volk, in Paulus’ evangelie verandert Hij die betrekking en wordt Christus Eerstgeborene onder vele broeders. En hierbij blijft het niet: Het toppunt van Zijn genade wordt gezien in de bedeling der

verborgenheid, waarin Christus het Hoofd wordt boven alle dingen en er een Lichaam gevormd wordt dat aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig wordt. Hiermee is de verhouding zó nauw, zó intiem, dat geen enkele der vroegere het hierbij haalt. De Leden van het Lichaam ontvangen een alles te boven gaande genade. Is God het Hoofd van Christus, Deze is het Hoofd van het Lichaam. Dit staat op de hoogste plaats onder alle groepen.

Vroeger werd ons geleerd, dat de gelovigen van alle tijden dezelfde zegeningen hadden en dezelfde bestemming: naar de hemel te gaan. Wij waren afkerig, ja vijandig, van de gedachte, dat er groepen waren. Men mocht immers niet scheiden, het was één kudde en één Herder, allen moesten één zijn en “de Kerk” begon reeds met Abel, ja reeds met Adam. Allen gingen naar de hemel en als de laatste uitverkorene ingegaan was, zou Christus wederkomen om de overigen te oordelen en in het verderf te werpen.

We hebben ander inzicht gekregen. God deed ons groepen zien. Spreekt Paulus niet van al het geslacht in de hemelen en op de aarde, Ef. 3: 15 wat toch zeker op een indeling wijst. Onderscheidt hij verder ook niet de Jood, de Griek en de gemeente Gods, 1 Cor. 10:32 en later de gemeente die Zijn Lichaam is, Ef. 1:20.

De algemene term is: die van Christus zijn, de bijzondere betrekking wisselt met de bedelingen. God is de Vader van alle gelovigen. De betrekking tot Christus echter is niet dezelfde. In dat opzicht is er een toenadering mogelijk, die de verhouding kan verinnigen, en wel zodanig, dat ze veranderen kan. Paulus spreekt dan ook in 2 Cor. 3:18 van het veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid.

De Schriften en de Bijbel

VERBOND — TESTAMENT.

Beide zijn de vertaling van één Gr. woord: diathèkè (verbond). Het komt op de volgende plaatsen voor:

Mat. 26:28; Mark. 14:24; Luk. 1:72; 22:20; Hand. 3:25; 7:8; Hom. 9:4; 11:27; 1 Cor. 11:25; 2 Cor. 3:6. 14; Gal. 3:15. 17; 4:24; Ef. 2:12; Heb. 7:22; 8:6, 8, 9, 10; 9:4, 15, 16, 17, 20; 10:16, 29; 12:24; 13:20; Op. 11:19.

Het nieuwe verbond was reeds door Jer. 31:31 aangekondigd.
 (“ Testamentmaker” in Hebr. 9:16 enz. is beter “verbondsoffer”).

UIT de SCHRIFTEN

Deel X

N. 11

Nov. 1935

Satan (Vervolg)

Satans zonde. In vs. 13 en 14 vinden we Satans zonde beschreven. 1 Tim. 3: 6 spreekt over *“in het oordeel des duivels vallen”*. Dit kan geschieden met een die opgeblazen wordt. Dat is: hoogmoedig. Hierin ligt een aanwijzing welke Satans eerste zonde geweest is. In Jes. 14 vinden we die uitgewerkt. Satan was niet tevreden met het wandelen te midden van de vurige stenen, op Gods heilige berg, Ez. 28. Hij wilde ten hemel opklimmen en zijn troon hoger maken dan de sterren Gods. De sterren zijn de engelen. Job. 38: 7 zegt: *“toen de morgensterren te zamen vrolijk zongen en al de kinderen (zonen) Gods juichten”*. (Voor “morgensterren” staat in het Hebreeuws “sterren des morgens”, hier wordt dus wel het woord “sterren” gebruikt). Satan nu wilde boven hen verhoogd worden.

Nu moeten we toegeven dat hij in wezen boven de engelen stond. Als zodanig is er dus iets voor zijn voornemen te zeggen. Alleen, het was Gods tijd er nog niet voor. God had hem die plaats wel gegeven als hij slechts op Hem had gewacht. Eerst moest hij wandelen op Gods heilige berg en dienen in Zijn heiligdommen (Ez. 28). Hij wilde echter nu al opstijgen naar de berg der samenkomst in het noorden. Dit is een figuurlijke term, evenals de andere in deze verzen (opklimmen, sterren, samenkomst) het ook zijn; hij wijst op een bepaald centrum waar God Zijn tegenwoordigheid in de hemelen het meest openbaart. De cherubs waren de vertegenwoordigers van Zijn troon op aarde. Satan weet dat Hij ook een troon in de hemelen heeft en dat Hij daar Zijn tegenwoordigheid luisterrijker openbaart. Daarheen wil hij nu opstijgen, daar, in het Noorden, wil hij in de samenkomst der goden Gods komen. Daar immers staat God in de vergadering Gods, Ps. 82: 1. Daar zijn de kinderen (Hebreeuws: zonen) der sterken, Ps. 89: 1, daar is de raad der heiligen, vs. 8. Maar ook dat is hem nog niet genoeg: hij wil nog verder en de Allerhoogste gelijk worden!

Hier vinden we in opklimmende reeks het proces der zonde in Satan. Begonnen met hovaardij, vs. 11, omdat zijn hart zich over zijn schoonheid verhief (Ez. 28: 17), wil hij eerst ten hemel opklimmen, dan zich boven de engelen verhogen, in de vergadering Gods komen en eindelijk aan God de Allerhoogste gelijk worden.

De zonde van hoogmoed begon met niet te blijven in de sfeer waarin hij geplaatst was. Hij wilde zichzelf verhogen. Daaruit vloeide een tweede voort: Hij wilde de grens tussen Schepper en schepsel uitwissen: hij wilde God gelijk worden. Hier gaat de afhankelijkheid verloren. Niemand kan God gelijk worden; Hij is boven allen. Satan was echter zo grenzeloos hoogmoedig dat hij zich dat toch voornam. Hiermee randde hij Gods majesteit en troon aan: hij de dienaar, wil de heerser worden; van overdekkende cherub op aarde, wil hij gebieder worden op de troon der Majesteit in de hemelen.

Men dient zich de gang van zaken nogmaals in te denken. Satan was een voortreffelijk wezen op aarde. Hij was op Gods heilige berg in Eden (Ez. 28). Daar stond hij te midden van de schoonste pracht der oorspronkelijke schepping, welker toppunt hij was. Hij was het schoonste wezen. Dit vervoerde hem tot hoogmoed. Hij wilde hoger op. Hij zag waarschijnlijk engelen neerkomen en opvaren, hij sprak met hen en hoorde, dat zij een plaats van samenkomst hadden in het noorden, die op een berg leek. Hij vernam, dat daar rijksgroten waren die goden genoemd werden. Nu ontwaakte in zijn hart een hoger begeerte: daar ook te kunnen komen.

Op zichzelf was daar niets tegen: God had hem zeker verhoogd als hij hier op aarde zijn taak volbracht had. Hij was in wezen óf hoger dan die vorsten óf kon althans als huns gelijke optreden. Maar, hij had Gods tijd moeten afwachten. Evenals een vorstzoon moet afwachten tot hij meerderjarig is om met de rijksgroten te verkeren en in alle zaken van het rijk ingeleid en ingewijd te worden, had ook Satan dit moeten doen en willen; hij was nu nog slechts op aarde waar God een troon had. Hoewel hij geschapen was na de engelen (want hij behoorde tot de aarde en toen deze neerzank op haar grondvesten, waren zij er reeds, Job 38: 6, 7), had hij toch hogere bestemming: zij waren zijn troonboden, hij was troonoverschaduwder. Echter, de tijd voor een hogere bestemming was nog niet aangebroken; hij was nog dienaar op aarde. Dit nu heeft hij niet kunnen verdragen, hij moest en zou hoger en wilde zelfs Gods plaats innemen.

Mislukking. Tegenstelling.

Is dit gelukt? Satan heeft wel de grenzen overschreden. Uit Job 1 en 2 weten we, dat hij in de vergadering der zonen Gods kwam, Ef. 2 noemt hem de overste van de macht der lucht. Hieruit zou af te leiden zijn, dat God hem gedeeltelijk zijn begeerte heeft doen verkrijgen: hij kon zich in hogere sferen verplaatsen. Maar, wie zich verhoogt zal vernederd worden. Toen Satan zag dat het toch niet werd zoals hij wilde, toen hij zag dat God Zich niet van Zijn troon liet verdringen, toen mogelijk de cherubs zich ook van hem hadden afgekeerd, toen begon hij God te lasteren. (Ez. 28: 16, 18, koophandel: laster). Dit ontstak een vuur in hem dat hem langzaam verteert: evenals de zon zichzelf letterlijk opbrandt, zo geschiedt dit met Satan figuurlijk. Het duurt echter lang. Eenmaal wordt hij uit de hemel op aarde geworpen, hij wordt gebonden en in de afgrond geworpen en daar zal hij aan de zijden van de kuil neergestoten neerliggen te midden der doden. Echter als een levendbegravene. Wormen zullen om hem heen wroeten, maden zullen hem bedekken, ziek, d.i. verzwakt zal hij het moeten verdragen, dat hij door hen doorwoeld en dooreten wordt. Van Herodus staat, dat hij levend van de wormen gegeten werd. Hij stierf al spoedig, Hand. 12: 23. Satan wordt duizend jaar met maden overdekt. Welk een diepe vernedering, welk een zware straf. Maar onrechtvaardig is ze niet. Hij kan nu zelf zien wat voor onheil hij heeft aangericht.

We maken hier drie tussenopmerkingen.

Welk een tegenstelling is er tussen hem, de overdekkende cherub die een taak op aarde kreeg maar die niet vervulde en Hem Die door de Vader uitgezonden was om het onheil, mede door Satan veroorzaakt, te herstellen. Christus heeft Zich volkomen aan Gods wil onderworpen. Hij heeft Zich diep vernederd, tot de dood, ja de dood des kruises, maar week niet af van de opdracht Hem gegeven. Hij heeft Gods wil volbracht en daarmee een wereldheil bewerkt, dat het onheil verre overtreft. Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem gezet in Zijn Rechterhand. Dit als eerste opmerking.

De tweede is deze. Satan wilde de Allerhoogste gelijk worden en zich daarmee ongetwijfeld zetten op de troon van Christus. Dit was echter onbereikbaar voor hem. Aan Gods rechterhand zal Satan nimmer plaats nemen, omdat dit hem niet bereid is. Maar wel zal daar zetelen het Lichaam van Christus. Zoals Deze gezet is aan Gods rechterhand, Ef. 1: 20, zo wordt het Lichaam daar mede gezet, Ef. 2:6. Dit alles wordt nu uit genade geschonken.

De derde is: God wederstaat de hovaardigen. De hele wereldgeschiedenis vanaf Satans val is Gods wederstand tegen de hoogmoedige cherub. Deze worsteling is nog niet ten einde. Zijn kop is nog niet vermorzeld. Dit verhindert echter niet, dat God naar Zijn eigen voornemen en genade roept en de eeuwen uitwerkt. We kunnen dit veilig aan Hem overlaten, ondanks Satans woede en lastering. God heeft Zijn troon behouden en werkt het plan uit naar de raad van Zijn wil.

Gemengde Gesprekken

5.

- X. — Vóór alles moeten we trachten zo goed mogelijk de woorden te bepalen, die we gebruiken, Socrates heeft daarvan reeds het belang ingezien.
- G. — U wilt toch niet steunen op heidense filosofie?
- X. — Steunen niet, maar daarom kunnen we wel gebruik maken van het resultaat der oude filosofische overdenkingen betreffende de natuurlijke sfeer. Ik vermeldde Socrates, omdat hij vooral er op wees, dat zonder bepaling onzer woorden en begrippen alle gedachtewisseling ijdel is. Bent u het daarmee niet eens?
- G. — Natuurlijk wel.
- X. — Men zou misschien kunnen aantonen, dat alle moeilijkheden en misverstand voortspruiten uit gebrek aan goede bepalingen. Maar om een juiste bepaling te geven, moet men gewoonlijk reeds het probleem opgelost hebben. Hieruit ziet men weer 's mensen onmacht. In elk geval zou onze bepaling zo goed mogelijk rekening moeten houden met vroegere overdenkingen over die zaak.

Het helpt ons niet veel als we zeggen, dat het kwaad het tegenovergestelde van het goed is, tenzij we het goed gemakkelijker kunnen bepalen. De Grieken begonnen reeds in te zien, dat het ware goed God is. Zij, die tot iets anders besluiten, komen slechts tot vage en tegenstrijdige gedachten.

Laat ons aannemen, dat we goed noemen al wat overeenstemt met Gods wil. Het kwaad is dan wat met die wil in strijd is. Het goede voor de mens bestaat in het gehoorzamen aan God, het kwade is het Hem ongehoorzaam zijn. Wat ons tot Hem brengt is goed, wat ons van Hem verwijdert is slecht. Zo zien we dat alleen het goed werkelijk bestaat Het kwaad is meer een gebrek aan iets, een tekort. Het kwaad is dan ook niet geschapen.

God vraagt orde. Alle wanorde, in ruimte of tijd, is een kwaad. De dingen op zich zelf zijn niet slecht, maar wel het feit, dat ze meestal niet op hun plaats staan. Laat ons als voorbeeld de ziekten nagaan. Zij worden veroorzaakt door wanorde. Er is misschien iets in het lichaam gedrongen, dat er niet in behoort te zijn. Dat iets (een micro-organisme, b.v.) is op zich zelf heel goed als het zijn natuurlijke plaats inneemt, maar het is slecht als het misplaatst is. Omgekeerd is menige ziekte veroorzaakt door de afwezigheid van een of meer stoffen. Ook hier is wanorde.

Als we door middel van de microscoop het vuil van de straat of het stof in huis onderzoeken, dan vinden we er korreltjes zand, vezeltjes papier en allerlei kleine deeltjes in, die voortkomen van het afslijten van al de dingen, die we gebruiken. Al die kleine stoffjes zijn heel mooi en goed op zich zelf, doch ze zijn misplaatst en vormen nu iets, dat we vuil noemen.

Zo gaat het ook met de wanorde t.o.v. de tijd. We hebben reeds gezien, hoe de vraagstukken, die vóór hun tijd gesteld worden, aanleiding geven tot grote moeilijkheden. Bij het kind weet men ook, dat men niet over alles mag spreken. En bij het onderwijs volgt men toch ook een orde. De Heere Jezus kon nog niet over allerlei dingen handelen en Paulus moest ook dikwijls zwijgen. Iets vóór zijn tijd te zeggen, kan heel slecht zijn. Als de gedachte van orde niet bestond, zou er noch goed, noch kwaad zijn, geen

moraal, geen God. Omgekeerd is het bestaan van de begrippen goed en kwaad een bewijs van het bestaan der orde, dus van God. Zo ziet u, dat het bestaan van het kwaad, verre van een argument te zijn tegen het bestaan van God, een duidelijk en voor ieder toegankelijk bewijs is, dat Hij bestaat. Het is misschien een der krachtigste bewijzen voor de natuurlijke mens als hij maar redelijk was, dat is: met orde wilde denken.

- G. — Deze gedachten helpen me al heel wat, maar u kunt misschien nog verder gaan en onderzoeken, waarom God het kwaad geduld heeft. Kon Hij het niet zo schikken, dat het kwaad geheel buiten de schepping bleef? Hoe moet men het lijden der onschuldigen uitleggen? Ik heb sommigen horen zeggen, dat God het kwaad nodig had om het goed te laten zien en zonder kwaad het schepsel Zijn liefde niet zou op prijs stellen. Is dat misschien de uitleg?
- X. — Duizend maal neen. Als het kwaad door God gewild en nodig is, is het geen kwaad meer. Het schijnt ons slechts toe kwaad te zijn. Deze gedachte loochent dus eigenlijk het kwaad. Er is echter méér. Beweren dat het kwaad nodig is, is Gods almacht en vrijheid te niet doen, dus God Zelf loochenen. Dit is geen oplossing en kan alleen een verderfelijke invloed hebben.
- G. — Ze wordt nochtans verspreid door mensen, die beweren dat de Schrift dit duidelijk leert?
- X. — Ook hier is weer verwarring. God wil wel het kwaad in een zekere zin, die we straks zullen onderzoeken. Dat gebeurt echter *na* de val, nadat het kwaad er reeds is. God brengt echter het kwaad niet in Zijn schepping.

Maar laat ons nu tot ons onderwerp terugkeren. U wilt weten waarom God het kwaad toeliet? Het antwoord ligt in het begrip van vrijheid. U hebt de gesprekken met D en E gevolgd en zijt het er mee eens, dat de mens een zekere mate van vrijheid van God ontvangen heeft, hetgeen hem van de dieren onderscheidt. In alle gedachte en handelingen ligt er iets dat van hem afhangt en waarvoor hij verantwoordelijk is. Stel nu de gedachten van vrijheid en gehoorzaamheid aan God tegenover elkaar. Als God de mens uitnodigt iets te doen, kan hij gehoorzamen of niet. Hij doet dus het goede of het kwade. Wie vrijheid aanneemt, aanvaardt daarbij de mogelijkheid van het kwaad. Het kwaad is niet door God gewild of geschapen, maar is mogelijk omdat Hij vrijheid aan Zijn schepsel geeft. En die vrijheid is nodig om het schepsel tot zijn doel te laten komen. Het moet zonder dwang leren komen waar God het wil hebben: een vrij schepsel in gemeenschap met Hem. Zonder vrijheid kan dat doel niet bereikt worden, want dan is het schepsel slechts een pop. Maar vrijheid wil ook zeggen mogelijkheid van wat God niet wil, dus van het kwaad.

- G. — Uw redenering schijnt juist te zijn. Ik zie ten minste dat hier een oplossing ligt. Ik heb echter nog menige vraag. Als we het verhaal van de Bijbel aannemen bestond het kwaad reeds vóór Adam.
- X. — Zeker, maar dat verandert niets aan mijn antwoord. We kunnen dat later afzonderlijk behandelen.
- G. — Vervolgens komt hetgeen u zegt er op neer te beweren dat wel de mogelijkheid van het kwaad noodzakelijk was, maar niet het kwaad zelf. Maar als er dan iets noodzakelijk is, doet u dan zelf ook niet te kort aan Gods vrijheid en almacht?
- X. — Neen. Men heeft Gods almacht soms in een bespottelijk daglicht willen plaatsen door te zeggen, dat Hij toch geen gewicht kan scheppen, dat zo zwaar is, dat Hij het niet kan opheffen. U bemerkt dat er in deze uitdrukking een tegenspraak ligt. God wil en doet niet een ding en tegelijkertijd het omgekeerde er van. Dergelijke uitdrukkingen als een

argument willen gebruiken bewijst dat men geen rekening houdt met de eenvoudigste beginselen der rede.

Bij het probleem van het kwaad hebben we hetzelfde geval. De vraag of God wel almachtig is als Hij geen vrij wezen kan scheppen zonder mogelijkheid van ongehoorzaamheid heeft geen zin. Als vrijheid wil zeggen mogelijkheid van het kwaad, dan heeft het geen zin te vragen of God die mogelijkheid niet kan geven zonder ze te geven. En wat Gods vrijheid betreft, hebben we gezien hoe God Zichzelf om zo te zeggen van een deel Zijner vrijheid ontdoet om ze aan Zijn schepsel te schenken. God is vrij dat te doen en die daad is wel een uitdrukking der hoogste vrijheid en diepste liefde, dus Gode waardig. Het is tevens een bewijs Zijner almacht, want een begrensd wezen zou een deel zijner eigenschappen niet durven afstaan. God is machtig genoeg om vrije schepselen te besturen. Een zwakke god zou een mechanische, deterministische wereld, zonder vrijheid scheppen.

G. — Ik bemerk dat uw gedachten een geheel vormen dat logisch is en vele dingen op eenvoudige wijze uitlegt. Als ik u dan nog meer vragen stel, is het niet om iets af te breken, maar om iets van u te leren.

X. — Wacht u er echter voor aan deze redenering meer waarde te hechten dan nodig is. Het is mogelijk dat ze u kunnen helpen, doch de zuivere waarheid moet u er niet in zoeken. Ze kunnen aangemerkt worden als een tegengif. Gebruik voor alles de gaven, natuurlijke of andere, die God u gegeven heeft. Wees dus heel redelijk en afhankelijk van Zijn genade. Hij zal u leiden door duisternis en verwarring.

G. — Ik heb gemerkt dat het vraagstuk van het kwaad ook voor vele gelovigen, die wat nadenken een moeilijke zaak blijft. Het lijden van zovele onschuldige wezens treft de mens telkens weer.

X. — Men kan zeer goed begrijpen, dat velen getroffen worden door al het onheil, dat ze overal zien en zich afvragen hoe God het kan toestaan. Men zou al heel weinig gevoel moeten hebben om bij dit alles koud te blijven. En al kan men nog hopen, dat hetgeen de bewuste schepselen treft, ten slotte kan uitgelegd worden, hoe moet het met het lijden van jonge kinderen en onverantwoordelijke mensen?

G. — Ook dat kan men nog aannemen met het oog op een latere vergoeding in een beter leven, maar het moeilijkste is misschien een oplossing te vinden voor schepselen, zoals de dieren, die noch verantwoordelijkheid hebben, noch vergoeding kunnen krijgen. Hoe kan men dat met Gods goedheid en rechtvaardigheid overeenbrengen?

X. — We kunnen de schepselen verdelen in verschillende klassen, zelfs als we in de natuurlijke sfeer blijven. Zo heeft men het mensdom, het dierenrijk, het plantenrijk en de levenloze stof. Vroeger hebben we reeds gezien, dat er zonder vrijheid geen goed noch kwaad bestaat. Nu is er buiten het mensdom in de natuurlijke sfeer geen vrijheid. De dieren b.v. behoren dus tot een afdeling waar onze gedachten van orde, moraal, gerechtigheid, goed, kwaad geen zin hebben. U ziet dus hoe eenvoudig de oplossing is: bij de onverantwoordelijke wezens kan men niet meer van gerechtigheid spreken. Nu moet u me niet verkeerd verstaan. Ik beweer niet, dat het niet verkeerd is onverantwoordelijke schepselen te doen lijden. Dat is een andere zaak, want nu kunnen we de begrippen goed en kwaad toepassen op hem die het lijden veroorzaakt. Voor hem blijft van zelf het begrip rechtvaardigheid geldig.

G. — Het is inderdaad verwarrend onze gedachten toe te passen op een geheel verschillende wereld, zoals die der dieren of planten. Het is merkwaardig hoe men de moeilijkste vragen op eenvoudige wijze kan oplossen door de dingen die verschillen te onderscheiden.

X. — Het is een methode die ik uit de Schrift geleerd heb.
G. — Laat ons nu de redelijke schepselen nagaan. Overal is er onrechtvaardigheid: de boze gaat het goed, de zwakke wordt vervolgd, de onschuldige lijdt. En dat duurt reeds eeuwen lang. Waarom grijpt God niet in? Waarom doet alles zich voor alsof God die dingen niet ziet, niet wil of niet kan verhelpen?

X. — We weten, dat God wel alles kent, alles vermag en steeds het goede wil. God heeft het kwaad niet gewild en niet in de schepping gebracht. Maar als het schepsel, vóór Adam, gevallen was en door misbruik zijner vrijheid het kwaad deed, vormde het kwaad ook een bestanddeel van Gods plan ter herstelling. Hij had Zijn schepping kunnen vernietigen, het door een onmiddellijk ingrijpen of door het over te laten aan de doorwerking van het kwaad. Want buiten Hem *bestaat* niets in de ware zin van het woord, niets heeft leven in zich zelf. Nadat het oproerig schepsel in ijdele tegenstellingen zou verbruikt hebben wat het van God ontvangen had, zou het opgehouden hebben te bestaan. Het te niet doen van Gods schepping is echter geen oplossing, die God in aanmerking kon nemen. Dan zou het schepsel de Schepper verhinderd hebben in het uitvoeren van zijn plan. God zou Zijn doel niet bereikt hebben.

Een tweede oplossing zou geweest zijn, het kwaad door Zijn almacht te verwijderen. Maar dan zou Hij aan het schepsel zijn vrijheid moeten ontnemen. Ook deze oplossing kon dus niet bestaan, want dan zou het schepsel een mechanisme worden en zo zou Gods voornemen, een vrij schepsel tot gemeenschap met Zichzelf te brengen, ook mislukt zijn.

U ziet dat de vrijheid, dus het kwaad, moet blijven. God moet het, ten minste voor een tijd, toelaten. Op menselijke wijze gesproken is Zijn taak nog veel moeilijker dan in den beginne, vóór de val. God moet het opstandig schepsel nu tot Zich terug leiden en dat door de vrijheid heen. Daartoe zal God dan dit kwaad ook ten goede gebruiken.

G. — Ik begrijp dat alles in zekere mate, maar u kunt een en ander verhelderen, met enige voorbeelden te geven.

X. — De mens wil gewoonlijk kalmpjes en in vrede zijn leventje slijten. Hij dommelt geestelijk in en wordt gewoon aan zijn toestand verre van God. Hoevelen zoeken zelfs niet meer na te denken en benijden het “geluk” van hun kat. Brood en spelen! De spelen zullen dienen om zich te overtuigen dat men gelukkig is, om zich te bedwelmen en er niet aan te denken dat men verloren is. In dergelijke omstandigheden kan hetgeen op zich zelf goed is, een slechte uitwerking hebben omdat het de mens afhoudt van het hoogste goed, het ware leven: God. Omgekeerd kan het kwaad betrekkelijk goed worden, als God het gebruikt. God maakt hem bekend, dat de mens niet alleen van brood leeft. Het kwaad kan daarbij dienen om te openbaren wat in de mens is. De boze doet zich kennen en is minder gevaarlijk, de “goede” ziet in dat hij God nodig heeft, dat het goede voor hem is, te willen wat God wil. De gelovige komt tot een meer toegewijd leven, alles werkt mede ten goede.

G. — Maar is het kwaad niet dikwijls buiten verhouding met het te bereiken doel? Denk b.v. aan de moeder, die haar enig kind verliest.

X. — Wij kunnen de mensen en dingen niet juist beoordelen. Hoe dikwijls overdrijven we daarbij niet het belang van het kwaad en zien te weinig in welke waarde het te bereiken doel heeft. Wat God wil, het absolute goed, heeft een onschatbare waarde. Denkt u werkelijk dat enig menselijk lijden te groot kan zijn als het ons daartoe kan brengen? God handelt niet als een zwakkeling. Hij weet juist wat er nodig is en hoe dat het beste kan bereikt worden. Een moeder denkt misschien haar kind een dienst te be-

wijzen door het wat zachter te behandelen dan de dokter voorgeschreven heeft. De zieke wil zich misschien niet onderwerpen aan de operatie, die hem kan redden. Zeg me, waar is het ware goed: in de gevoeligheid, die doodt of in de ernstige behandeling, die redt?

Als we uw voorbeeld onderzoeken, waar een moeder haar enig kind verliest, kan er al licht eigenwil schuilen in het hart der moeder. Ze hield van haar kind misschien vooral om zich zelf en moest leren van zich zelf afstand te doen. Als ze werkelijk in God betrouwde, zou ze dan zo zeer lijden, dat ze tot opstand tegen God zou komen?

Satan (Vervolg)

Satans toekomstig werk en lot.

In vs. 16-20 horen we de levenden honen. *“Die u zien zullen, zullen u aanschouwen, zij zullen op u letten en zeggen: Is dat die man die de aarde beroerde, die de koninkrijken deed beven, die de wereld als een woestijn stelde en haar steden verstoorde, die zijn gevangenen niet liet losgaan naar huis toe? Al de koningen der Heidenen, zij allen liggen neder met ere, een iegelijk in zijn huis. Maar gij zijt verworpen van uw graf als een gruwelijke scheut, als een kleed der gedoden die met het zwaard doorstoken zijn, als zij die nederdalen in een steen-kuil, als een vertreden dood lichaam. Gij zult bij dezelve niet gevoegd worden in de begrafenis, want gij hebt uw land verdorven en uw volk gedood; het zaad der boosdoeners zal in eeuwigheid niet genoemd worden “.*

Aan deze “Koning van Babel” wordt elk graf ontzegd. Hij ligt niet neer in “zijn huis”, in een graftombe of mausoleum; hij is als een in de strijd gedode die niet begraven wordt, als een verworpen scheut, als een onrein kleed dat men ver in een of andere put werpt, als zulken die na hun dood in een steengroeve worden geworpen en met stenen worden bedekt, als een vertreden dood lichaam. Alle begrafenis wordt hem dus ontzegd.

Men lette er op, dat het gaat over de wijze van begraven, over de eer een luisterrijke begrafenis te hebben ontvangen voor een koning van Babel die in de sheol te vinden is. Het behoeft niet in te sluiten, dat hij dood is. Hij mist de eer van een koningsbegrafenis. Daar gaat het over. Vorsten worden met Koninklijke eer begraven; hem “de koning van Babel” is deze ontzegd.

De profetie openbaart hier niet alles. Ze zegt niet wat Op. 20 leert, n.1. op welke wijze hij in de afgrond wordt gesloten. Vs. 9-11 zeggen wel, dat het zonder begrafenis is, maar niet hoe het wel is.

Dit alles kan niet gelden voor Nebukadnezar. Deze is ongetwijfeld met alle pracht en praal begraven; hem is ongetwijfeld een grootse begrafenis ten deel gevallen. Het kan ook niet gelden van het Beest, Want dit komt niet in de sheol maar in de vuurpoel. Het betreft ook niet een toekomstig koning van Babel uit de eindtijd, want allen die met het Beest oorlog voeren tegen het Lam, worden gedood. Op. 19: 21. Nergens staat dat één hunner of een ander koning van Babel is. Zo rest dus maar een conclusie: Deze koning van Babel is Satan zelf.

Ook het andere wat er staat, geldt voor Satan. Deze zal eenmaal de aarde beroeren en de koninkrijken doen beven. Men dient te denken aan het *“Wee de aarde en de zee (grondtekst), want de duivel is tot u af gekomen “*, Op. 12: 12.

Van hem staat nog iets: hij laat zijn gevangenen niet naar huis gaan. Men kan dit letterlijk nemen met het oog op de toekomst. We geloven dat er dieper zin in ligt en het betekent, dat hij die het geweld des doods heeft, het graf gesloten houdt en zij die er eenmaal in zijn gekomen niet weer laat gaan. Hij sluit ze allen op in de Hades, de Dood of de Zee. Alle doden zijn zijn gevangenen. Ze kunnen eerst door het ingrijpen van Christus uit hun graven uitkomen.

Dit zal wel niet allemaal tegelijk zijn, maar Hij heeft toch de sleutels van Hades en Dood, Op. 1:18.

Satans gedaante.

Is al het gezegde van vs. 17-20 nog toekomstig, vs. 16 is het ook. Eenmaal zal men Satan aanschouwen. *“Die u zien, zullen u aanschouwen, zij zullen op u letten.”* Dan zal men hem aandachtig gadeslaan, aanschouwen, en hem de woorden toevoegen die men hier in Jesaja vindt.

Wanneer zal dit zijn? Vers 15 geeft hierop o.i. het antwoord: als hij in de Hades neergestoten is. Dus als hij gebonden is en in de afgrond ingesloten, Op. 20: 2, 3. Zeer waarschijnlijk zal men hem dan toch kunnen zien. Hij is *“aan de zijden van de kuil “*, een put die verzegeld wordt evenals de leeuwenkuil van Daniël (6: 18). Met dit verschil, dat Satan zichtbaar blijft. Gebonden als hij is en verzegeld als de put is, kan hij er niet uit. Dan zal men zeggen: *“Is dit de man die de aarde beroerde?”*

Voor “man” staat in Jes. 14: 16 een woord dat in Jes. 12: 9 en 5: 15 vertaald is door: “aanzienlijk man”. Daar staat het in tegenstelling met “de gemene man “, de gewone doorsnee, niet regerende mens. Het wijst dus een man van rang aan, een aanzienlijke. Het wordt hier gebruikt om Satans voormalige positie aan te geven.

Het heeft nog iets anders in: het wijst er ook op, dat Satan een mensvormige gedaante heeft. Engelen worden steeds als “mannen” gezien, zie b.v. Gen. 19:2, 5, 16 en Hand. 1: 10. Gabriël, waarschijnlijk een aartsengel, heet een man. Dan. 9:21. Hier staat weer hetzelfde woord “man“ als in Jes. 14. We geloven dat al die hemelwezens de mensvormige gedaante hebben, omdat ook zij geschapen zijn naar het beeld van de Eerstgeborene der creaturen, Christus, en Deze ook mensvormig is. Ze hebben vanzelf geen aards menselijk lichaam, maar hun hemels lichaam is mensvormig, Satan heeft ook een mensvormige gedaante. Die heeft Eva gezien als engel des lichts en daardoor is ze verleid.

Als hij op aarde wordt geworpen, zal hij zeer waarschijnlijk ook in mensengedaante gezien worden. Hij mag dan de natuur van een draak, een slang, een duivel hebben, de vorm is een menselijke. En als mensvormig wezen wordt hij gegrepen en gebonden.

Door velen, waaronder ook veel kerkelijk-gelovigen, is vaak, om aan te tonen, dat men het getal 1000 in Op. 20 niet letterlijk kan en moet nemen, gewezen op Op. 20: 1: het binden van Satan met een grote keten. Dit kan niet, zegt men. Satan, een geestelijk wezen is met geen keten te binden. En evenmin als dit nu letterlijk is, is het getal 1000 letterlijk te nemen.

In het licht van Jes. 14, van de “man” met de mensvormige gedaante, willen we opmerken, dat deze weerleggers van de letterlijke opvatting in dezen, nog wel eens bedrogen konden uitkomen en het nog niet bewezen (wel beweerd) is, dat Satan, de “man “, met geen letterlijke keten gebonden kan worden. De engel, een reëel wezen, kon wel eens een letterlijke keten slaan om de mensvormige gestalte van de Morgenster en hem daarmee gebonden in de afgrond werpen. Men spotte niet met Gods woord. Als men Satan ziet als een vormelijk wezen, kan het zeer wel, dat hij, mede door het werpen uit de hemel, een meer aards lichaam verkrijgt, dat grofstoffelijk is en met een letterlijke keten gebonden kan worden. God kan zeer wel Zijn Woord ook hier letterlijk bewaarheden. Men roept niet te hard, dat dit niet kan. Als men in Jes. 14 Satan ziet, moet men ook geloven, dat hij eenmaal in de Hades komt, in een kuil. Hiermee is zijn vormelijk, ja aards lichaam reeds bewezen. Het is beter de Schrift, waar mogelijk, letterlijk te nemen, dan de opinie van het verstand van het vlees te aanvaarden. De Schrift heeft het laatste woord.

De Hoge.

Tot slot bespreken we nog Jes. 24:21: *“En het zal geschieden te dien dage, dat de Heere bezoeking doen zal over de heerscharen des Hogen in de hoogte en over de koningen des aardbodems op de aardbodem”*. Sommige vertalingen zetten: *“de heerscharen der hogen”*. Het Hebreeuws heeft echter het enkelvoud zoals de St.V. We geloven dat hier met de “Hoge” Satan bedoeld wordt en deze tekst parallel loopt met Ef. 2:2: de Overste van de macht der lucht. God zal eenmaal bezoeking doen over zijn heer, evenals over de koningen des aardbodems.

Wat zal dan hun lot zijn? Dit vinden we in vs. 22 *“en zij zullen samen vergaderd worden gelijk de gevangenen, in een put en zij zullen besloten worden in een gevangenis, maar na vele dagen zullen zij weer bezocht worden”*. Satans heerscharen, zijn engelen, overheden en machten, komen in een put. Hun wacht hetzelfde oordeel als hem. Zoals hij en zijn engelen eenmaal in het aionische vuur komen, Mt. 25, zo komen zij ook in een put, evenals hij. (Jes. 14 en 24.) Dit is het eindoordeel en de eindoplossing nog niet: na vele dagen worden zij weder bezocht, d.i. waarschijnlijk wordt het hemelse heerleger met Satan ontbonden, Op. 20, en de koningen des aardbodems opgewekt om voor de witte troon te verschijnen.

Hiermee besluiten we het O.T. in dezen. Veel werd er ons reeds over Satan in gegeven: zijn schepping, zonde en toekomst. We gaan nu over tot het N.T.

Zelfonderzoek

De meeste stukken van U.d.S. zijn tot onderwijzing en slechts bij uitzondering hebben we ons meer persoonlijk tot het “hart” van de lezer gericht. Dit geschiedde geenszins omdat we in de waan verkeren dat slechts kennis de hoofdzaak is. We zijn er zelfs van overtuigd, dat veel ware kennis niet eens ontvangen kan worden zolang de mens niet in de goede verhouding tegenover God staat. Hij bemerkt dan misschien wel iets van de waarheid, maar het is oppervlakkig en van weinig nut.

In “De Weg der Behoudenis” hebben we pogen aan te wijzen, dat het hart de gehele “inwendige mens” omvat en dat, als men de zuiver Schriftuurlijke taal gebruikt, het hoofd dus niet tegenover het hart staat. De gehele inwendige mens moet in beslag genomen worden door de Goddelijke dingen. Kennis en liefde moeten gepaard gaan. Er moet evenwicht zijn. Ware kennis kan alleen bestaan waar liefde is en ware liefde kan alleen heersen waar geestelijke kennis is. De Apostel Paulus is een voorbeeld van de volkomen samensmelting van liefde en kennis. Hij spreekt over de ingewikkeldste dingen, die onze intellectuele vermogens (door de Geest verlicht) tot het uiterste in beslag nemen. Doch hij handelt tevens met liefde over de grootste diepten Gods.

Waarom is er dan niet meer evenwicht in U.d.S.? De hoofdoorzaak hiervoor is, dat het geen “volledig” tijdschrift beweert te zijn. Ons doel is mee te werken tot het onderzoek der Schrift. Onze middelen zijn begrensd, we krijgen weinig hulp en we hebben in de enkele bladzijden die we kunnen uitgeven meestal gesproken tot wat men het “hoofd” noemt, omdat we hopen dat de *Schrift zelf* dan duidelijker tot het “hart” zal spreken. We hebben inderdaad steeds gewezen op de volledige en letterlijke ingeving der Schrift en dus getracht de lezer meer vertrouwen in te boezemen in Gods Woord. We hebben verder getracht de dingen die verschillen te onderscheiden opdat zo elk deel der Schrift beter tot zijn recht zou komen. De gehele Schrift is nuttig voor allen, maar als onze lezers zien dat zekere delen meer in het bijzonder tot hen gericht zijn, dan zullen die delen zeer sterk tot hen kunnen spreken. We laten Gods Woord ongerept en trachten het zó te belichten, dat ieder duidelijker gaat herkennen welk deel hem, op een gegeven ogenblik, boven alles nodig is. We willen hiervan een voorbeeld geven.

Veronderstellen we, dat een onzer lezers nog niet wedergeboren is. Dat belet hem niet te geloven dat God “is” en hij kan die Schepper uit de schepping leren kennen. Hij kan verder ook een zekere kennis krijgen van Gods voornemen, al begrijpt hij niets van de geestelijke dingen. In het O.T., in de Evangeliën en in andere delen kan hij verder vele voorbeelden vinden van mensen die zich in zijn positie bevinden en van de vermaningen en uitnodigingen tot bekering, die tot hen gericht zijn. De gedachte aan het bestaan van een machtige en rechtvaardige God kan hem tot verootmoediging drijven, maar hoeveel te meer kan de Schrift hem overtuigen van zijn nietigheid, van zijn tekort komen aan heerlijkheid, van de noodzakelijkheid zich tot die Schepper te richten. En als de Heere Jezus en de apostelen aandringen op bekering (1) en van de noodzakelijkheid der wedergeboorte spreken, zal hem dat niet treffen?

(1) We hebben er op gewezen, dat, tussen hetgeen tot Israël gericht is, er vele uitwendige dingen zijn, die we niet op ons kunnen toepassen, vele inzettingen, die we niet behoeven te houden, maar ook, dat er veel persoonlijke zaken zijn, die elk mens, doch vooral de niet-wedergeborene, betreffen. Men onderscheide het nationale van het persoonlijke.

Vroeger was hij misschien vergenoegd met zijn goede opvoeding, het lidmaatschap van zijn kerk, ja misschien met zijn diploma van dokter in de godgeleerdheid. Toen hij niet zo scherp inzag wat de “natuurlijke” mens van de wedergeborene en deze van een “zoon” Gods onderscheidt, paste hij allicht toe op de een wat tot de ander gericht is.

Onze lezers hebben echter genoeg voorlichting gehad om in te zien, dat de wedergeboorte een ingrijpen Gods is dat niet afhangt van opvoeding, studie, kennis, werken. Er is vóór alles bekering nodig. Onze opstellen hebben hen er toe kunnen brengen zich in acht te nemen voor de gedachte, dat geloof voldoende is om wedergeboren te worden, dat ieder zo maar een kind van God kan worden. We hebben aangetoond, dat er geloof en geloof is en dat het “zaligmakend” geloof, het geloof, dat gepaard gaat met wedergeboorte niet in het bereik ligt van de niet-wedergeborene. Onze lezers hebben dus alle gelegenheid gehad om zich af te vragen waar ze staan op de weg der behoudenis. Er is niets te winnen met zich in een positie te stellen, die men niet inneemt. Integendeel, dan is alles verloren, want men snijdt zich zelf de weg af. De wedergeboren lezer kan zich afvragen of hij zich een ellendig mens voelde, vermaak in de wet Gods had en verder Paulus kon beamen in Rom. 7: 15-25. Had hij een afschuw van zich zelf en van de zonde? Kon hij met Johannes zeggen: **“Wij weten, dat wij uit den dood in het leven zijn overgegaan, omdat wij de broeders liefhebben”**.

Indien er onder onze lezers zijn, die deze proef niet kunnen doorstaan, dan is het bijna zeker dat ze niet van boven geboren zijn. Dan is voor hen het belangrijkste niet allerlei te weten te komen over het Koninkrijk, de aionen, de opstanding, enz., maar wel zich te bekeren tot God en tot Christus. Ze moeten leren inzien, dat ze geestelijk dood zijn en om hulp roepen tot Hem Die ze tot Zijn kinderen kan maken. Het kruis van Christus is voor hen dan nog dwaasheid en spreken ze er van, dan blijft het toch buiten hen. Al wat Paulus schrijft is dan niet tot hen gericht.

Zo kunnen ook de wedergeboren lezers zich zelf onderzoeken en op zich leren toepassen wat tot hen gericht is, zodat ze verder kunnen voortschrijden door Gods ingrijpen op de weg der behoudenis. Ze kunnen leren wandelen overeenkomstig hun positie en aldus God verheerlijken en anderen helpen.

Nu we reeds heel wat gegeven hebben dat de lezers kan helpen voor degelijk en persoonlijk schriftonderzoek, kan het misschien goed zijn in de toekomst wat meer aan te dringen op de toepassing van dit alles op de lezer zelf. De Heere leidt ons in deze.

Waar is de Onderzoeker dezer Eeuw?

We hebben in een vroegere brochure ("De Wetenschap en de Bijbel" 1923) de aandacht gevestigd op de tweede wet der warmteleer. Eddington denkt hier een bewijs te vinden van het objectief bestaan van de tijd. Volgens die wet is het zeer waarschijnlijk, dat de warmte altijd van een warm lichaam overgaat op een koud lichaam. Als men enkele moleculen beschouwt, kan het wel anders, maar in alle praktische gevallen is die waarschijnlijkheid zo groot, dat men ze als een zekerheid moet aannemen.

In heel de schepping is er voortdurend een warmte uitwisseling en een overgang van een zekere toestand tot een meer waarschijnlijke. Maar dan komt weer de vraag: Van waar die toestanden in het verleden? Hoe verder we teruggaan, des te onwaarschijnlijker de toestand wordt en als we ver genoeg in het verleden terug gaan, komt men tot zulke onwaarschijnlijke toestanden, dat hun bestaan op natuurlijke wijze niet uitgelegd kan worden. Prof. Van der Waals besluit tot het bestaan van een "ordenend beginsel". Prof. Dr. Ph. Kohnstamm is verplicht aan te nemen, dat er in den beginne orde gebracht is, anders dan door toeval. Eddington spreekt hier van "anti-chance", d.i. het tegenovergestelde van toeval. Het is duidelijk, dat al deze voorzichtige uitdrukkingen niets anders aanduiden dan een tussenkomst van de Schepper. Om het heelal in zo'n zeer onwaarschijnlijke toestand te brengen was er een werking nodig die niet uitging van dit heelal, want anders viel ze ook onder de tweede wet der warmteleer.

Eddington zegt uitdrukkelijk dat de gedachte van een begin der schepping hem tegenstaat en hij graag een uitweg gevonden zou hebben. Hij wil echter eerlijk zijn en is dus verplicht van "anti-chance" te spreken. Het tegenovergestelde van toeval is een bewuste handeling en al zegt hij het niet uitdrukkelijk, toch moet hij dus op wetenschappelijke gronden besluiten dat er een tussenkomst was van een Schepper.

De bekende astronoom Sir J. Jeans komt tot de algemene conclusie dat we ons nog in de toestand bevinden door Plato afgebeeld: het mensdom is in een duistere put, met de rug naar het licht en kan alleen enkele schaduwen nagaan, die het op de muur bemerkt. Om: de ware aard der dingen te kennen, moeten we hulp krijgen van buiten onze wereld. "De moderne wetenschap verplicht ons aan de Schepper te denken als werkende buiten tijd en ruimte, die deel uitmaken van Zijn schepping" zegt hij ook. En zijn besluit is, dat als de wetenschap iets te zeggen heeft, het vooral dit is, dat ze moet nalaten iets als vaststaand voor te leggen.

Mocht dit alles velen ten goede komen. Nu ze iets van de Schepper zien en daarbij hun eigen onmacht, dat ze Hem nu ook om hulp roepen en zich aan Zijn voorlichting en inwerking over geven. Hun plicht is Hem te verheerlijken en te danken.

De Apostel Paulus schreef: *"Want Zijn onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn"* Rom. 1:20.

Gemengde Gesprekken (Vervolg)

- G. — Er is echter toch nog een wonderlijke zaak. Ik begrijp, dat God het kwaad toelaat en gebruikt. Daarin ligt de ware moeilijkheid niet, maar wel in het feit dat Hij nooit ingrijpt, nooit straft. Alles doet zich voor alsof God niet bestaat.
- X. — Niets laat u toe te zeggen, dat God nooit ingrijpt. Het is waar, dat dit in onze tijd niet in

het openbaar geschiedt. De Schrift spreekt echter van andere perioden waar dat wel het geval is geweest of zal zijn. We kunnen deze zaak hier niet onderzoeken. Het is echter voldoende aan te nemen dat God heel Zijn oordeel gedurende een tijdperk van genade kan uitstellen. Wie kan daartegen een bezwaar hebben? Is er iemand die niet in zekere mate schuldig is ten opzichte van God? Indien God onmiddellijk oordeelde, wie zou ontsnappen?

God zwijgt omdat Hij alles gezegd heeft om de mens te helpen. Hij heeft Zijn liefde bewezen door Zijn Zoon te zenden. Hij heeft alles voor allen bereid. Aan het schepsel is het nu dit aan te nemen en God te verheerlijken. En in de eerste plaats mogen we wel heel dankbaar zijn voor deze genadetijd.

G.:— Ik zie meer en meer in hoe redelijk het Schriftuurlijk geloof is.

X. — Als de mens eens wou inzien hoe klein en onmachtig hij is tegenover God, zou hij niet zo snel geneigd zijn uit een weinig gebrekkige kennis heel drastische besluiten te trekken.

G. — Ik heb u niet willen onderbreken, toen u over het indringen van het kwaad in de schepping sprak. Ik heb echter nog een ernstige vraag.

X. — Zeg gerust dat er nog vele vragen overblijven.

G. — Nu ja, maar ik vraag me af of het schepsel door het inbrengen van het kwaad, Gods plan niet in de war gestuurd heeft.

X. — We komen hier op een moeilijk terrein. Laat ons vooral niet over God gaan redeneren. Het is niet nodig Kanttekeningen gelezen te hebben om te weten, dat we God niet kunnen kennen zoals Hij is. We zien hem slechts zoals Hij zich aan ons bekend maakt. En om dat te doen, bedient Hij zich van voorstellingen, die in onze begrensde sfeer passen. God is echter boven alles, de gedachte van tijd en ruimte zijn niet op Hem toepasselijk. Hij heeft dus ook nooit Zijn plan veranderd. Ons begrip van verandering heeft niet de minste zin in verband met God. Wat God weet, en dat is alles, weet Hij geheel onafhankelijk van wat voor ons de tijd uitmaakt. De val en de zonde kent Hij en houdt er rekening mee in Zijn plan. En denk nu maar niet dat die kennis onze vrijheid wegneemt, want God kan heel goed weten wat wij, in de tijd, op vrije wijze zullen doen. Ook wil het kennen en het er rekening mee houden niet zeggen, dat God het kwaad heeft gewild. Maar laat ons al dergelijke vragen voorlopig ter zijde laten, ons gesprek heeft nu al lang genoeg geduurd.

G. — U hebt heel wat zaken toegelicht en ik heb veel te overdenken. Ik zie duidelijk dat men niet lichtzinnig met al dergelijke vragen moet omspringen en dat voor ons geloof veel meer afhangt van het willen dan van het weten.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.